

# KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

(Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu)

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska  
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 9

Poznań, piątek dnia 6 stycznia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 5 stycznia.

## Budżet wojskowy

Praca Sejmu skupi się przeważnie w ciągu tygodni najbliższych dokoła dwóch spraw: gospodarstwa państwowego i budżetu wojskowego. Są one z sobą ściśle połączone: należyta gospodarka winna zabezpieczyć społeczeństwu nie tylko byt spokojny i możliwości dalszego rozwoju ekonomicznego, ale dostarczać również środków na organizację obrony zbrojnej granic.

Na horyzoncie politycznym widzimy ciężkie chmury. Niemcy głoszą otwarcie i zuchwale hasło ponownego rozbioru Polski, a zbliżony do rządu organ „Boersenzeitung” precyzyjnie go czelnie jako zamiar odebrania Polsce ziem jej od Bałtyku do Myślowic, t. zn. Pomorza, Poznańskiego i Śląska. Jest to niewątpliwie program narodu niemieckiego, podzielany również przez czynniki oficjalne.

Fakt ten w związku z przyznaniem Niemcom przez aeropag wielkich mocarstw prawa do „równouprawienia” w dziedzinie zbrojeni i w związku z istnieniem już poważnego, niby „tajnego” niemieckiego pogotowia wojennego tem bardziej podkreśla, wręcz narzuca pytanie, czy granice zachodnie Polski posiadają dostateczną obronę. Uświadomienie w tym kierunku obywatela jest prawie żadne.

A powinien on sobie zdać sprawę z następujących zagadnień: Jak przedstawia się organizacja obrony w terenie Pomorza wraz z Gdynią? Czemu zaniechano dalszej realizacji zatwierdzonego przed ośmiu laty programu budowy floty wojennej? Czy usunięto w dziedzinie lotnictwa bolączki, które przed kilku miesiącami zajmowała się opinia publiczna? Co uczyniono w dziedzinie doniosłego zagadnienia motoryzacji armji? Jakie postępy zrobiła samowystarczalność techniczna Polski, tak konieczna wobec prawdopodobnej w razie wojny izolacji państwa?

Oświecenia tych zagadnień z trybuny sejmowej winni dokonać przedstawiciele wojskowości, naturalnie z zachowaniem niezbędnej ostrożności, ale bez tworzenia „tajemnicy poliszynela”. Takie wyjaśnienie, gdy przekonać potrafi przedstawiciele narodu, wzmocni zaufanie ogólne do zarządzeń kierownictwa armji, tak ważne ze względu na doniosłą sprawę obrony granic.

Wyniki badań sejmowych budżetu wojskowego winny zarazem udowodnić bardzo obciążonemu podatnikowi polskiemu, że olbrzymie fundusze, przeznaczone na cele obrony, są dysponowane umiejętnie i możliwie oszczędnie.

Cechą zasadniczą każdego budżetu wojskowego, bez względu na przeznaczoną sumę, jest niemożliwość zaspokojenia wszystkich potrzeb armji, odpowiednia zatem struktura, oparta na fachowej ocenie ważności poszczególnych działów i wynikających stąd posunięciach lub skreśleniach, posiada poważne znaczenie, wiąże się ściśle z ogólną gospodarką państwową. Mobilizacja armji bowiem obejmuje jednocześnie ministe-

## Straszliwy pożar wśród morskich odmetów

Po wybuchu ognia na „L'Atlantique” zdołano nadać tylko jeden sygnał SOS - Głosy prasy  
Dotychczas brak wiadomości o losach 18 do 22 ludzi — Wrak spalonego olbrzyma osiędzie prawdopodobnie na mieliźnie

Paryż, 5. 1. (PAT.) Według raportu kapitana okrętu „L'Atlantique” stacja radiowa zdołała nadać tylko jeden sygnał o pomoc pochwycony przez stację odbiorczą pod Hawrem, a następnie okręt „Ruhr”, który pierwszy przybył na ratunek. Nad ranem kapitan przekonawszy się, że statku nie da się uratować, wydał załódze rozkaz opuszczenia go. Jedną z łodzi, nadwątłona przez ogień, pod ciężarem ludzi załamała się. Kilkunastu marynarzy zginęło w morzu, inni popalili się żywcem na pokładzie. Ogółem w katastrofie zginęło 20 osób załogi. Kapitan „L'Atlantique” Schoofs wraz z 8 marynarzami skoczył w morze ostatni. Zostali oni wyratowani przez holenderski statek „Achilles”.

„L'Atlantique” zaasekurowany był w kilku angielskich tow. ubezpieczeniowych na sumę przeszło 1 miliona ft. st.

Paryż, 5. 1. (Tel. wł.) Na pokładzie olbrzyma morskiego znajdowało się w chwili wybuchu ognia razem 220 osób załogi i służby. Z tej liczby uratowały różne statki 211 osób. Brak dotąd wiadomości o losach pozostałych 18 ludzi, których uważa się za straconych.

Zarząd towarzystwa, do którego należał „L'Atlantique” wyraził telegraficznie wszystkim statkom oraz ich właścicielom podziękowanie za pomoc w chwili katastrofy oraz za wyratowanie ludzi.

Paryż, 5. 1. (Tel. wł.) Pożar na „L'Atlantique” wywołał w tutejszej prasie podobnie jak swego czasu zatonięcie luksusowego statku pasażerskiego „Georges Phillipar” ogólnie poruszenie.

W licznych komentarzach daje się wyraz zdziwieniu, jak wogóle był możliwy wybuch ognia na tak nowoczesnym statku, wyekwipowanym w specjalne przyrządy i urządzenia techniczne, dające rzekomo gwarancję bezpieczeństwa. To też słycać głosy, które wyrażają przypuszczenie, że i tym razem, podobnie jak na statku

„Phillipar” katastrofa mogła być spowodowana zbrodniczą ręką.

Donoszą z pokładu jednego z obserwujących położenie wraku statku „L'Atlantique”, że niosą go fale morskie w kierunku wybrzeża angielskiego, pomiędzy Portland a wyspą Wight. Wskutek tego wyraża się przypuszczenie,

Pierwsze wiadomości o wybuchu pożaru — Akcja ratownicza  
Dotychczasowe katastrofy

Paryż, 4. 1. (PAT.) W uzupełnieniu wiadomości o pożarze, jaki wybuchł na francuskim okręcie „L'Atlantique”, donoszą szczegóły następujące: Pierwszą depezę „L'Atlantique” wysłał drogą radiową. Depesza nadeszła do Hawru o godz. 6 rano. Depesza ta doniosła, że pożar rozszerza się z gwałtowną szybkością i że załoga wzywa pomocy. Następną depezę radiową o katastrofie pochodziła z niemieckiego statku „Ruhr”.

Po otrzymaniu wiadomości o pożarze prefektura w Cherbourgu wysłała okręt wojenny oraz kilka holowników, zaopatrzonych w przyrządy do gaszenia ognia. Po przybyciu okrętów na miejsce cała akcja ratunkowa z konieczności ograniczyła się do niedopuszczenia, aby ogień całkowicie strawił statek. „L'Atlantique” objęty płomieniami i posuwany prądem, zbliżał się ku brzegowi jak wielkie płonące ognisko. Wobec niezwyklej gwałtowności płomieni wszystkie wysiłki ratowania okrętu okazały się bezskuteczne.

Wysłany z Cherbourga hydroplan nie mógł się zbliżyć do płonącego okrętu z powodu gorąca, bijącego ze statku. Pilot oświadczył, że płomienie posuwają się od przodu okrętu ku tyłowi. Z Le Bourget wyleciało dziś do

Cherbourga 5 samolotów, celem wzięcia udziału w akcji ratowniczej. Premier Boncour na wiadomość o katastrofie polecił min. marynarki handlowej wyrazić podziękowanie załódze statku „Ruhr” za udzielenie pomocy co zostało natychmiast uskutecznione drogą radiową. „Norddeutscher Lloyd” wysłał do francuskiego Tow. Nawigacyjnego do którego należał „L'Atlantique”, depezę, wyrażającą współczucie z powodu strasznej katastrofy.

Paryż, 5. 1. (Tel. wł.) Katastrofa statku „Atlantique” wywołała w opinii publicznej ogromne wzburzenie. Prasa, przypominając liczne wypadki pożarów na statkach francuskich w ostatnich latach, zapytuje, co jest przyczyną tych pożarów. W 1928 r. spłonął w Marsylii „Paul Lecat”, w sierpniu 1929 spaliła się w porcie Le Havre główna część statku „Paris”, a 21 maja 1930 r. spłonęła na morzu Czerwonym „Asia”, przyczem zginęło wielu pasażerów mahometan- skich, jadących do Mekki. W październiku 1930 r. wybuchł w porcie w Tulonie pożar na statku „Lamartine”, a w końcu należy przypomnieć straszną katastrofę parowca „George Phillipar”.

## Orkan szalał na pobrażu Norwegii

Londyn, 5. 1. (Tel. wł.) Wybrzeże Norwegii nawiedziły w ostatnich dniach niezwyklej siły huragany.

W okolicach Haugesund (m. portu-

we w okr. Stavanger na pld. zach. kraju — red.) orkan wyrządził ogromne szkody materialne. Wichura o niesłychanej sile porzywała stojące w porcie na kotwicy statki, z których kilka, zwłaszcza mniejszych uległo całkowitemu zniszczeniu.

W miejscowości Romstahl (w tym samym okręgu) burza powyrwała z korzeniami większą część drzew z okolicznych lasów i zrównała całe pola z ziemią.

Wiele wsi i miasteczek nie ma od kilku dni światła elektrycznego. Połączenia telefoniczne i telegraficzne są w wiel. miejscowościach przerwane wskutek czego narazie brak szczegółów o wyrządzonych stratach i szkodach.

Na miejsce katastrofy wysłano ekspedycje ratownicze, które czynne są noc i dzień niosąc doraźną pomoc nawiedzonym przez rozszalałe żywioły.

## Zaszczytne zaproszenie

Nowy Jork, 5. 1. (PAT.) Prezydent-elekt Roosevelt wystosował list do farmera Polaka Gustawa Sumnika, na którego farmie w Stanie Nebraska zatrzymał się dla wypoczynku podczas tegorocznej kampanji wyborczej.

Roosevelt w liście tym dziękuje Sumnikowi za gościnę i prosi go, aby po czwartym marcu przybył w odwiedziny do Białego Domu wraz z całą rodziną.

Sumnik ma 12 dzieci. Oczywiście cała liczna rodzina nie omieszką skorzystać z tak zaszczytnej zaproszenia.

## Tragiczna śmierć prof. Juliana Kłosa

Spadł w Wilnie ze schodów pierwszego piętra i zabił się na miejscu

Wilno, 5. 1. (PAT.) Dziś rano zabił się na miejscu, spadając ze schodów pierwszego piętra w domu, w którym mieszkał na ul. Gdańskiej nr. 4 prof. Julian Kłos, prof. architektury na wydziale sztuki uniwersytetu Stefana Batorego, b. dziekan tegoż wy-

działu, powszechnie znany kierownik robót przy restauracji Bazyliki Wileńskiej, głośny znawca zabytków sztuki miasta Wilna.

Śmierć prof. Kłosa wywołała w Wilnie wielkie wrażenie.

ria wojny, spraw wewnętrznych, komunikacji, przemysłu i rolnictwa.

Działalność władz wojskowych w tym kierunku jest sprawdzana przez Najwyższą Izbę Kontroli, a rezultaty są ogłaszane w dorocznym sprawozdaniu. Sprawozdanie N. I. K. za okres 1931-32 r. wykazało szereg uchybień natury merytorycznej i formalnej, brak dostatecznie ustabilizowanego planu rozbudowy lub należytego opanowania metod produkcji, nadmierny i zbyt kosztowny personel, zbyt wysokie koszty podróży i nadmierną ich ilość, wydatki reprezentacyjne, gratyfikacje z sum obrotowych pomimo braku zysków, złą gospodarkę państwowych zakładów

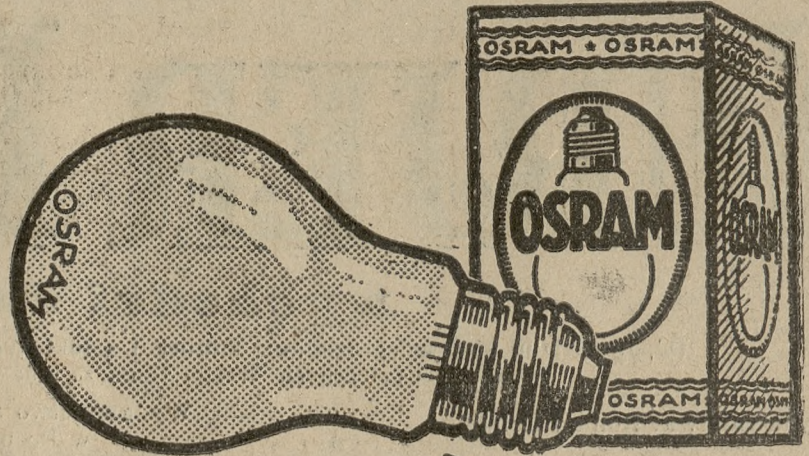
inżynierji, szereg nieuzasadnionych wydatków itd.

Za gospodarkę przedsiębiorstw wojskowych odpowiada szef administracji, od niego zatem zażąda niewątpliwie Sejm wyczerpujących objaśnień. Dużą przeszkodą w tym względzie będzie niesłuchanie krótki czas, wyznaczony na rozpatrywanie budżetowe; a jednak do broj jednej z najważniejszych spraw naszych państwowych, sprawy naszej armji wymaga, by budżetu wojskowego w obradach sejmowych, szczególnie komisyjnych, nie „przebicowano”.

E. DE HENNING-MICHAELIS,  
generał.

# Jakość decyduje!

Jeżeli przy kupnie aparatu fotograficznego, maszyny do pisania, fortepianu, nożyków do golenia lub t. p. pragniecie otrzymać wyrób najwyższej jakości — to kierujcie się przy wyborze marką danego towaru. Tembardziej przy nabyciu tak ważnego artykułu pierwszej potrzeby, jakim jest dziś, w wieku dobrego oświetlenia, żarówka — należy zważać na jej gatunek. Żarówka z marką „Osram” zapewnia Wam wyrób pierwszorzędnej jakości. Kupujcie więc i Wy w przyszłości „Osramówki” które są produkowane w naszej fabryce w Pabjanicach.



## OSRAMÓWKI

są produkowane w naszej fabryce w Pabjanicach

## Z za kulis nieczystej sprawy

Działacz „sanacyjny” — szantażysta

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Gdynia, 4 stycznia.

Z wiosną ubiegłego roku stała się tutaj głośna afera towarzystwa transportowego „Atlantic”, przeciw któremu w rezultacie prokuratorja wdrożyła dochodzenia z dziedziny karnoskarbowej.

Równoległe stało się wiadomem, że dyrektor tego przedsiębiorstwa, Witold Mosiewicz był szantażowany przez zwolnionego pracownika tej firmy, Jana Bartczaka. Oprócz tego w jesieni roku ubiegłego dokonano włamania do biura firmy „Atlantic” i wykradziono różne dokumenty, za których wydanie zażądano od dyrektora Mosiewicza sumy 25.000 zł.

W rezultacie dochodzeń policyjnych i sądowych zasiedli dzisiaj na ławie oskarżonych Jan Bartczak i Czesław Nowak, ten ostatni oskarżony o współdziałanie w szantażu i włamaniu.

Jan Bartczak, 31-letni Łódzianin, znany jest na terenie Gdyni przede wszystkim ze swojej działalności „politycznej”. W dniu 3 maja 1930 roku przewodził mętom portowym w napadzie na akademję O. W. P., a w dniu 9 listopada tego samego roku brał udział w napadzie bojówki „sanacyjnej” na zebranie Stronnictwa Narodowego w willi „Świt” i t. d. Przyczem złamana została ręka p. dr. Rogali. Poza tym Bartczak czynny był przy rozbięciu wieców narodowych w Chyloni, Wejherowie i t. d. Na gruncie Gdyni był podporą „sanacji” i jako taki pełnił funkcje sekretarza we „Federacji Pracy” i redagował czasopismo „Głos Morski”. Wszelkie doniesienia do władz sądowych i administracyjnych z tytułu jego poczynañ „politycznych” pozostawały bez odpowiedzi. Na wszystkich obchodach „sanacyjnych” Bartczaka nigdy nie brakło. Swoi cenili go jako czynnego wyznawcę ideologii pomajowej. Z listu, który w dniu 11 marca 1932 dyr. Mosiewicz napisał do „sanacyjnego” posła Tebinki, wynika, że Bartczak trzymany jest w firmie „Atlantic”, „na prośbę władzy administracyjnej, jako pożyteczny działacz w ruchu robotniczym”.

Temu „pożytecznemu działaczowi” akt oskarżenia zarzuca, że „w miesiącu kwietniu i maja 1932 r. groźbą bezprawną w Gdyni, działając w celu osiągnięcia korzyści materialnych — zmusił dyr. ktora firmy „Atlantic” Witolda Mosiewicza, do działania, polegającego na wypłaceniu oskarżonemu piętnastu tysięcy złotych”, a ponadto zarzuca mu, że razem z Czesławem Nowakiem „wspólnie, po uprzednim włamaniu się w dniu 18 września 1932 r. do firmy „Atlantic” i zabraniu stamtąd ksiąg i kartotek buchalteryjnych i notatnika podręcznego, usiłował zmusić dyr. firmy „Atlantic” Witolda Mosiewicza do działania polegającego na wypłaceniu oskarżonemu dwudziestupięciu tysięcy złotych, przyczem zamierzono przestępstwa nie dokonali z powodu okoliczności od ich woli niezależnych”.

Według nowego kodeksu karnego przestępstwo powyższe, ponieważ wymuszenie nie odbyło się „przemocą lub groźbą natychmiastowego gwałtu na osobie” (art. 261) zakwalifikowano łagodnie. Odnośny artykuł (125) mówi tylko o karze więzienia lub aresztu do dwóch lat, przyczem kompetentny do rozpatrywania jest sąd grodzki.

Wobec powyższego sprawę przeciw Bartczakowi i Nowakowi poprowadził sędzia grodzki A. Długoński. Oskarżenie popierał wiceprók. Wedęgis, a obrony podjęli się adwokaci dr. Manisalsy z Wejherowa i Czesław Jankowski z Gdyni.

Oskarżony Bartczak tłumaczy się w ten sposób, że pieniądze otrzymał od dyr. Mosiewicza jako odprawę. Twierdzi, że dostał 8.400 zł, a różnicę do sumy 15.000 zł, zaksięgowaną na fikcyjne nazwisko Lapczyńskiego, p. Mosiewicz schował do swojej kieszeni. Przyznaje, że pracując w firmie „Atlantic” robił odpisy pewnych dokumentów, ale nie w zamiarze szantażu. Był podejrzany o to, że jest konfidentem Straży Granicznej. Celem zrzućenia z siebie odpowiedzialności oskarżony Bartczak opowiada o nadużyciach w firmie „Atlantic”, o „refakcjach”, które w sumie ponad 100.000 zł otrzymał dyr. „Progresscoal” w Gdańsku, p. Perutz, o tem, że p. Mosiewicz polecił mu wręczyć łanówki pieniężne b. naczelnikowi stacji Gdynia-Port Malinowskiemu i t. d. Z Nowakiem poznał się w roku 1931. Co do samego włamania nic nie wie.

Przewodniczący zapytuje się oskarżonego, czy nie proponował powołania jako świadków Eugenjusza Kowalskiego i t. d. Z Nowakiem poznał się w roku 1931. Co do samego włamania nic nie wie.

## Plan gospodarczy Rosji sowieckiej na r. 1933

W roku bieżącym w Rosji sowieckiej osiã zainteresowania czynników gospodarczych będzie żnów węgiel, metale, przemysł metalowy, chemiczny, komunikacja i socjalistyczna rekonstrukcja gospodarstwa rolnego.

Przewodniczący Rady komisarzy ludowych R. S. F. S. R. Sulimow na wspólnym posiedzeniu Rady komisarzy i przedstawicieli sowieckich organów gospodarczych przedstawił procentowo podniesienie masowej produkcji w głównych gałęziach przemysłowych. Produkcja metali podniesiona ma być w stosunku do roku ub. o 45 proc., produkcja węgla kamiennego o 29 proc., wyrób traktorów o 34 proc., wyrób samochodów o 60 proc., lokomotyw o 53 proc., wagonów o 54 proc. itd.

Z drugiej jednak strony wielką uwagę poświęcać się będzie przemysłowi miejscowemu i domowemu, wyrażającemu przedmioty szerokiego zapotrzebowania. Sprawami temi — jak zapowiada Sulimow — zajmować się będą okręgowe komitety wykonawcze. Przemysł domowy musi w roku 1933 wyprodukować towarów wartości 5 miliardów 680 milionów rubli z czego 70 proc. produkcji przypadać będzie na przedmioty szerokiego zapotrzebowania. Aby jednak plan ten mógł być wykonany, trzeba będzie zaprowadzić lepszą dyscyplinę i zreorganizować sowieckie przedsiębiorstwa. Sulimow podkreślił również konieczność podniesienia dyscypliny finansowej w przedsiębiorstwach sowieckich. Oznacza to, że wszystkie przedsiębiorstwa w Rosji muszą zastosować system oszczędności. Wytyczył również dyrektywy, według których należy postępować,

Bartczak na dźwięk nazwiska Kowalskiego prostuje się i mówi donośnie, że Kowalski jest aferzystą, że zdefraudował pieniądze w Lidze Morskiej i Kolonjalnej w Łodzi, że zdefraudował dalej tam pieniądze w związku marynarzy i w galerji sztuki u pułk. Dienstl-Dąbrowy. Nie proponował mu roboty „na hop”, tylko brat jego (Bartczaka) mówił Kowalskiemu, gdy ten chciał od niego towaru na kredyt, żeby poszedł „na szeroką drogę” i zarobił 5.000 zł, to wówczas towar z hurtowni dostanie”.

Oświadczenie Bartczaka o Eugenjuszu Kowalskim jest nadzwyczaj ciekawe, bo dotychczas Kowalski był wiernym pomocnikiem Bartczaka w jego robocie „politycznej”. Razem napadli na akademję O. W. P., razem rozbili zebranie w willi „Świt” i t. d.

Oskarżony Nowak, odpowiadający z więzienia, twierdzi, że nigdzie się nie włamywał, a pieniądze od dyr. Mosiewicza żądał z polecenia dwóch osobników, których nazwisk boi się wydać. Zaprzecza, że pisał list z żądaniem wypłaty 25.000, chociaż ekspertyza grafologiczna stwierdziła jego charakter pisma.

Prokurator rozpoczyna zadawać pytania oskarżonym. F o b.

(Ciãg dalszy nastąpi).

Gdynia, 5. 1. (Tel. wł.). W wyniku nadużyć w firmie „Atlantic”, ujawnionych przez świadków w toczącym się tutaj procesie przeciw Bartczakowi i Nowakowi, wiceprokurator Webe-gis zarządził przytrzymanie b. dyrektora firmy „Atlantic” Witolda Mosiewicza. S. B.

## Zdemaskowane oszczerstwo

W swoim czasie tutejszy organ „sanacji” napadł na młodzież akademicką, zarzucając jej udział w zajściu z prof. Stanisławem Nowakowskim, przed cukiernią Dobskiego. Z tego powodu w prasie „sanacyjnej” ukazało się szereg artykułów i oświadczeń, następujących akademików. Mieliśmy już sposobność stwierdzić ze swej strony, że akademicy nie uczestniczyli w zajściu z prof. Nowakowskim i, że wszelkie tego rodzaju twierdzenia są zgruntu kłamliwe. Obecnie z rektoratu uniwersytetu poznańskiego otrzymujemy następujące oświadczenie:

„W związku z zajściami ulicznymi, jakie się zdarzyły w dniu 30 listopada 1932 r. przed kawiarnią Dobskiego oraz w związku z wykroczeniami przeciw osobie profesora uniwersytetu poznańskiego Stanisława Nowakowskiego, rektorat donosi, że szczegółowe dochodzenia i śledztwo, przeprowadzone przez rektorat (przyczem zostali przesłuchani wymienieni przez prasę pp. Jasiński i Strzałkowski), nie wykazały udziału studentów uniwersytetu poznańskiego w tych wykroczeniach.”

## Marynarze aresztowani w Kronsztadzie

Wychodzący w Berlinie „Socjalistyczny Wiestnik” podaje w numerze z dnia 24 grudnia u. r. wiadomości, otrzymane z Petersburga, o aresztowaniach wśród sowieckich marynarzy w więzieniach petersburskich znajdujących się około 300 marynarzy z pancerników sowieckich: „Marot” i „Oktobrskaja Rewolucja”, oraz około 200 marynarzy z załogi Kronsztadu.

Marynarze ci twierdzą, że ani w Kronsztadzie, ani na pancernikach nie było żadnych zaburzeń, ani żadnych innych faktów, które dać mogłyby pretekst do aresztowań. Twierdzą jednak, że wśród marynarzy panuje niezadowolone z sytuacji, jaką wytworzyły rady sowieckie. Narzekają oni na pozbawienie wolności obywatelskiej, na brak prasy niezależnej. Niezadowolone ich spotęgowane zostało zawodem, jaki sprawiła ludności „piatiletka”. Obiecywano im, że po ukończeniu „planu” nastąpi powszechna poprawa sytuacji, tymczasem na ulicach miast widzą oni tłumy głodnych chłopów, krewni piszą im ze wsi o panującej tam nędzy, o przymusowej nacjonalizacji ich gruntów.

Zdaniem „Socjal. Wiestnika”, Rosję czekają jeszcze większe zaburzenia w marynarce wojskowej.

## Kiedy expose pułk. Becka?

Warszawa, 5. 1. (Tel. wł.). Min. spraw zagr. wyjechał wczoraj do Wilna, gdzie był przyjęty przez min. spr. wojskowych, u którego bawił na dłuższej konferencji.

Prawdopodobnie na posiedzeniu komisji budżetowej dnia 10 bm. przy omawianiu budżetu min. spraw zagranicznych p. Beck wygłosił swoje expose. (w)

## Wylazł min. Jędrzejewicz

Warszawa, 5. 1. (Tel. wł.). Działającą nocą wyjechał do Paryża na zjazd Związku Nauczycielstwa Polskiego we Francji min. Jędrzejewicz. (w)

**75**  
lat istnieje

# Mydło Regera

Powyższy rok jubileuszowy świadczy najwymowniej, że jedynie nigdy niezawodzący sposób fabrykacji

## Mydła Regera

przetwać może czasy wojenne i obecny kryzys. Miliony pań domu, w kraju i zagranicą wiedzą dobrze, że tylko **całkowicie wysuszone Mydło Regera** jest w użyciu **najoszczędniejszym** i tamsam **najtańszem** mydłem do prania.

Mimo kryzysu poświęca się największą uwagę odpowiedniemu wysuszeniu Mydła Regera, przez co każdy konsument otrzyma suche a tamsam **oszczędne** w użyciu mydło do prania. O zaletach tych wie każda przeczona gospodyni jeszcze z czasów swej babki i prababki. Także w przyszłości przekonają się na-że panie, że zakupując świeże mydło do prania, które zawiera wielki procent wody, **przeplaca** bez względu na cenę. P 7 763/R 1375




**Proszek Regera**      **Mydło Regera**      **Szare mydło maziste**

## Pielęgnarka zastrzeliła chorego

Zbrodnia na tle politycznym w szpitalu w Sofji

Wiedeń, 5. 1. (Tel. wł.) W nocy na piątek zastrzeliła w stolicy Bułgarii, Sofji, w szpitalu miejskim pielęgniarka tego szpitala, niejaka Constantinowa znajdującego się pod ścisłą kontrolą policyjną niejakiego Trajanoffa, który swego czasu zamordował pisarza Estimoffa.

Constantinowa, rodem z Macedonii pracowała w szpitalu od sześciu lat. W czasie przesłuchania policyjnego oświadczyła, że jakiś nieznajomy zmusił ją do popienienia zbrodni pod groźbą śmierci i do oddania się następnie w ręce władz. Twierdzi, że jako rodowitka Macedonka obeznana ze zwyczajami stronnictwa rewolucyjnego

nie mogła odmówić wypełnienia rozkazu.

Trajanoffa zabiła w chwili gdy poprawiała mu poduszki pod głowę. Dała do niego trzy strzały w głowę i pierś, które spowodowały natychmiastową śmierć. Równocześnie zawołała: „To za Estimoffa!”

W tym samym pokoju oprócz Trajanoffa leżało jeszcze 15 innych chorych, wśród których nieoczekiwane strzały pielęgniarki wywołały panikę.

Constantinowa poza lekarzami szpitala jedyna miała wolny dostęp do chorego Trajanoffa, był on bowiem pilnie strzeżony przez policję.

## Styczniowa sesja Rady Ligi Narodów

Rozpoczyna się 23 bm. — Na porządku obrad jest kilka spraw, dotyczących się Polski

Warszawa, 5. 1. (Tel. wł.) Na styczniowej sesji rady Ligi Narodów, zaczynającej się 23 bm. ma nastąpić nominacja komisarza Ligi. Poza tem ma być rozpatrzona skarga niemiecka w sprawie reformy rolnej na ziemiach zachodnich, jedna petycja „Volksbundu“ i trzy mało istotne skargi niemieckie z województwa śląskiego.

Rada zajmie się również dwoma petycjami mniejszości polskiej ze Śląska Opolskiego, w których porusza się systematyczne szkany w stosunku do

akcji polskiej szkół dokształcających i uzupełniających oraz sprawę teroru i gwałtów niemieckich podczas ostatnich wyborów do parlamentu.

Ze spraw polsko-gdańskich zastępuje na uwagę kwestja ustalenia procedury, dotyczącej t. zw. „action directe“ Ponadto mają być rozstrzygnięte celne kwestje techniczne oraz sprawa zmiany niektórych postanowień umowy paryskiej co do kontyngentów przywozowych do Gdańska. (w)

## Ofensywa komunistów, czy manewr taktyczny

Okólnik Hitlera do oddziałów szturmowych, zapowiadający na luty wzmoczoną akcję komunistów

Essen, 5. 1. (PAT.) Dortmundzki „General Anzeiger“ publikuje wydane przez Hitlera instrukcje dla oddziałów szturm. W instrukcjach tych Hitler donosi oddziałom o zamierzonej przez komunistów z początkiem lutego szerzej akcji, skierowanej przedewszystkiem przeciw hitlerowcom.

Okólnik zapewnia, że komuniści, którzy dobrze są obznajmieni z tem, co się dzieje w partji hitlerowskiej, przedewszystkiem chcą rozstrzelać przywódców partyjnych. Wielu komunistów, znajdując się w szeregach nar. socj. i zajmuje nawet odpowiedzialne stanowiska. Mają oni stanąć na czele

oddziałów hitlerowskich i w ten sposób w zarodku sparaliżować obronę.

Cała akcja ma na celu jeżeli już nie skomunizowanie Niemiec, to przynajmniej wywołanie rozruchów i rozbić partji hitlerowskiej. Kierownictwo akcji ma spoczywać w ręku kilku Rosjan, którzy w tych dniach bawili w Niemczech i szczegółowo wszystko omówili.

Dziennik te instrukcje nazywa fantazjami i sądzi, że jest to manewr Hitlera, który, stwarzając urojony zamach komunistów, pragnie odwrócić uwagę swej partji od tego, co się dzieje w łonie stronnictwa.

## Hitler wciąż zabiega o kanclerstwo

Berlin, 5. 1. (PAT.) „Tägliche Rundschau“ podaje sensacyjną wiadomość, że w ubiegłą środę Hitler odbył w Kolonii konferencję z b. kanclerzem Papenem.

Tematem obrad miała być możli-

wość powierzenia Hitlerowi kanclerstwa i podjęcie odpowiednich starań w tym względzie u prez. Hindenburga za pośrednictwem Papena. Po konferencji Hitler wyjechał z Kolonii.

**Przepowiednia pogody na piątek:**  
Pogoda zmienna, zrana dżdżysto słabe wiatry zmienne, temperatura w ciągu dnia zmienna jednak łagodnie.

**Kurs złotego.** Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.93 zł.; w Gdańsku na W. Warszawie 8.92 zł.

**Kurs marki niem. i guld. gd.** Bank Folski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem w dewizach 211.70 zł. gotówką 210.30 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 172.91 do 173.17 zł., gotówką 172.57 zł.

### Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 5. 1. 1933 r.

**Warunki:** Handel hurtowy paryet. Poznań, ładunki w gonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowego zęstościomierza 1. żyta poznańskie ego 70.6 kg (120.1 ft w hol), 2. żyta pomorskiego 69.35 kg (118.2 ft w hol), 3. pszenicy poznańskie 72.95 kg (124 ft w hol) 4. owsa poznańskiego i pomorskiego 43.55 kg (74.1 ft w hol).

Ceny transakcyjne

Zyto 45 tonn par Poznań	14,00
Owies 15 tonn par Poznań	12,70
Ceny orientacyjne	
Zyto	13,80 — 13,80
Uspсобienie spokojne.	21,75 — 22,75
Pszenica	14,50 — 16,00
Uspсобienie stałe.	12,75 — 13,50
Jęczmień browarowy	12,25 — 12,75
Uspсобienie spokojne.	12,00 — 12,25
Jęczmień 68-69 kg	21,00 — 22,00
Uspсобienie stałe.	35,25 — 37,25
Jęczmień 64-66 kg	8,25 — 8,50
Uspсобienie spokojne.	7,50 — 8,50
Owies	8,50 — 9,50
Uspсобienie stałe.	44,00 — 45,00
Otręby żytnie	40,00 — 45,00
Otręby pszenne	38,00 — 42,00
Otręby pszenne (grube)	13,00 — 14,00
Rzepak	13,00 — 14,00
Gorzecza	20,00 — 23,00
Wyka latowa	31,00 — 34,00
Peluszka	90,00 — 110,00
Groch Victoria	80,00 — 120,00
Groch Folgera	100,00 — 120,00
Koniczyna czerwona	
Koniczyna biała	
Koniczyna szwedzka	

Ogólne usposobienie spokojne

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 310 tonn, pszenicy 165 tonn jęczmienia 15 tonn otrab żytnich 31 tonn, otrab pszenicznych 50 tonn.

### POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 5. 1. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocniejsza; obroty były jednakże ograniczone z powodu braku odpowiedniego materiału.

Z pożyczek państwowych płacono za 5 proc. poz. konwers. 40.— proc. oraz za 3 proc. poz. bud. 39.—; za 4 proc. premj. doł. obracano po 54.— w transakcjach.

Z pożyczek komunalnych płacono za 8 proc. obl. m. Poznania z r. 1926 92.— proc.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. kaszukiwano 8 proc. listy dolar. stare po 38.— proc. bez oddawców, natomiast 9 proc. listy doł. amort. obracano po 40.— proc. w transakcjach oraz 4 proc. listy zast. konw. po 30.50 i 6 proc. listy żytnie po 54.—

Akcje bankowe i przemysłowe bez obrotu.

### Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej Papierw procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 40.—% P.  
8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92.—% +  
4½% listy dolarowe w zlocie amort. P. Z. K. 40.—% +  
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 30½% +

(Kurs w złotych)

4% pożyczka premjowa dolarowa, serja III 54.— +  
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt. 5.75 +  
3% pożyczka budowlana, serja I 39.— P.  
Tendencja mocniejsza.

### TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 5. 1. 1933 r.

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Spędzono: krów 5, świń 256, prosiąt 18, cieląt 70, owiec 1, razem 350 zwierząt.

### GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 5. 1. 1933 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Peluzja	123.75	124.06	123.44
Holandja	359.00	359.00	358.10
Londyn	29.85	29.93	29.70
Nowy Jork			
kabel	8.925	8.945	8.905
Farvz	34.89	34.98	34.90
Sztokholm	162.00	163.70	161.20
Zwajcarja	171.85	172.23	171.57
Włochy	45.75	45.97	45.53
Berlin	212.35		

Tendencja: europejskie dewizy mocniejsza.

### Papier wartościowe i obligacje:

3% poz. bud.	41.50 — 41.25
4% poz. inw.	103.00 — 102.75
4% poz. inw. szt. ser.	109.00
5% poz. konw.	41.50
4% poz. dolarowa	54.25 — 54.50
5% poz. doł.	55.00 — 55.75
7% poz. stabil.	55.00 — 54.63

Tendencja przeważnie słabsza

### Akcje w złotych:

Bank Polski	88.50 — 88.00
W. T. F. Cukru	15.25
Modrzewjów	3.50 — 3.75

Tendencja mocniejsza.

### PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg reszta za 100 kg

Berlin, 5. 1. 1933 r.

Pszenica marcińska	186.00 — 188.00
Tendencja stała.	
Zyto march.	152.00 — 154.00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień browarowy	165.00 — 175.00
Tendencja spokojna	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	158.00 — 164.00
Tendencja spokojna.	
Owie march.	114.00 — 117.00
Tendencja stała.	
Maka pszenna	23.25 — 26.25
Tendencja ledwo utrzymana	
Maka żytnia	19.40 — 21.70
Tendencja ledwo utrzymana.	
Otręby żytnie	8.70 — 9.00
Tendencja spokojna.	
Otręby pszenne	8.80 — 9.20
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	20.00 — 25.00
Groch pastewny	12.50 — 14.50
Groch drobny jadalny	20.00 — 22.00
Peluszka	13.00 — 14.50
Bób	13.25 — 15.00
Wyka	14.00 — 16.00
Łubin niebieski	8.00 — 10.00
Łubin złoty	11.75 — 13.00
Kucl. y. i. i. i.	10.10
Kucl. y. z orzecha ziemnego	10.50 — 10.60
Kucl. y. mielone (nączka)	10.60 — 10.70
Witki suchy	8.90
Seracela nowa	17.50 — 24.00
Srót. Soja eksportowana 46% loco Hamburg	9.60
Srót. Soja eksportowana 46% loco Szczecin	10.10 — 10.00
Platki ziemniaczane	13.60
Ziemniaki j. białe	1.10 — 1.25
Ziemniaki j. czerwone	1.25 — 1.35
Ziemniaki odnawiaj. nieb.	1.15 — 1.30
Ziemniaki inne żółte	1.35 — 1.50
Ziemniaki fabryczne w fg za funt	8

Ogólna tendencja mocniejsza.

### Giełdy zbożowo-towarowe

Warszawa, 4. 1. Pszenica jara czerwona szklista 26.25 — 26.75, pszenica jednolita 25.75 — 26.25, pszenica zbierana 24.75 do 25.25, wyka 14.50 — 15.50, peluszka 14 do 15, rzepak zimowy 47 — 49, koniczyna biała surowa 80 — 110, bez kianki 110 do 160, otręby żytnie 8 — 9, Reszta notowań bez zmiany Usposobienie spokojne.

Gdańsk, 4. 1. Pszenica 128 f 14.40, pszenica 125 f 14, żyto 120 f eksport 75, żyto konsum. 9.05, jęczmień I kat 9.25 do 9.50, średniej kat. 8.75 — 9, gorszej kat. 8.40 do 8.70, owies eksport. 7.50 — 8.10, groch Wiktorja 11.50 — 15, groch zielony 16.25 do 20, otręby żytnie 5.70, pszenne 6, ten tendencja dla żyta eksportowego zwyczajowa, dla grochu w dalszym ciągu mocna.

## Echa antypolskiej audycji radja w Londynie

**Mistrz Paderewski o sylwestrowej napaści na Polskę  
Angielski gabinet pragnie poczynić kroki, aby uniemożliwić  
powtórzenie się podobnych rzeczy na przyszłość**

Londyn, 5. 1. (PAT). Szereg dzienników angielskich, jak „Daily Mail” i „Daily Telegraph” ogłasza wywiad z Paderewskim, który wyraził swoją opinię o programie sylwestrowym radja brytyjskiego.

„Występ radja — mówił nasz mistrz — był bardzo niefortunny. Od Niemców można się tego oczywiście spodziewać, ale nigdy od kraju, który słynie jako wzór taktu w sprawach międzynarodowych.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni wzmożona fala antypolskiej propagandy rozlała się po środkowej Europie, wychodząc z Królewca. Rząd polski musiał nawet przed paru dniami protestować przeciwko tej propagandzie, podjętej przez niemiecką stację radjową. Polska ma dosyć kłopotów gospodarczych w danej chwili, podobnie zresztą jak i inne państwa. W dodatku w okresie tych trudności gospodarczych, podstawy polskiej egzystencji szarpane są przez wrogą niemiecką propagandę.

Londyn, 5. 1. (PAT). Według informacji „Daily Mail” zarówno w

polskiej, jak i włoskiej oraz francuskiej ambasadzie panuje oburzenie z powodu programu sylwestrowego radja brytyjskiego.

Radjo, zdaniem dziennika, wytworzyło bardzo kłopotliwą sytuację dla rządu. Po uzyskaniu wyjaśnień sprawa będzie przedłożona gabinetowi brytyjskiemu, który — jak twierdzi „Daily Mail” — zdecyduje, jakie kroki przedsięwziąć, aby uchronić się na przyszłość przed podobnymi metodami.

Foreign Office pragnęłoby pewnych gwarancji co do przyszłych wycieczek radja brytyjskiego w dziedzinie zagr. polityki.

„Daily Mail” zapowiada również, że incydent ten będzie przedmiotem interpelacji parlamentarnej.

Paryż, 5. 1. (PAT). Havas donosi z Londynu, iż w kołach dobrze poinformowanych uważają, że incydent angielsko-polski, wywołany przez radjo brytyjskie w dn. 31 ub. m. jest godny pożałowania oraz, że zastosowane będą wszelkie środki dla zapobieżenia na przyszłość podobnym nieporozumieniom.

## Bandyckie plany młodych włóczęgów

**W Nowym Jorku aresztowano dwóch chłopców, którzy zamierzali utworzyć zbrodniczą szajkę**

Nowy Jork, 5. 1. (PAT). Prasa tutejsza opowiada ciekawą historię dwóch 17-letnich chłopców aresztowanych za włóczęstwo.

Podczas rewizji znaleziono przy nich plan dokonania szeregu rabunków, aby „zebrać dostateczną sumę do własnego odrodzenia ekonomicznego”.

Chłopcy mieli zaopatrzyć się przede wszystkim w rewolwery, a następnie włamać się do składu jubilerskiego i zabrać wszystko, co się da. Spieniężony klejnoty planowali znaleźć dla każdego kobietę, niezbędną według ich zapatrywań w rzemiośle bandyckim.

Przygotowali sobie listę hotelów w różnych stronach Stanów Zjednoczonych, żądając zarezerwowania apartamentów w oznaczonych dniach. Zamierzali objechać 25 największych miast amerykańskich i dokonując rabunków po hotelach, bankach i sklepach zebrać sumę, oznacz. na 1.900.000 dolarów. Dalszym etapem miała być Europa, gdzie rabunki swoje szacowali już tylko na 100.000 dolarów.

Prasa twierdzi, że chłopcy ci są wytworem depresji gospodarczej i wychowankami obecnych sztuk filmowych.

## Generał Denikin o przyszłości Rosji

Gen. Denikin zamieścił w „Poślednich Nowostjach” obszerny artykuł p. t. „Kwestja kresowa”, który stał się punktem wyjścia ożywionej polemiki między przedstawicielami różnych kierunków rosyjskiej myśli politycznej w sprawie stosunku do Ukraińców i ich dążeń. Pisze mianowicie generał Denikin:

„Już w roku 1917 odpowiedzialni działacze obydwu walczących obozów wysuwać zaczęli koncepcję pokoju kosztem Rosji. Nastroje te wystąpiły z szczególną siłą na początku 1920 r., kiedy to w Anglii i w Ameryce dojrzała idea zgniecenia bolszewizmu przy pomocy Niemiec i porozumienia się z Niemcami kosztem Rosji. Myśl rozbioru Rosji do dziś dnia nie jest porzuconą i zapala się, niczem błędny ogień, to w jednym to w drugim punkcie kulj ziemskiej. Uporczywa propaganda na rzecz rozbioru Rosji wytwarza niebezpieczną aberację polityczną.

„Znamienna jest działalność obydwu Korostowców, którzy w imieniu Skoropadskiego prowadzą propagandę na rzecz niepodległości Ukrainy, pełną takich nieścisłości (podawanych w piśmie Investigator i in.), że angielscy czytelnicy wydawnictw Korostowca powinni się obrazić, że im się imputuje podobną ignorancję w sprawach dotyczących Ukrainy. Ci t. zw. hetmańcy obiecują zapłacenie 25 proc. długów Rosji carskiej, a przedewszystkiem ludzą kapitalistów angielskich perspektywami zdobycia cennych źródeł surowców ukraińskich i kaukaskich. Przedstawiciele kapitału angielskiego, udzielający subsydjów propagandzie ukraińskiej, nie są tak naiwni, by mieli nadzieję skłonienia angielskiej opinii publicznej do walki o niepodległość Ukrainy. Jednakże w przewidywaniu bliskiego upadku bolszewizmu przygotowują zawczasu odpowiednią psychologię, mobilizują siły i środki dla interwencji, której rozmiarów i postaci przewidzieć narazie nie można.”

W drugiej części swego artykułu daje gen. Denikin naprzód wyraz swemu oburzeniu z powodu wystąpienia gazety „Wozroźdźeńje” w której niejaki p. Muratow przyznaje, że na tery-

torjum t. zw. Ukrainy może najłatwiej zawiązać się pewien węzeł międzynarodowy w chwili, gdy zagadnienie bolszewickie ulegnie przesunięciu w kierunku pewnych ogólnych decyzji, a intrzygi polityczne niewielkiego kółka energicznych jednostek posiadających stosunki w Niemczech i dążących do zdobycia takichże stosunków w Anglii, mogą w pewnym swem stadium okazać się pożytecznymi dla sprawy wyzwolenia Rosji od bolszewików. Następnie pisze:

„Czasy rozstrzygające są prawdopodobnie niedalekie. W każdym razie w obozie grabarzy państwowości rosyjskiej zauważa się ożywioną działalność. Niema końca pogłoskom o planach następców Petlury, którzy w sojuszu z Polską (?) i rosyjskimi organizacjami emigracyjnymi zamierzają walczyć o niepodległość Ukrainy kosztem politycznych, ekonomicznych i terytorjalnych ustępstw na rzecz Polski. Poruszyło się i Wolnoje Kazachestwo, ten wrzód na zdrowem ciele kozactwa rosyjskiego, i po uzyskaniu kolejnego subsydjum zagranicznego organizuje zjazd wszechkozacki dla zwykłego spotwarzania i rozprzedaży Rosji. Sen jest straszny, ale Bóg jest łaskawy.

„Jakie jest wyjście z zawiązanego labiryntu międzynarodowościowych stosunków w państwie rosyjskiem? W swoim czasie organizacja terytorjum Południa (Ukrainy, Donu i Kubania, okupowanych przez armję gen. Denikina) była przeprowadzona w myśl zasady zachowania jedności Rosji pod warunkiem udzielenia autonomii poszczególnym narodowościom i samodzielnym organizacjom, jak kozactwo, a deklaracja konferencji w Jassach z dnia 10 listopada 1919 roku przewiduje w pierwszym paragrafie: „...Jedność Rosji i jako konsekwencję tej ogólnej zasady żadnych niepodległych państw na jej terytorjum w granicach przed rewolucją bolszewicką... Jedność ta powinna być realizowana bez szkody dla wolności poszczególnych prowincyj, tworzących Rosję”.

„Między twórcami deklaracji jasskiej, należącymi do najroźniejszych obozów politycznych, istniały zresztą rozbieżności co do interpretacji poje-

cia wolność, ale rząd Południa uważał, że składniki prawne pojęcia federacji, porozumienie i dwustronne okrojowanie, naruszają samą ideę jedności Rosji i stwarzają dla rządu ogólnorosyjskiego niebezpieczne precedensy.

„Można prowadzić spór co do stopnia samodzielności tej lub innej prowincji kresowej Rosji, oczywiście prócz Polski i Finlandji, ale uważać za możliwe ich ostateczne oderwanie się od Rosji oznaczałoby nieliczenie się z tem, co realne i nieuniknione, albowiem łączność państwowa między Rosją a jej kresami określona jest przez historję, ekonomję, rynki zbytu, kierunek linii kolejowych, obronność granic, całokształt rozwoju kulturalno-gospodarczego obu stron i obustronne interesy.

„Powieć więcej, w mojem przekonaniu, ostateczna pacyfikacja Europy wschodniej, likwidacja sporów polskorosyjskich i sam byt suwerennej i wszystkie swe ziemie obejmującej Polski może być tylko zagwarantowana przez jej zjednoczenie z przyszłą Rosją na zasadach konfederacji.

„Zadaniem Rosjan jest przekonać opinię światową, że w jej interesie leży nie rozbiór Rosji, lecz jej wyzwolenie spod jarzma bolszewickiego. Należy przekonać cudzoziemców, że bałkanizacja Rosji nietylko nie posunie naprzód kwestji przewyciężenia kryzysu światowego, lecz pogłębi go przez krwawą wojnę, do której wciągnięte będą wbrew swej woli zarówno Zachód, jak i Wschód. Ideowj zwolennicy niepodległości kresów Rosji mają zaś do wyboru: albo wejście na zasadach autonomicznych do składu nowego i wolnego państwa rosyjskiego, albo też pochłonięcie przez wspólny kocioł imperializmu sowieckiego, noszącego maskę Związku Republik Sowieckich.”

Rozważania gen. Denikina wywołały liczne odgłosy wśród emigracji rosyjskiej.

P. J. Siemionow w „Wozroźdźeńju” zamieszcza odpowiedź, w której m. in. zaznacza, że w wywodach gen. Denikina o zupełnym braku poczucia rzeczywistości świadczy np. fakt, że gen. Denikin uważa za możliwe, mówiąc o kwestjach kresowych, wspominać Polskę, podczas gdy każdy powinien rozumieć, że kwestja polska z chwilą odbudowy państwa polskiego dla Rosji istnieje przestała.

Atamani kozacy, A. Bogajewskij i M. Mielnikow, ogłaszają w dziennikach rosyjskich w Paryżu deklarację, spowodowaną artykułem gen. Denikina, w której stwierdzają, że p. Korostowiec nie posiadał i nie posiada żadnych pełnomocnictw formalnych ani też podstaw do przemawiania w imieniu kozaków Donu, Kubania i Terreku, a Rada Zjednoczona Donu, Kubania i Terreku (organizacja emigracyjna kozaków orientacji prorosyjskiej) uważa kraje kozackie za nierozdzielną część Rosji, którą przedstawia sobie w przyszłości, jako związek wolnych narodów, korzystających w życiu wewnętrznym z szerokiej autonomii bez szkody dla potęgi wspólnej ojczyzny.

## Z posiedzenia Rady miejskiej

W uzupełnieniu sprawozdania ze środowego posiedzenia rady miejskiej, które umieściliśmy w porannem wydaniu „Kurjera Poznańskiego” z dnia 5 stycznia, należy podać jeszcze następujące szczegóły. Do komisji prawniczej wybrany został oprócz wymienionych w sprawozdaniu p. radca Wybieralski. Kontrkandydatem p. Dropińskiego na stanowisko piatego członka magistratu był p. Drost, który jednak większości głosów nie uzyskał.

## Nędza na wsi

Przed kilku dniami donosiliśmy o sprzedaży konia... za czapkę. O innym wypadku, dosadnie charakteryzującym nędzę drobnych rolników, donoszą z powiatu sieradzkiego.

Mieszkaniec wsi Chojny, gm. Bogumilów, Kędzierski znalazł się w trudnej sytuacji materialnej. Chcąc uratować majątek przed licytacją za zaległe podatki, postanowił sprzedać dom wraz z inwentarzem i wyjechać ze wsi. Udał się więc konno do Sieradza. Na rynku zaofiarowano mu za konia 1.50 zł. Kędzierski, oczywiście, nie zgodził się na tę transakcję. Głód jednak, który mu dokuczał, zmusił go do powrotu na rynek, gdzie jednak już nie zastał poprzedniego kupca, wobec czego musiał sprzedać konia innemu handlarzowi za 80 groszy, po to, aby za sumę, uzyskaną ze sprzedaży konia zaspokoić głód trzema bułkami, kawalkiem kiełbasy i szklanką herbaty.

**Purgan, Erbe**  
idealny w działaniu  
środek przeczyszczający

Pr 7 742 51.75

## Śp. Franciszek Krzyżagórski

Jak już wczoraj krótko podaliśmy, zmarł po dwudniowej zaledwie chorobie, w wieku 61 lat, znany obywatel poznański śp. Franciszek Krzyżagórski.

W Poznaniu urodzony, spędził całe prawie swe pracowite życie w naszym mieście, gdzie przez długie lata prowadził jako mistrz tapicerski skład mebli przy św. Marcynie. W młodości swej pracował już dużo społecznie w różnych organizacjach narodowych. Należał do założycieli wielu towarzystw, poświęcał im swój czas i pracę. Długie lata działał w Starym Przemysle, był dłuższy czas członkiem zarządu Tow. Młodych Przemysłowców, członkiem zarządu Związku Tow. Rzemieśln. Przemysłowych. W cechu tapiersko-siodlarskim był dość długo starszym cechu, należał również przez długie lata do dozoru kościelnego parafji św. Marcina.

Szczególnie podkreślić należy pracę śp. Zmarłego w miejskiej deputacji ubogich, gdzie przez długie lata zajmował się biedą naszego miasta jako radca ubogich.

Z okazji zgonu przypomnieć należy epizod, charakteryzujący patriotyzm go-racy śp. Zmarłego. Cechmistrz Niemiec zwrócił się podczas wojny do śp. Krzyżagórskiego, by podpisał niemiecką pożyczkę wojenną. Otrzymał odpowiedź, że pożyczki tej nie podpisze dopóki, dopóty dzieci polskie nie będą uczyć się w szkołach po polsku. Skutkiem tej odpowiedzi była denuncjacja, której wynikiem było iż śp. Krzyżagórskiego, mimo że nie był już w wieku poborowym i nie odslużywał przedtem wojskowości, zaciągnięto w szeregi wojska pruskiego do 6 pułku grenadierów.

Gdy wojna się skończyła śp. Krzyżagórski jako gorliwy narodowiec przysłużył się sprawie polskiej i oddał w ręce powstańców różne zapasy, które uchronił w wojsku przed zachiannością Niemców. Śp. Franciszek Krzyżagórski osierocił żonę i siedmioro dzieci, oraz troje wnuków.

Cześć pamięci pracowitego obywatela i dobrego patrioty. (kl)

Najwięcej żądana  
na rynkach światowych  
**ang. HERBATA LYONS' a**  
już ze świeżych zbiorów  
jest do nabycia w handlach kolonialnych  
Żółte opakowanie łagodna.  
Czerwone opakowanie cierpka.  
Gen. Przedst. **TEOFIL MARZEC**  
Warszawa, Mazowiecka 5. 1g 784

**MYDŁA  
TOALETOWE**

**Aste**

są w jakości z dobrych  
najlepsze i najtańsze

**POLECAMY**  
FAMILIJNE *Aste*  
WYBOROWE *Aste*  
CZEREMCHA *Aste*

VICTORIA  
HELION  
AKRA

**J. & S. Stempniewicz**  
**POZNAŃ**

ng 7 570



## Delikatna skóra dziecka wymaga nadzwyczajnej opieki,

dlatego też trzeba codziennie w ciągu dnia a szczególnie na noc starannie natrzeć twarzyczkę i rączki naszych milusińskich Kremem Nivea — nie zapominając także o natarciu wszystkich zaczerwienionych i podrażnionych miejsc delikatnego ciała. Tak pielęgnowane dzieci mogą przebywać na wołności nawet w dni niepogodne. Krem Nivea uodpornia cerę na ujemne wpływy ostrego powietrza, deszczu i śniegu, oraz nadaje małym chłopczykom i dziewczynkom delikatny i zdrowy wygląd czarującej świeżości.

Krem Nivea po 2l. 0.40 do 2.60

PEBECO, Polskie Wytwory Beiersdorf, Sp. Akc., Poznań 10



Prz. 7 000-N 12.32

## Dalsze rewelacje o pszczyńskiej aferze podatkowej

Ogłaszamy dziś za „Polonja” dalszy ciąg memorjału agenta ks. Pszczyńskiego o udziale wybitnych „senatorów” w jego aferach podatkowych:

### Rola p. Lewina

Znany w Warszawie jest Żyd rosyjski Lewin, szeroko ustosunkowany w kraju i zagranicą. Odgrywa on rolę Żyda nadwornego potentatów „sanacyjnych”. Dorobił się wielkiego majątku, a warunki dzisiejsze widocznie mu sprzyjają. Lewin jest wybitnym masonem i ma doskonałe stosunki z paryskimi kołami masonskimi. Z tym Lewinem p. dr. Sobolewski żyje widocznie w wielkiej zażyłości. Z Lewinem skomunikował on agenta księcia Pszczyńskiego i jego naczelnego dyrektora Treitschkego, a wreszcie doprowadził do widzenia się Lewina z Prinzem. W mieszkaniu Lewina odbył się cały szereg narad w sprawach pszczyńskich, tak podatkowych, jak kredytowych, w których uczestniczyli senator Sobolewski, senator Targowski, który był wysłany przez rząd polski do Paryża celem starania się o kredyt, p. Wędrzicki i inni.

P. p. Lewin i dr. Sobolewski za wszelką cenę, oczywiście bezinteresownie chcieli ratować pana na Pszczyźnie, wybawić go z kłopotów podatkowych i trudności finansowych. Wykombinowali oni plan, który przedłożył nietylko agentowi ks. Pszczyńskiego, lecz także tegoż dyrektorowi naczelnemu Treitschkemu, obywatelowi niemieckiemu, wydalonemu swego czasu z granic Polski, oraz samemu Prinziowi. Plan ten p. dr. Sobolewski, według raportów głównego agenta, przedstawił jak następuje:

Z posiadłości księcia Pszczyńskiego ma być utworzona spółka akcyjna, która wyda obligacje, które uplasuje się w Paryżu. Jeśli książę Pszczyński wyrazi swą zgodę na te propozycje, wówczas powinien wysłać swego pełnomocnika do Paryża, gdzie przyjedzie także p. Lewin. W Paryżu pełnomocnik księcia i Lewin mieli się skomunikować z dygnitarzem masonskim Lardige i z ministrem skarbu Flandinem, co do uzyskania pożyczki w wysokości 50 milionów złotych na podstawie obligacji, mającej powstać Pszczyńskiej spółki akcyjnej. Mieli się skomunikować także z bawiącym wówczas z ramienia rządu polskiego ministrem Targowskim, który im obiecał użyć pomocy. W razie szczęśliwego załatwienia spraw kredytowych p. Lardige miał pojechać z piśmie rządu francuskiego do Warszawy i rządowi polskiemu zapowiedzieć (nahelegen), że rząd francuski życzy sobie, by zaległości podatkowe księcia Pszczyńskiego zostały umorzone, ponieważ grupa francuskich kapitalistów wraz z księciem Pszczyńskim tworzy spółkę akcyjną i daje jej kredyt w wysokości 50 milionów złotych.

### P. senator Targowski

Agent w swym raporcie do Prinza pisze, że plan ten powstał prawdopodobnie w głowie Lewina, który opowiadał, że w porozumieniu z p. Targowskim odbył już na ten temat informacyjne rozmowy z Lardigiem i Flandinem w Paryżu. W raporcie z dnia 9 stycznia 1932 r. główny agent donosi Prinziowi, że widział się z p. Targowskim w Warszawie i w Berlinie, i w obu wypadkach p. Targowski go miał zapewniać, że rząd polski bardzo chętnie pójdzie na rękę księciu Pszczyńskiemu, nietylko w sprawach podatkowych, lecz także w sprawach kredytowych, przyczem wyraził życzenie rychłego osobistego zapoznania się z Prinzem. W swym raporcie z dnia 16 lutego 1932 r. główny agent donosi Prinziowi, że dnia 7 stycznia 1932 r. o godz. 10 rano w mieszkaniu Lewina

razem z min. sen. Sobolewskim i majorem Wędrzickim powyższy plan omawiali, a tegoż samego dnia wieczorem o godz. 10 w mieszkaniu Lewina, on i Lewin omawiali powyższy plan z przybyłym tam ministrem Targowskim. Ustalono, że pełnomocnik księcia Pszczyńskiego razem z Lewinem jeszcze przed posiedzeniem Rady Ligi Narodów pojedą w tej sprawie do Paryża. P. Targowski obiecał przyjechać potem do Genewy, gdzie miał pośredniczyć pomiędzy księciem Pszczyńskim, a przedstawicielami rządu polskiego.

### Pokrzyżowane szyki

Przeprowadzone przez nas badania potwierdzają, że projekty te traktowano poważnie, że je w rzeczywistości administracji księcia Pszczyńskiego a nawet samemu Prinziowi przedłożono. Główny agent księcia jeździł nawet do Paryża i tam konferował z p. Lardige. Prinz i jego dyrektorzy do czasu udawali, że projekty te traktują poważnie, i korzystali z interwencji „sanacyjnej” u rządu. Krótko przed sesją Rady Ligi Narodów Prinz kombinatorom „sanacyjnym” spłatał niespodziewanie figla. Widocznie uważał, że ujawnienie tych kombinacji w Genewie mogłoby być uważane za wszczęcie bezpośrednich rokowań, wskutek czego mogłaby spaść jego skarga z porządku dziennego Rady Ligi. Prinz wystosował więc do p. Targowskiego w Paryżu następujący list, który podajemy w odpisie.

Pszczyzna, dnia 14 stycznia 1932 r.

Jaśnie Wielmożny Panie Ministrze!  
Od p. dyrektora S..., który pracuje dla zarządu Księcia Pszczyńskiego w sprawie podatkowej nie stojąc atoli, jak chciałbym zaznaczyć, w stałym stosunku urzędniczym do Zarządu Księcia Pszczyńskiego, dowiedziałem się, że z Waszą Ekscelencją mówił on tak w Berlinie jak i w Warszawie i że Wasza Ekscelencja miała uprzejmość zakomunikować mu, iż rząd polski bardzo chętnie by szedł na ręce Księciu Pszczyńskiemu i to nietylko w sprawie podatkowej, ale także w sprawie kredytu. W ciągu ostatnich miesięcy odbył się cały szereg rozmów natury osobistej w sprawie podatkowej Księcia Pszczyńskiego, w których brał udział p. S... Ponieważ jednak jak Wasza Ekscelencja raczy zrozumieć, przykładam do tego największą wartość, by rozmowom tym nie przypisano znaczenia pertraktacji, prowadzonych w imieniu Zarządu Księcia Pszczyńskiego, pozwalam sobie wskazać na to, że p. dyrektor S., jak doniósł Waszej Ekscelencji już dnia 14. I. 1932 r., nie jest upoważniony w imieniu Księcia Pszczyńskiego jakiegokolwiek oświadczenia podawać lub takowe przyjmować.

Prócz tego pozwalam sobie wskazać na to, że sprawa kredytu, o której mówi p. dyrektor S., wogóle nie istnieje, ponieważ takowych pertraktacji się nie prowadzi. Wynika to jak z dłoni, że kredyt zarządu w związku z sprawą podatkową został zupełnie podkopany i że takie pertraktacje nie mają narazie żadnych widoków na powodzenie.

Słyszę, że Wasza Ekscelencja na końcu stycznia b. r. bawić będzie w Genewie i sprawiłoby mi szczególny zaszczyt i radość, poznać przy tej sposobności Waszą Ekscelencję osobiście.

Odpis niniejszego pisma przesyłam Jego Ekscelencji Panu Ministrowi Sokalowi do Genewy do wiadomości.

Raczy Wasza Ekscelencja przyjąć wyrazy mego prawdziwego poważania.

Dr. Prinz von Pless.

Prinz uważał, że jeszcze gruntowniejsze musi przekreślić kombinacje senatorów warszawskich. Na dniu 9 stycznia wystosował do senatora dr. Sobolewskiego list następującej treści, który podajemy w tłumaczeniu:

Pszczyzna, dnia 19 stycznia 1932 r.  
J. Wielmożny Pan Senator Sobolewski  
Warszawa  
Polska  
Wielce Szanowny Panie Senatorze!  
P. dyrektor S... referował mi obszer-

nie o swych rozmowach z p. senatorem i p. Sułowskim o transakcji kredytowej. Pozwoli Pan Senator, że krótko temi ewent. sprawami się zajmę:

Dyskutowana teoretycznie możliwość zaciągnięcia pod pewnymi warunkami we Francji pożyczki dla administracji, interesuje mnie bardzo, jednak transakcja nie jest do przeprowadzenia w tej formie, jaką dyskutowano. Trzeba by w odpowiednim czasie wybrać drogę, którą była jurystycznie mniej skomplikowana. Podjęcie jakichkolwiek rokowań w obecnej chwili wydaje mi się przedwczesne, ponieważ poprzednio fakty będące treścią petycji Księcia Pszczyńskiego, muszą być usunięte, zanim przywrócony zostanie kredyt administracji, który został w tych dwóch latach bardzo ciężko podważony. (Ma na myśli korzystne załatwienie zaległości podatkowych przez rząd polski. — Przyp. red.)

P. ministrowi Targowskiemu posłałem list, którego odpis załączam, a oprócz tego uważałem za swój obowiązek, posłać p. ministrowi Sokalowi odpis tego listu. Mam nadzieję, że będę miał przyjemność i zaszczyt skomunikować się z p. ministrem Targowskim w Genewie.

Podczas mojego ostatniego pobytu w Warszawie miałem sposobność krótkiej rozmowy z p. Sułowskim, który na mnie zrobił wrażenie bardzo zręcznego człowieka. Sądząc z jego zewnętrznych cech (nach dem Aeusserem zu schliessen), mógłbym sobie wyobrazić, że leżałoby w interesie administracji posługiwać się jego zdolnościami.

Administracja Księcia Pszczyńskiego zamierza przeprowadzić szereg ciekawych transakcji i widziałbym chętnie, gdyby p. Sułowski przy ich przeprowadzeniu był pomocny.

Dlatego udzielię p. głównemu dyrektorowi Treitschkemowi wskazówek, aby w tym kierunku pertraktował z p. Sułowskim, żeby pod pewnymi założeniami i warunkami, które muszą być jeszcze przedmiotem gruntownej rozmowy pomiędzy nim, a głównym dyrektorem Treitschkemem, na czas trzech miesięcy wstąpił w służbę administracji księcia Pszczyńskiego.

P. dyrektor S... podjął się poinformowania p. Sułowskiego o moim zamiarze i równocześnie poproszenia go, by w razie jego zasadniczej zgody zwrócił się piśmiennie do głównego dyrektora Treitschkego, aby ci panowie ustanowili termin dla porozumienia się.

Uważam za swój obowiązek, złożyć Panu, Panie Senatorze, niniejszem jeszcze raz najszczerze podziękowanie za laskawe interesowanie się i życziwe rady Pańskie i równocześnie wyrażam nadzieję, by tak wdzięcznie przezemnie powitane Pańskie usiłowania zmniejszenia ogólnej atmosfery zostały uwieńczone pełnym powodzeniem.

Proszę przyjąć, Wielce Szanowny Panie Senatorze, wyrazy najprawdziwszego powodzenia.

podp. Dr. Prinz von Pless.

### Grom z pogodnego nieba

Listy Prinza do senatora Targowskiego, ministra Sokala i senatora Sobolewskiego podzielały jak nieoczekiwany grom z pogodnego nieba. P. Sokal wcale nie był wtajemniczony w te kombinacje i otrzymałszy list Prinza, zakomunikował go widocznie p. Zaleskiemu, który temi kombinacjami nie był chyba zachwycony. P. senator Sobolewski pisze natychmiast do Prinza, że nie on (Sobolewski) jest autorem planu pożyczki francuskiej, lecz dowiedział się o nim dopiero od głównego agenta S..., dalej usiłuje w liście do Prinza umyć p. Targowskiego, przecząc jakoby tenże przyrzekł swą pomoc w sprawach podatkowych i kredytowych, pana na Pszczyźnie. Agent główny podtrzymuje swe twierdzenia.

Znamiennem dla kombinatorów „sanacyjnych” jest, że p. Sułowski wy-

stał wtedy zaraz następującą depezę do p. Targowskiego do Paryża, której fotografię podaje „Polonja”.

„Jeśli otrzymasz list od mego szefa księcia wstrzymaj odpowiedź do przyjęcia dyrektora Slesińskiego, który w tych dniach poprosi Cię o spotkanie w Paryżu. Sułowski.”

A p. senator dr. Sobolewski celem zatarcia śladów tych kombinacji zwraca się zaraz listownie do głównego agenta księcia, by naklonił Prinza do napisania do p. Targowskiego listu według przesłanego wzoru własnoręcznie przez p. Sobolewskiego napisanego. Fotografię listu „Polonja” reprodukuje: Brzmi on w ten sposób:

„Laskawy Panie Ministrze!

Na podstawie błędnych informacji pozwoiliem sobie dnia 14. I. b. r. wysłać do Waszej Ekscelencji list, który z powodu mylnego adresu nie doszedł wprawdzie do rąk Waszej Ekscelencji, ale którego odpis otrzymał równocześnie p. minister Sokal i p. senator Sobolewski.

Jest mi niewymownie przykro, że fakt taki mógł mieć miejsce. Proszę Waszą Ekscelencję o laskawe przyjęcie tego do wiadomości.

„Odpis tego listu uważam za obowiązek posłać min. Sokalowi i sen. Sobolewskiemu.

„Raczy Wasza Ekscelencja przyjąć wyrazy prawdziwego poważania.

Nie ulega wątpliwości — dodaje „Polonja” — że wysokie urzędowe figury o tych kombinacjach matadorów „sanacyjnych” musiały się dowiedzieć. Muszą o nich wiedzieć także przywódca B. B. W. R. Nie wiadomo, jakie kroki wobec tego poczynili. Wiemy, że p. Sławek dwukrotnie wzywał do czystki szeregów „sanacyjnych”. Wiemy, że pp. Targowski, Sobolewski i inni nadal są osobami obozu „sanacyjnego”. Nie wiemy, aby jednostronny sąd partyjny „sanacji” wybielił ich jak dr. Wyrostka, ale może się to jeszcze stanie.

## Z życia śp. ks. Zyg. Masłowskiego

Otrzymujemy poniższe wspomnienie pośmiertne z prośbą o zamieszczenie:

Tragiczna śmierć ś. p. ks. Zygmunta Masłowskiego wstrząsnęła całą Wielkopolską i zasmuciła nietylko jego przyjaciół i tych, którzy go znali i cenili, lecz całe wielkopolskie społeczeństwo, któremu ubył jeden z najlepszych pracowników na niwie narodowej, religijnej i wychowawczej.

Poznałem ś. p. ks. Zyg. Masłowskiego w r. 1919 w podchorążówce poznańskiej, gdzie jako młody żołnierz i powstaniec wielkopolski kształcił się na oficera w p. Dzięki pilności i wzorowemu zachowaniu się w podchorążówce wyróżniono go i przydzielono do komisji regulaminowej, której zadaniem było przetłumaczenie niemieckich podręczników wojskowych na język polski. Do tej komisji należało nas trzech młodych podchorążych, znających język niemiecki. Dnia całem siedziałem wspólnie ze zmarłym ks. Zygmuntem nad niemieckimi dziełami wojskowymi, by je przyswoić polskiej nauce wojskowej. Nauczyłem się wówczas cenić Zmarłego jako gorliwego Polaka, dobrego żołnierza, wzorowego człowieka i katolika. Stronił on od zabaw, na które uczęszczali nasi koledzy; mimo to jednak umiał być dobrym, wiernym i uczynnym kolegą i przyjaciелеm. Choć byliśmy żołnierzami, którzy z natury rzeczy często przechodzą do porządku dziennego nad niejednymi kwestjami natury moralnej i obyczajowej, to jednak ś. p. Zyg. już wówczas mimo młodego wieku i munduru, który nosił, umiał żyć w harmonii z wszelkimi nakazami naszej religji. Był on przykładem dla nas wszystkich. Nigdy się też nie tał z tem, że zamierza zostać księdzem. Ceniliśmy go za to jeszcze więcej.

Niech tych kilka słów wspomnienia, które poświęcam pamięci tragicznie zmarłego ś. p. ks. Zyg. Masłowskiego, będą choć skromnym hołdem, jaki oddaje mu dawny jego kolega i towarzyszy z r. 1919.

Tadeusz Pietrykowski.  
Toruń.

Przeciw katarowi drziata



Forman

ZADAĆ W APTEKACH: 32. ART. WYŁE. ODOL. C. S. A. D. W. O. V.

# WIADOMOŚCI POTOCZNE

## W sprawie obniżek procentów za obsługę

Jak już donosiliśmy cech cukierniczy w Poznaniu powziął w grudniu uchwałę obniżającą procent od obsługi w kawiarniach i cukierniach z 15 na 10. Uchwała miała być już w życie z dniem 7 bm. Jak się dowiadujemy Związek Zawodowy Kelnerów i Zawodów Pokrewnych w Poznaniu nie zgadza się na powyższą obniżkę i zwrócił się za pośrednictwem Zjednoczonych Związków Zawodowych w Po-

znaniu do Komisji Rozjemczej, celem rozstrzygnięcia sporu. Odwołanie swe do Komisji Rozjemczej opiera Związek Kelnerów na umowie zawartej w dniu 27 października 1922 r. między Polskim Związkiem Restauratorów, Hoteli i właścicieli kawiarni na Polskę Zachodnią a Zw. Zaw. Keln. i Pokr. Zawodów ustalającą pobieranie 15 procent.

## Bandyci są, ich ofiary — niema

*W praktyce kryminalnej rzadko notowany wypadek*

Przed kilku dniami donosiliśmy o konanym w biały dzień w klatce schodowej domu przy ul. Prusa 20. Bandy-

## Mata Hari, tancerka-szpieg

*Ołbrzymi sukces Greta Garbo*



Z Ameryki dochodzą wieści o nieprawdopodobnym wprost powodzeniu najnowszego filmu Greta Garbo, „Mata Hari”. Partnerem Greta jest w tym obrazie Ramon Novarro. W innych rolach występują Lionel Barrymore, Levis Stone i Karen Morley.

W „Capitol Theatre” w Nowym Jorku, gdzie film ten wyświetlano, kasa za pierwszy dzień gry wyniosła „bagatelną” sumkę 185 tysięcy dolarów. Rzecz, nawet jak na stosunki amerykańskie, wprost nieprawdopodobna.

Krytycy amerykańscy uznali, że „Mata Hari” jest najlepszą kreacją Greta, przewyższającą znacznie jej role w poprzednich, najgłośniejszych nawet, obrazach.

Również z łamów prasy nowojorskiej dowiadujemy się o atrakcyjnej treści tego

filmu. Greta gra rolę głośnej tancerki, Maty Hari, pracującej w czasie ostatniej wielkiej wojny dla niemieckiego wywiadu. Ramon Novarro występuje jako rosyjski oficer - lotnik, Lionel Barrymore — w roli carskiego generała, Lewis Stone zaś jest w tym filmie szefem niemieckiej organizacji szpiegowskiej.

W związku z wystawieniem tego filmu, cała Ameryka miała nową sensację. Podczas nakręcania „Maty Hari”, Greta Garbo i Ramon Novarro zaprzyjaźnili się bardzo. Wbrew swemu zwyczajowi po skończeniu filmu Greta Garbo nie zerwała ze swym nowym partnerem; przeciwnie, odwiedzała go bardzo często w atelier, słuchając jego śpiewu i gry.

Wspaniały film „Mata Hari” ujrzymy w „Apollo” i „Metropolis”.

tów ujęto podczas pościgu ulicami miasta, po obstawieniu przez policję domu przy ul. Słowackiego 19. Bandyci przyznali się do popełnionego napadu. Odebrano im też paczkę, zrabowaną napadniętej. Obecnie, w toku śledztwa, zaszła rzecz szczególnie znamienna, zapewne rzadko notowana w praktyce kryminalnej. Ujęto bandytów, nie znaleziono jednak napadniętej. Mimo, że od czasu uapadu upłynęło kilka dni, napadniętej kobiety dotąd nie ujawniono. Policja, prowadząca w tej sprawie śledztwo, wzywa napadniętą panią, by w interesie sprawnego przeprowadzenia śledztwa zechciała zgłosić się w VIII komisariacie, w hotelu „Polonia” przy ul. Grunwaldzkiej 18, względnie w wydziale śledczym policji przy pl. Wolności 12 (pokój 18).

Również chodzi o ustalenie osoby studenta, który po ujęciu złoczyńców zrabowaną torbę wręczył ofierze napadu. Wyników śledztwa oczekuje się z zacięciem. (kl)

## W sprawie zabójstwa śp. ks. Masłowskiego

W związku z zamieszczonym w dzisiejszym porannym wydaniu artykułem otrzymujemy od ks. dr. Gieburowskiego następujące oświadczenie:

Korespondencja w sprawie zabójstwa ś. p. ks. Masłowskiego w dzisiejszym „Kurjerze Porannym”, wspominająca moją osobę, przedstawia faktyczny stan rzeczy nieściśle. Zatrzymany zostałem na ul. Lubrańskich, jak to zresztą często się tam zdarza, wieczorem o godz. 6 i pół przez dwóch osobników, proszących o jałmużnę w dniu przed zabójstwem ś. p. ks. Masłowskiego, a nie w dniu samym. Czy miałem przed sobą właśnie morderców ks. Masłowskiego nie mógłbym z obiektywną pewnością zaświadczyć.

(—) Ks. dr. Gieburowski.

## KALENDARZYK

Czwartek, 5 stycznia 1933.

Słońce: wschód 8,03 — zachód 15,53 — długość dnia 7 godzin 50 min.

Księżyc: wschód 11,24 — zachód 1,58 — po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana minus 1 st. Cels. Pogodnie Wiatr południowo - wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 760 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 2 st. Cels., najniższa minus 2 st. Cels.

Kal. rzk.: Telesfor P. i M. — jutro Św. Trzech Króli.

Kal. słow.: Włostibor — jutro Bojomir.

## KRONIKA KOŚCIELNA

— \* Z archidiecezji gnieźnieńskiej. — J. E. Ks. Kardynał Prymas zamianował ks. prof. dr. Antoniego Słomkowskiego profesorem zwyczajnym przy arcybiskupim seminarjum duchownym w Gnieźnie, a ks. Stanisława Grzędę, proboszcza w Śmiłowie, dziekanem dekanatu nakiejskiego. Instytucję kanoniczną otrzymali: ks. Mieczysław Łapka na beneficjum w

Przy rozmaitych niedomogach naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa działa przyjemnie i znacznie zmniejsza te dolegliwości, często nieraz mała ilość działa już pewnie. Zalecana przez lekarzy. ng 7334

Janówcu, ks. Teodor Noak na beneficjum w Łeknie.

Ks. Antoni Kozłowski, dotychczasowy wikary w Pleszewie, otrzymał w zarząd parafję w Zabartowie w dekanacie łobienickim. Na wikarjat powołano: ks. Tadeusza Flutaka z Kruszwicy do Podgórzca; ks. Antoniego Musiała z Słupów do Polanowic; ks. Witolda Walkowskiego z Polanowic do Pleszewa; ks. Edmunda Szreibera z Podgórzca do Pobiedzisk; ks. Tadeusza Strużynę z Pobiedzisk do Szubina; ks. Aleksandra Szymańskiego z Szubina do Inowrocławia przy kościele Najśw. Marij Panny.

(Zmiany w szkolnictwie) Ks. Czesława Golczewskiego, dotychczasowego wikarego w Inowrocławiu przy kościele Najśw. Marij Panny, powołano na nauczyciela religii przy seminarjum nauczycielskim w Wągrówcu. Ks. Piotr Fibak, dziekan i proboszcz w Szadłowicach, został zamianowany inspektorem nauki religii w szkołach powszechnych na powiat inowrocławski. Ks. Władysław Wróblewski, proboszcz parafji farnej w Wągrówcu, został zamianowany inspektorem nauki religii w szkołach powszechnych na powiat wągrowiecki.

— \* Z archidiecezji poznańskiej. J. E. Ks. Kardynał Prymas zamianował ks. szambelana Stanisława dr. Hutten - Czapskiego, referenta przybocznej kancelarii Prymasa Polski, sędzią prosiadnym przy metropolitalnym sądzie duchownym w Poznaniu. Ks. profesora dr. Jana Kicińskiego profesorem zwyczajnym przy arcybiskupim seminarjum duchownym w Poznaniu.

W zarząd oddano: ks. Stanisławowi Wyrwickiemu, dotychczasowemu wikaremu przy kościele Matki Boskiej Bolesnej w Poznaniu, parafję Potulice w dekanacie rogozińskim. Ks. Stanisławowi Kuliszakowi parafję Buk. Ks. Leonowi Chocieszyńskiemu, proboszczowi w Nietrzańowie parafję Mądre. Ks. Franciszkowi Kopecielowi, dotychczasowemu administratorowi w Chojnie nad Wartą, parafję Bytyń w dekanacie lwóweckim. Ks. Erazmowi Kalkowskiemu, proboszczowi w Biedrowie, parafję Chojno n. Wartą w dekanacie wronieckim. Ks. Antoniemu Szymczakowi, dotychczasowemu administratorowi w Wyszynach, parafję Chojno nad Wartą. Ks. Bolesławowi Mielcarskiemu, dotychczasowemu wikaremu w Rogoźnie, parafję Wyszyny w dekanacie obornickim. Ks. Franciszkowi Kuchowiczowi, dotychczasowemu administratorowi, parafję Janków Przygodzicki.

Na kapelana powołano: ks. Antoniego Piotrowskiego, dotychczasowego proboszcza w Bytniu, na stałego kapelana okrętowego Polskiego Transatlantycznego Towarzystwa Okrętowego, linia Gdynia — Ameryka. Ks. Tadeusza Respondka z Miejskiej Górki na kapelana przy klasztorze Sióstr Pasterek od Opatrzności Boskiej w Poznaniu. Na wikarjat powołano: ks. Władysława Stepczyńskiego z Zbąszynia do Chodzieży. Ks. Edwarda Frackowiaka z Chodzieży do Buku. Ks. Jarosława Jankiewicza z Margonina do Długiego Starogo w dekanacie leszczyńskim. Ks. Kazimierza Rakowskiego z parafji św. Stanisława Kostki w Poznaniu do parafji Matki Boskiej Bolesnej w Poznaniu. Ks. Leona Gawrona z Buku do parafji św. Michała w Poznaniu. Ks. Piotra Musiała z Kozmina do Starogo Gostynia. Ks. Wacława Górę z Pilki do Odolanowa. Ks. Bogumiła Brylińskiego z Odolanowa do Ostrowa Wlkp. Ks. Jó-

## KRATKI SADOWE

### Zapłata fałszywą monetą — Zemsta ulomnego — Epilog zuchwałego włamania

Robotnik Michał Kaźmierczak z Inowrocławia otrzymał od pewnego kupca fałszywą monetę 10-złotową. Chcąc jej się pozbyć, posłał małą dziewczynkę po drobne do drogerji. Za usiłowanie puszczenia w obieg fałszywej monety wydział karny sądu okręgowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu skazał Kaźmierczaka na 6 miesięcy więzienia, z zawieszeniem kary.

Ten sam wydział karny sądu okręgowego rozpatrywał ostatnio sprawę 30-letniego robotnika Przybylskiego Józefa z Trzask (pow. Inowrocławski). Przybylski, mając sparaliżowane częściowo nogi, zakochał się w pewnej znajomej i chcąc się ożenić, doniósł o swym zamiarze jej rodzicom. Ci jednak sprzeciwili się wyjściu za niego swej córki, co tak podziało na oskarżonego, że zachorował na lekkie pomieszenie umysłu. Po wyleczeniu się w zakładzie dla umysłowo - chorych ponowił starania u rodziców o zezwolenie na ślub. Gdy i teraz rodzice byli przeciwni, Przybylski w przystępie złości udał się na strych, oblat znajdujące się tam części drewniane budowli naftą i zapalił to. Dom zgorzał zupełnie. Wobec anormalnego

zachowywania się oskarżonego poddano go ponownej obserwacji psychiatrycznej i lekarze orzekli, że Przybylski jest niepoczytalny. Sąd, biorąc to pod uwagę, uwolnił oskarżonego od kary, chociaż wina została mu w zupełności udowodniona. (ir)

Przed wydziałem karnym sądu grodzkiego w Poznaniu stanął jako oskarżony o włamanie kilkakrotnie już karany Mieczysław Smętkowski. Powołany na świadka Stanisław Piótkowiak, idąc pewnego dnia wieczorem do swego mieszkania, położonego w hotelu „Bristol”, zauważył poprzez uchylone drzwi sypialni służby hotelowej jakiegoś mężczyznę, ukrywającego się za szafą. Przed szafą, jak później stwierdzono, stała większych rozmiarów walizka, w której S. był już ukrył rozmaite części odzieży i bieliznę, własność służących. Na wszczęty przez świadka alarm aresztowano złodzieja. Przy rewizji osobistej znaleziono przy Smętkowskim piaskiem wypełniony wąż gumowy i kilka wytrychów. Ponieważ oskarżony częściowo przyznał się do winy, wyrok opiewał tylko na rok więzienia. (we)



zefa Taczała z Ostrowa (Wielkopolska) do Rogoźna

Wakują beneficja: Margonin — Glesno w archidiecezji gnieźnieńskiej; Kostrzyn w archidiecezji poznańskiej.

**Calodienne wystawienie Najsw. Sakramentu.** W piątek, w święto Trzech Króli, z okazji pierwszego piątku miesiąca, w kościele św. Marcina calodienne wystawienie Najsw. Sakramentu Początek o godzinie 7 rano, zakończenie o godz. 4 po południu nieszporami, kazaniem i procesją.

**OSOBISTE**

**Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom lekarza uzyskał p. Kazimierz Alfons Falicki z Pleszewa

P. Minister W. R. i O. P. reskryptem z 12.12.1932. Nr. BP. 17928-32 zatwierdził uchwałę rady wydziału humanistycznego, której mocą p. dr. Hieronim Markowski został habilitowany jako docent historii literatury i kultury starożytnej na wydziale humanistycznym Uniwersytetu Poznańskiego.

**ZEBRANIA, ZJAZDY**

**Walne zebranie Straży Honorowej przy kościele św. Marcina** odbędzie się w piątek, 6 bm o godzinie 5.30 po południu w dolnej sali świątymarciańskiej.

**ŻYCIE SOKOLE**

**Sokół - Starołęka.** Obchód gwiazdkowy, połączony z lamaniem opłatka, odbędzie się w piątek 6 bm, o godz. 3 po południu na salce parafialnej. Uprasza się o przybycie wszystkich druhów i druhów.

**WYSTAWY**

**W Salonie Sztuki Współczesnej** (plac Wolności 14a) w niedzielę 8 bm w południe nastąpi uroczyste otwarcie wystawy krakowskiej grupy malarzy „Zwornik”. — Wszystkich miłośników sztuki współczesnej proszę o jak najrychlejsze przybycie. Komitet Organizacyjny nowo zorganizowanego Tow. Mił. Sztuki Współczesnej.

**KOMUNIKATY RÓŻNE**

**Sodalicia Marjańska Akademickiej U. P.** zawiadamia, że rekolekcje zamknięte odbędą się w dniach od 10 do 14 bm. u Siostr Zmartwychwstańców przy ulicy Marszałka Focha 147. Prowadzić je będzie ks. prałat dr. Zychliński. Początek 10 bm, o godzinie 17.30. Bliższych informacji udziela koleżanka wiceprezydentka, Nowy Rynek 16, II ptr., tel. 51-52 — Z rekolekcji skorzystać mogą także koleżanki niesodalicki.

**Sodalicia Pań Miejskich p. wezw. Niepok. Poczęcia N. M. P.** uprasza swych członków o jak najliczniejszy udział w akademii ku czci św. Rodziny w niedzielę 8 bm, o godz. 12 w sali kina „Słońce”

**Komitet zjednoczonych organizacji przeciwalkoholowych** m. Poznania wzywa organizacje komitetowe do udziału ze sztandarami w pogrzebie preśsa bractwa wstrzeźliwości par. św. Marcina, śp. Franciszka Krzyżagórskiego. — Nabożeństwo żałobne odbędzie się w sobotę, 7 bm, o godz. 10 w kościele św. Marcina, poczem pogrzeb na cmentarz świątymarciański przy ul. Bukowskiej. Zarazem Komitet przypomina członkom, że w niedzielę, 8 bm, odbędzie się uroczystość św. Rodziny z udziałem i przemówieniem Ks. Prymasa o godz. 12 w sali kina „Słońce”

**W kościele parafialnym ks. ks. Zmartwychwstańców** na Wildzie w święto Trzech Króli podczas uroczystej sumy o godz. 11 odśpiewa Chór Zmartwychwstańców z towarzyszeniem orkiestry msze Szuberta. Partie solowe odśpiewają pani Zimniewiczówna i pp. Kielczewski i Chruszczyński. Po mszy św. Pastorałka - Oratorium Sambillotta pod dyktando p. Ign. Mężydy. Podczas mszy św. o godz. 12 odśpiewają pp. Zimniewiczówna i Kielczewski kilka kolend w układzie p. prof. Nowowiejskiego z akompaniamentem organowym kompozytora

**Związek Młodych Drogerzystów** (obwód poznański) przypomina wszystkim kolegom o tradycyjnej uroczystości lamania opłatka w święto Trzech Króli w salach Resursy Kupieckiej, ul. Zwirzyńska 12. Początek o godz. 5 po poł. Uprasza się również o wcześniejsze podawanie adresów celem otrzymania zaproszenia na bal maskowy dnia 21 b m. Zgłoszenia przyjmuje drogerja Akademicka, ul. Wjazdowa i p. Gadebusch, drogerja, ul. Nowa 7.

**Ostatnie przedstawienia w cyrku „Olimpia”**

Jak wiadomo, powstał w Poznaniu dzięki zabiegom i energii ruchliwego i przedsiębiorczego kupca p. Romana Andrzejewskiego piękny cyrk, który zaprezentował się publiczności poznańskiej doborowym programem. Początkowe usterki techniczne zostały już usunięte, obecnie cyrk jest dobrze ogrzany, posiada świetną orkiestrę pod batutą p. Gbiorezka, obszerne foyer, bufet itd. Obecny program, składający się z pierwszorzędnych, na wysokim poziomie artystycznym numerów, dobiega końca, a od dziesiąt 2 osoby mogą wejść na 1 bilet. Impreza p. Andrzejewskiego jest godna poparcia z tego także względu że zatrudnia przecież stale przeszło 100 osób, przyczyniając się temsamem pośrednio do zmniejszenia bezrobocia.

**Komisja Art. Kult. „Komar”** przy Związku Zawodowym Pracowników Bankowych wykupiła na dzień 10 bm całe przedstawienie melodyjnej operetki Gilberta „Dorina” w Teatrze Wielkim. Ceny rewelacyjnie niskie, bo od 30 groszy do 2,30 zł; sprzedaje je „Komar”. Aleje Marcinkowskiego 24 (dom ogrodowy) tel. 33-35, codziennie od godz. 10—16. Czysty zysk z imprezy tej przeznaczony jest na rzecz bezrobotnych bankowców.

**Z Poznańskiego Teatru Małego.** Doskonale zapisany w pamięci całej prowincji Poznański Teatr Mały, o którego sukcesach z „Daną od Boga” niejednokrotnie już pisaliśmy, wyrusza w nową podróż po Wielkopolsce we wtorek, dnia 10 bm. — Afisz zapowiada doskonałą komedię w 3 aktach p. t. „Dwaj mężowie pani Marty”, której kapitalny humor i dowcip gwarantuje pierwszorzędna zabawa. W głównych rolach wystąpią pp. Blanka Orszańska i Zbigniew Orwicz oraz Lidja Michałowska, Mena Różycka i Stanisław Dakowski.

**Ważne dla posiadaczy ogierów.** Magistrat stoł. m. Poznania zwraca uwagę na obwieszczenie rozlezione na słupach dotyczące opłat od ogierów, nie posiadających świadectw uznania. Z obwieszczenia wynika, które ogiery podlegają opłacie i zgłoszeniu najpóźniej do dnia 1 lutego, w magistracie wydział XV, pl. Sapieżyński 9. I ptr. pokój 17.

**Archiwum i biblioteka archidiecezji poznańskiej** w miesiącu styczniu r. b. nie są czynne. Otwarcie nastąpi dn. 1 lutego.

**KRONIKA MIEJSCOWA**

**Gwiazdka w X. Szkole Powsz. na Górczynie.** W przededniu zakończenia półrocznej szkolnej odbyła się w kinie „Polonia” gwiazdka dla najbardziej potrzebujących uczniów szkoły. Urządzono ją przy pomocy finansowej Komitetu Rodzicielskiego, który na ten cel wyasygnował 50 złotych. Piękne wstępne przemówienie wygłosił kierownik szkoły. Chór szkolny wykonał kilka kolend trylogosowo, a najmłodszy uczniowie I klasy odegrali piękne misterium na Boże Narodzenie. W końcu wręczono paczki gwiazdkowe 153 najbardziej potrzebującym. Wszystkim P. T. hojnym Firmom, Obywatelstwu Górczyna, Rodzicom jako też Komitetowi Rodzicielskiemu, którzy w znacznej mierze swymi darami przyczynili się do urządzenia „Gwiazdki”, kierownik szkoły i grono naucz. składają na tej drodze serdeczne podziękowanie.

**KRONIKA POLICYJNA**

**Podróż „na gapę”.** Na dworcu poznańskim ujęła policja 18-letniego Jana Nowakowskiego z Warszawy (ul. Grzybowska 32). Przyjechał na koleją z Warszawy do Poznania bez biletu. (kl)

**Aresztowania.** Na dworcu poznańskim ujęto 20-letniego Ignacego Grajkę bez stałego mieszkania, który zbiegł z krajowego zakładu poprawczego w Bojanowie. — Na Grobli, z powodu uprawiania gry hazardowej w tak zwane „trzy blaszki”, ujęto Florjana Hirscha (ul. Krauthofera 3). — Na Błoniach Wildeckich za to samo przestępstwo aresztowano 19-letniego Wiktora Czarnego (Wierzbice 38). (kl)

**Czyje to zapalki?** W komisariacie VI znajduje się 25 paczek zapalek. Wspomniane zapalki odebrano przestępcom. (kl)

**JARMARKI**

**MIŁOSŁAW.** Dnia 11 bm, odbędzie się jarmark kramny. Spęd bydła i trzody chlewnej nie jest dozwolony.

**KOZMIN.** W czwartek, dnia 12 bm, odbędzie się jarmark ogólny na konie, bydło i towary kramarskie.

**Z Poznańskiego**

**DAMASŁAWEK.** (W zbożnej pracy charytatywnej) W Nowy Rok urządziło Stow. Pań św. Wincentego a Paulo wentę, przeznaczając czysty dochód na miejscowych biednych. Na program składały się monolog, śpiewy oraz jednoaktówka. Wentę zaszczepił swą obecnością ks. prob. Tylewski.

(Ciekawy odczyt.) W święto Trzech Króli wygłosił ks. prob. Tylewski ciekawy odczyt o jasełkach i dawnych zwyczajach wigilijnych. Wstęp bezpłatny.

**JAROCIN.** (Pożar.) W sobotę w południe wybuchł pożar w zagrodzie gospodarza Maćkowiaka w Witaszyczkach. Pastwą płomieni padła stara chałupa.

(S. M. P.) W dniach 6 i 8 bm, obchodzi Stowarzyszenie Młodzieży Polsko-Katolickiej 15-lecie swego istnienia. W programie akademja, przedstawienie amatorskie p. t. „Surdut i siermiega” oraz wieczorek taneczny.

(Z „Sokoła.”) Okręg jarociński Tow. Gimm. „Sokół” urządzi kurs okręgowy dla naczelników w dniach 6, 7 i 8 b. m. w świetlicy miejskiej w Jarocinie przy ul. Moniuszki. W niedzielę 8 bm, na zakończeniu kursu odbędzie się zebranie naczelników. (ek)

**WRZEŚNIA.** (Z „Rolnika.”) W dn. 30 grudnia ub. roku odbyło się walne zgromadzenie „Rolnika”, podczas którego prezes p. Czapski z Bardza podał sprawozdanie za radę nadzorczą. Następnie kierownik „Rolnika” p. Mikołajczak i członek zarządu p. Musiałkowski przedstawili obroty spółdzielni za ubiegły rok obrachunkowy. W towarach obrócono 400 556 zł, wspólnie z filją w Miłosławiu 971 011 zł. Czysty zysk do dyspozycji walnego zebrania wykazywał 13 370 zł. dywidendy uchwalono 9 proc. Rolnik

wrzeński posiada w udziałach 67 642 zł, we funduszu zasobowym 83 844 zł przy 240 członkach. Spółdzielnia ta istnieje przeszło 25 lat i wybiła się z pośród „Rolników” ziem zachodnich na jedno z pierwszych miejsc. Do rady nadzorczej wybrano ponownie pp. W Brzeskiego z Wódek, Marcina Nowakowskiego z Gutowa Małego, majora Szyftera z Gutowa Wielkiego, w miejsce dwóch zmarłych zaś wybrano pp. hr. Mycielskiego z Wrześni i J. Trawińskiego z Gulczewka.

**Z Pomorza**

**GRUZIADZ.** (Samobójstwa.) Na podwórzu rolnika Kiesenbauma w Hanowie pod Gruziadem pozabawił się życia wystrzałem z rewolweru domokrajny handlarz Herman Wegner. Strzał skierowany w skroń, spowodował natychmiastową śmierć. Powód samobójstwa nie został dotąd ustalony. — W Zakorzewie pod Gruziadem przejął pasmo swego życia wystrzałem z rewolweru 24-letni Aleks. Wiśniewski. Przyczyną rozpaczliwego postępu był zawód miłosny. — W Rywałdzie pozabawił się życia przez powieszenie się w mieszkaniu rolnik Niecał, lat 64. Powodem samobójstwa była choroba nerwowa.

(Wypowiedzenia urzędnikom miejskim.) Na nowy rok otrzymali wszyscy kontraktowi urzędnicy miejscy w liczbie około stu wypowiedzenia zajmowanych stanowisk z dniem 31 marca rb. Odnosi urzędnicy mają nadzieję, że wypowiedzenia te mają charakter tylko formalny

(Przeniesienie w stan nieczynny) Nauczyciel Ferdyn. Neumeuer (Małopolański), lat 33, został przeniesiony w stan nieczynny. Neumeuer jest radnym miejskim i jako taki należy do grupowania P. P. S. (ski)

**Z Kaliskiego**

**KOŁO,** woj. łódzkie. (Z życia S. M. P. Z.) W ostatnich czasach tutejsze S. M. P. Z. przejawia ożywioną działalność organizacyjną na terenie miasta i powiatu. Prócz szeregu imprez urządzonych staraniem tegoż stowarzyszenia, jak: akademja listopadowa, opłatek i choinka, zostały również zorganizowane w pobliskich wsiach liczne zastępy S. M. P. Z., które przy wskazówkach zarządu z ks. Mikuczewskim na czele, świetnie się rozwijają. Szczęść Boże tak pożytecznej pracy!

(Z Banku Ziemiańskiego.) W dniu 15 grudnia został tutaj zlikwidowany Oddz. Banku Ziemiańskiego; akta przeszły do oddz. Banku w Koninie, a urzędnicy powiększyli grono bezrobotnych.

(Z Handlu.) Tegoroczny ruch przedświąteczny wykazał bardzo minimalne ożywienie i zawiódł bardzo kupiectwo, które liczyło na zwiększony obrót w tym czasie, przyjmując znaczniejsze zobowiązania. Po świętach zastój zwiększył się, a wielu kupców pomimo, że termin wykupu świadectw przemysłowych na rok 1933 już upłynął, takowych jeszcze nie nabyli.

(Likwidacja firmy Singer.) Z dn. 15 grudnia został zlikwidowany oddział firmy „Singer”, maszyn do szycia. (kol.)

**Zaginął inkasent z pieniędzmi**

W dniu 2 bm, zaginął inkasent firmy „Emka” przy ul. Wrocławskiej, 25-letni Antoni Kołodowicz, zamieszkały przy ul. Kopernika. Krytycznego dnia wieczorem o godz. 19, po zamknięciu składu, właściciel firmy „Emka” p. Włodarczak posłał go, by zapłacił dzierżawę. Inkasent przyjął należność za radioaparaty Kołodowicz miał przy sobie kilkadziesiąt złotych oraz weksle klientowskie do inkasa. W związku z tą okolicznością zaginięcie inkasenta nasuwa niepokojące przypuszczenia. Poszukiwania i dociekania w domu rodziców i znajomych jego nie dały narazie wyniku. W obawie, że Kołodowicz mógł paść ofiarą przestępstwa lub zbrodni, p. Włodarczak doniósł o zaginięciu Kołodowicza policji, celem wdrożenia śledztwa. Zaginiony Kołodowicz jest ciemnoblonde, wzrostu 1,75 m. (kl)

**Egzekutor jako włamywacz**

W Chojnicach, w noc sylwestrową, policja została zaalarmowana do mieszkania pp. Prądyńskich przy ul. Dwor-

**KRONIKA KARNAWAŁOWA**

**4 Komp. Marynarzy Powstańców z 1918 r.** urządza w sobotę, dnia 7 stycznia rb. „Zabawę Zimową” w salach p. Jarockiej, przy ul. Maszalarskiej 8. Początek o godzinie 19. Osiągnięty zysk przeznacza się na sprawienie szt. ndaru, w ob. c. czego zarząsza się Szanownych Obywateli. Odnosimy się z całą ufnością o poparcie naszego wysiłku. Zarząd. zg 17 387/8

**W niedzielę, dnia 8 stycznia 1933 r.** o godz. 20, odbędzie się w sali „Belweder”, ul. M. Focha 18 Wieczorek z tańcami, z którego czysty dochód przeznacza się na biednych parafii św. Michała Archaniola w Poznaniu. Kon. itet: PP. Edmundowa Erzosowska, Tadeuszowa Jańczakowska, Bohdanowa Jarochowska, Stanisławowa Jelińska, Michałowa Kwiatkowska, Janowa Michejdowa, Kazimierzowa Okoniewska, Eugenjuszowa Piasecka, Stanisławowa Sławska, Kazimierzowa Smulikowska, Tadeuszowa Szumska, Bronisławowa Stelmachowska, Romanowa Twardokensowa, Prof. M. Zielińska-Labendzińska. Przygrywać będzie orkiestra 15 p. ulanów Obfity bufet własny. Wstęp 1,80 zł. PP. Akademicy 0,90 zł. Osobne zaproszenia nie będą rozsyłane. zg 17 375

**Korporacja Akademicka „Siensania” w Poznaniu** urządza dnia 7 stycznia 1933 r. Bal Reprezentacyjny w salach recepcyjnych Śl. Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Pragniemy podkreślić wzniosły cel tej imprezy, której głównym zadaniem jest niesienie pomocy materialnej i twardej walczące o zachowanie swojej świadomości narodowej ludności polskiej na Śląsku Opolskim przez przeznaczenie czystego dochodu z tej imprezy na rozbudowę Polskiego Gimnazjum w Bytomiu.

Jak się dowiadujemy, zainteresowanie tą imprezą jest olbrzymie. Należy przypuszczać, że będzie to największy i najwytworniejszy bal bieżącego sezonu na Śląsku. zg 17 381

**Herbatka towarzyska.** W niedzielę dnia 8 stycznia br. w kawiarni Adria (pl. Wolności) urządza się herbatkę z tańcami i artystycznym występami. Początek o godz. 16.30. zg 17 392

owej, gdzie jakiś bandyta miał rzekomo dokonać napadu rabunkowego. Po przybyciu policji i wylegitymowaniu nieproszonego gościa okazało się, że domniemanym bandytą był egzekutor urzędu skarbowego, niejaki p. Pl. Egzekutor, będąc nietrzeźwy, zmylił drogę do swojego mieszkania, a nie mogąc swoim kluczem otworzyć drzwi do mieszkania cudzego — wylał je, wskutek czego był posadzony o zamiary zbrodnicze.

**Czy sąd apelacyjny w Toruniu będzie zniesiony?**

Z Torunia donoszą Według pogłosek, obiegających w Warszawie, w Toruniu miałby być zniesiony sąd apelacyjny i to od dnia 1-go kwietnia br. W takim wypadku Pomorze miałoby być przydzielone do okręgu sądu apelacyjnego w Poznaniu. Oczywiście podobne załatwienie sprawy przyniosłoby nowe utrudnienia i powiększenie w urzędowaniu, dla całej ludności pomorskiej.

**Tragiczny zatarg między sąsiadami**

Z Tczewa donosi nam (ds): — W pobliskiej Knybawie pomiędzy robotnikiem Józefem Makuratem a ogrodnikiem Józefem Witkowskim przyszło do krwawej bójkki. Wymienieni już od dłuższego czasu żyli do siebie urażeni. Spotkawszy się we wtorek, posprzeczały się z sobą bardzo ostro, wreszcie zaczęli się z sobą bić. Naraz Witkowski, odwracając się od przeciwnika wyciągnął z kieszeni broń palną i strzelił do Makurata, który natychmiast padł ciężko ranony na ziemię. Odstawiono go do szpitala św. Wincentego w Tczewie, gdzie jednak po upływie kilku godzin zmarł. Zabójca tłumaczy się, że strzelił w obronie własnego życia. Został aresztowany.

**Echa napadu rabunkowego w Galewie**

**Ujęto dwóch młodocianych opryszków, synów gospodarzów — Za zrabowane pieniądze kupili artykułów toaletowych**

Niedawno donosiliśmy, że w Galewie pow. krotoszyńskiego wdarli się do składu kolonjalnego pp. T. Kaczmarków 2 zamaskowani bandyci, a jeden z napastników strzelił do p. Kaczmarkowej. Okazało się, że sprawcami napadu byli dwaj bracia, 21-letni czeladnik piekarski Czesław i 18-letni uczeń kupiecki Walenty Wollicy, rodem z pow. kaliskiego, synowie zamożnego rolnika w Trzebinie pow. krotoszyńskiego. Wstępne dochodzenia napotkały na wielkie trudności, gdyż występnli mło-

dzieńcy do ostatniej chwili się wypierali. Mając jednak niezbite poszlaki ich winy, policja dokonała ich aresztowania. Ostatecznie podczas śledztwa młodociani opryszkowie przyznali się do winy. Za zrabowaną gotówkę młodzieńcy kupili mydła toaletowego, wody kolońskiej, pudru oraz lampkę elektryczną. Policja dokładała również starań celem odnalezienia broni i w rezultacie udało się jej odnaleźć browning zakopany w ziemi. Opryszków odstawił do aresztu sądowego w Koźminie.

# DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

## PODPATRZMY TROCHĘ WYCZÓŁKOWSKIEGO...

O jubileuszowej wystawie grafiki Wyczółkowskiego, znajdującej się w Muzeum Wielkopolskim, była już tutaj mowa. Zaznaczyliśmy, że daje ona wyczerpujący pogląd na twórczość wielkiego artysty jako grafika. Ale warto wrócić do niej raz jeszcze od innej strony. Wyczółkowski jest mistrzem, a zarazem smakoszem techniki. Rozkoszuje go wyszukiwanie coraz to nowych a wielce interesujących sposobów wyrażania się. Samo działanie planz na widza można zostawić ich artystom i poezji. Jest ono niezawodne, uwodzi swym czarem i dopowiedzeń nie potrzebuje. Ale podpatrzyć Wyczółkowskiego przy tajnikach jego warsztatu, to znów osobna satysfakcja i niemala nauka patrzenia. — Spróbujmy.

Wyczółkowski interesował się praktycznie najprzeróżniejszymi technikami grafiki. Dzisiaj zajmuje go przede wszystkim i prawie wyłącznie litografia, a jest charakterystyczne, że tak samo było na początku jego graficznych zamierzeń. Na wystawie jest kilka znamienitych litografii, które pochodzą jeszcze z lat 1903 i 1904 — wymienimy tylko portret Malczewskiego i F. Jasińskiego (dwubarwny). Nie trzeba podkreślać, że uderza w nich artysta odrazu w najwyższy ton ekspresji technicznej. Równocześnie jednak i pociągają go inne rodzaje graficznego rzemiosła. A więc akwatinta, która jest jakby przeniesieniem malarstwa — szeroko kładzionej plamy — na płytę miedzianą. Akwatinty Wyczółkowskiego cechuje duża moc nastroju a powstały one w okresie tworzenia sławnych pasteli tatrzańskich. Vernismou zasada się znów na tem — aby uzyskać na miedzi miękka i łagodna kreska. Wreszcie: „roulette”. Na ręce jest osadzona kulka, najeżona drobnymi kółkami; jej poruszeniami po płycie metalowej wydobywa się szorstką powierzchnię rysunku, której czepia się farba drukarska przy wykonywaniu odbitki. Technika ta daje niezwykle delikatną i subtelną grę światłocieni.

Wszystko to, jak powiedzieliśmy, są próby i poszukiwania. Wyczółkowski obchodzi kolejno różne sposoby, w jakie grafika obfituje. Aż zatrzymuje się ostatecznie przy litografii i w niej rozwija całe bogactwo swego kunsztu.

Rozpatrując się w jego obfitości, można wyznaczyć kilka zasadniczych typów ujmowania danego motywu w technice rysunkowej. A więc najpierw sposób czysto graficzny: użycie prawie wyłącznie kreski i linii. Ma ona najróżnorodniejszy charakter. To lekka i finezyjna, a zawsze pełna ekspresji, znaczy szybkim, nieprzerwanym ciągiem formę np. kształt postaci huculów chwytających ryby: jednolita, z nieomylną pewnością rysowana linia zakreśla figury niezwykle syntetycznym ujęciem. Najtrafniejszym przykładem tej techniki zastosowanej do motywów architektonicznych jest fragment rynku na Starem Mieście. Motyw trudny i dla malarza niewdzięczny. Kilka prawie jednakowych komicie, różniących się zaledwie kilkoma wysokimi dachów — jedna przy drugiej. Wyczółkowski „machnął” je odrazu, jednym tchem. Widać jak giętka linia, łapiąca błyskawicznie wrażenie, przebiega zwinnie po gzemkach, ramach okien, portalach, po krawędziach domów. Górą ciemnia się dachy wysokie — a całość jeszcze do tego w słońcu. Jest to prawdziwy majstersztyk.

Innym razem jest znów ta linia niespokojna, pogmatwana, jakby dźwigała na sobie siłę gwałtownego temperamentu; to znów dziwnie spokojna i grzeczna, kaligraficznie ściśła, jakby przez linięk rysowana. Takie są np. mury Zamku wawelskiego (Nr. 141), widziane na odległość lub wieże kościoła Marjackiego. Znowu delikatną i miękka — jak Vernis-mou — linia rysowane są drzewa (sosny) i niektóre fragmenty pejzażowe.

Ten sposób liniowy łączy się często z użyciem plamy. Tak np. w Tece Ukraińskiej nr. 17 kreska wyznacza Wyczółkowski delikatną koronkę dachów miasteczka, które odsadził w głąb przez to, że dwie plamy drzew, na przedzie niby kulisy ujmują krajobraz w ramę. Tym efektem kontrastowania pierwszego planu w stosunku do dalszych posługuje się artysta bardzo często, np. w motywach

architektonicznych, gdzie głęboki ton dachów na przedzie obrazu bywa opozycją do lekkich planów dalszych. W wielu też wypadkach Wyczółkowski zapelnia plamą niektóre fragmenty rysunku, aby uzyskać całość efektu.

Teraz przejdźmy do drugiego sposobu: do przewagi plamy nad linią i kreską. Jest on naturalnie bardziej lub też wybitnie nawet malarski. Kredka uderza mocniej o kamień dając kreskę pełniejszą o głębokim tonie, bądź też gęstem cieniowaniem wydobywa szersze płaszczyzny („Orka” nr. 26) lub wreszcie, kładzona na płask, wyznacza większe ciemne plamy. Jako przykład przytoczymy portret F. Jasińskiego, wnętrza kościoła Marjackiego, niektóre motywy architektoniczne i wnętrza lasów, portrety Cortot'a i Casals'a. W tej technice wyrażania się przechodzi z czasem artysta prawie zupełnie do posługiwania się nie kredką, ale farbą litograficzną. Pendzel oddaje bardziej wymownie miękkość plamy, delikatność materiału — a można nim rysować najdelikatniejsze kreski również miernie, jak kredką, choć inaczej. Znajdujemy to wszystkie efekty w mistrzowskich „Kwiatkach”, w nastrojowych wnętrzach lasów lub w poetycznych fragmentach z parku gościeradzkiego. Ta technika wzbogacona jest licznymi specjalnościami, wynalazkami artysty. I tak w niektórych martwych naturach, krajobrazach lub fragmentach architektury rozjaśnia i ożywia zbyt ciemne większe płaszczyzny delikatnym kreskowaniem; uzyskuje je pociągając stalowym płaskim pendzlem przez gęsto nałożoną farbę (kamieniodruk). Jednym z pierwszorzędnych efektów tego rodzaju jest zamieć śnieżna w puszczy Białowieskiej (nr. 118). W tejsze tece znajdujemy jeszcze jedną oryginalną technikę a to użycie gumy; miejsca nią pokryte nie podlegają działaniu kwasu i farba ich się nie ima. Tym sposobem na tle głębi boru wykwiła, misternie pendzlem malowana, korona oszronionych gałęzi; efekt godny najpiękniejszych mistrzów japońskich. Dla uzyskania go w innych wypadkach, Wyczółkowski wyskrobywa delikatnie rysunek z ciemnego tła. Natomiast przez próśzenie uzyskuje plamę łagodną lub przepojoną światłem Wogóle zwykły artysta dla spotęgowania efektu łączy razem kilka technik; informuje o tem wyczerpująco katalog, wydany przez Towarzystwo Miłośników Grafiki, który zarazem uzupełnia książkę pamiątkową, wydaną z okazji jubileuszowej wystawy prac malarskich.

Na tej właśnie wystawie widzieliśmy szereg rysunków kredką i pendzlem, które były podstawowym materiałem do robienia litografii. W zestawieniu tem można zauważyć, że litografie cechuje większa prostota i podkreślanie istotnych walorów a pomijanie mniej ważnych szczegółów. Stąd pochodzi ich silniejszy efekt malarski a zarazem miękkość plamy i linii, spotęgowana także już samymi właściwościami techniki litograficznej.

Jan Mroziński.

### Pisma nadesłane

„Prasa”. Zesz 9—10—11. Treść: „Kryzys trwa” — W. Wolęta: „O Polski Instytut Prasoznawczy”. — M. Grzegorezyk: „Życie i śmierć gazety”. — E. M. Szummer: „Prasa litewska”. — J. Szapiro: „Poprawa w Anglii, pogorszenie w Ameryce”. — M. Wajnryb: „Psychotechnika w prasie niemieckiej”. — Cz. Gutry: „Centrala odbitek”. — W. Natanson: „Zawieszenie czasopisma w świetle przepisów dekretu prasowego”. — J. Czerwiński: „Art. 105 Konstytucji w teorii i w praktyce”. — Z Pol Zw. Wydawców Dzienników i Czasopism. — Ze Zw. Dziennikarzy. — Kronika. — Przegląd ustaw. — Przegląd piśmiennictwa.

„Awangarda”. Nr. 1. Treść: J. K. Chronowski: „Komu wolno a komu nie wolno?”. — A. Ziemiński: „O duchu praw”. — Nemo: „Mit” państwa komunistycznego”. — R. Fengler: „Myśli o naprawie”. — Uwagi. — Kronika. — Adr. Red. Poznań, Św. Marcina 65. I.

„Śpiewak” Nr. 12. Treść: Na Nowy Rok — J. Pojciak: „W 10-lecie zgonu założyciela Zw. Śląskich Kół Śpiewaczych”. — St. M. Stoiński: „Kolenda z pierwszych lat XVIII wieku”. — Kazuro: „O metodach nauczania śpiewu w szkołach ogólnokształcących”. — W. Fabry: „W sprawie „Studjum Operowego”. — Zjazdy śpiewacze Wielkopolskiego Związku Kół Śpiew. — Kronika muzyczna. — Kronika chóralna. — Z Rady Naczelnej Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych i Muzycznych — Komunikaty i wiadomości z Polskich Związków Śpiewaczych. — Treść rocznik XIII (1932) — Adr. Red. Katowice, ul. ks. Damrota 4.

## ŻYCIE KULTURALNE

### WKRÓTCE DRUGA AUDYCJA MUZYKI WSPÓŁCZESNEJ

W Poznaniu istnieje, jak wiadomo, sekcja Polskiego Tow. Muzyki współczesnej, funkcjonująca przy Towarzystwie Oratoryjnym. Przed niejakim czasem urządziła ona pierwszą w tym sezonie audycję muzyki współczesnej, wypełnioną przez odczyt p. T. Z. Kasserna o instrumentacji, z przykładami muzycznymi na płytach gramofonowych. W poniedziałek dn. 9 bm. odbędzie się audycja druga, tak jak zwykle w sali Konserwatorium Państwowego przy ul. Wrocławskiej, o godzinie 20,30.

Program, do którego jeszcze powrócimy szczegółowiej, zawierać będzie utwory fortepianowe p. Romana Maciejewskiego Oratoryjnym. Przed niejakim czasem urządziła ona pierwszą w tym sezonie audycję muzyki współczesnej, wypełnioną przez odczyt p. T. Z. Kasserna o instrumentacji, z przykładami muzycznymi na płytach gramofonowych. W poniedziałek dn. 9 bm. odbędzie się audycja druga, tak jak zwykle w sali Konserwatorium Państwowego przy ul. Wrocławskiej, o godzinie 20,30.

Artysty polscy zagranicą. Z Paryża donoszą nam: Po Francji i Hiszpanii odbywa tournée koncertowe młoda pieśniarka, p. Zofja Massalska. Ostatnio koncertowała w Palmie, na wyspach Balearskich, dając trzy wieczory, poświęcone w znacznej części muzyce polskiej i odnosząc piękny sukces. (pt)

### NAUKA

Z Pol. Tow. Filozoficznego. Koło krakowskie odbyło posiedzenie z referatem dr S. Zatheya pt. „U podstaw nauki o języku”.

Z pol. Związku Entomologicznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z referatem dr M. Świękiewicza pt. „Dalsze wyniki połowów motyli w Małopolsce Wschodniej”.

### RUCH REGIONALISTYCZNY

Jak w Chojnicach zarzę uwieziono. Było to w 1709 r., kiedy na Pomorzu i w Wielkopolsce szerzyła się zaraza morowa. Nie ominęła ona także i Chojnic, gdzie nawet znaczna ilość ludzi wymarła. Zostało już ich niewiele przy życiu, gdy zjawił się jakiś nieznanym wedrowiec, który zebrał ludzi, odmówił jakiegoś zaklęcia, mającemu zmusić zarzę do usadowienia się w dziupli lipy cmentarnej, poczem szybko dziuple zabił przygotowanym kołem. Zaraza od tego czasu musiała ustać zupełnie. Obok tej legendy podaje w ostatnim zeszycie regionalnego miesięcznika „od naszego morza” Fr. Wilemski jeszcze dwie legendy z okolic Chojnic, a mianowicie o podaniu przywiązaniem do jeziora „Pomoc” i o karciarzu z Konarzyna. Poza tem w zeszycie tym zostały omówione wiadomości o naszej ekspedycji polarnej, o ostatnich zdobyczach na polu techniki morskiej i kronika morska. (J. St.)

### PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Monografia Malczewskiego. Z Krakowa piszą nam: Jacek Malczewski nie miał jeszcze obszerniejszej monografii, która mu się tak bardzo należy. Za kilka dni ukaże się obszerne dzieło (15 arkuszy druku i 161 ilustracji w tem 4 trójbarwne) napisane przez profesora U. J. dr. Adama Heydla, a wydane nakładem Wydawnictwa Literacko-Naukowego w Krakowie (Wojciech Meisels). Jak widzimy, kryzys nie przeszkodził ukazaniu się ważnej i potrzebnej książki, przez którą kontynuuje Wydawnictwo Literacko-Naukowe swój cykl edycji kulturalnych. Rozpoczęło, jak wiadomo, zbiorowem taniem wydaniem dzieł Jana Kasprowicza, obecnie zaś wypuszcza również w poważnej szacie graficznej zbiorową edycję dzieł Władysława Orkana. (kt)

### LITERATURA

Szkic współczesnej literatury węgierskiej. „Polak, Węgier — dwa bratanki”, ale mimo bliższych zdawna stosunków, „bratanki” niewiele wzajemnie wiedzą o sobie. Literatura węgierska należy do najmniej u nas znanych. Poza Petáfium, Aranyim z poetów, Jokayem i Herczegiem z powieściopisarzy, a Maluarem i Lenayem z autorów scenicznych niewiele wiemy bliżej o węgierskiej twórczości literackiej. Większość zresztą przekładów pochodzi z drugiej ręki, utwory węgierskie tłumaczy się na język polski najczęściej za pośrednictwem języka niemieckiego. To też stosunkom kulturalnym polsko-węgierskim oddaje przysługę, choć bardzo szkiełkowa, książeczka dr S. Pazurkiewicza p. t. „Współczesna literatura węgierska”. Zapoznajemy w skrócie z najważniejszymi postaciami i utworami czasów ostatnich, podając bodaj tylko nazwiska i tytuły oraz treściwe ogólne omówienie. Bez wątpienia wśród polskich sfer czytelniczych znajdują się tacy, których temat zainteresuje, więc przydałoby się literaturę węgierskiej obszerniejsze i szczegółowsze opracowanie. Dr. Pazurkiewicz, który, jak pisze we wstępie dr A. Diveky, należy do nielicznych w Polsce uczonych znających język i zajmujących się literaturą węgierską zajmie się nim zapewne w przyszłości. (lv)

## Z PRACOWNI NAUKOWEJ

### SKARBY WILANOWSKIE

Z Warszawy piszą nam: Donosiłem już parokrotnie o cennym darze, jaki złożył społeczeństwu obecny właściciel Wilanowa, p. Adam Branicki. Ofiarowana przezeń Biblioteka Wilanowska obejmuje nader cenne zbiory książek, rękopisów i jeden z najcenniejszych w Polsce zbiór grafiki. Przewiezione i umieszczone w Bibliotece Narodowej zbioru wilanowskie w przeciągu kilku miesięcy segregowane były i porządkowane. Po zakończeniu tych prac można się rozpatrzyć w ich zawartości i wartości.

W pałacu wilanowskim gromadziły się te zbiory w ciągu kilku pokoleń. Właściciele byli ludźmi majątymi i kulturalnymi, więc szybko rosła wartość kolekcji. Założycielem i pierwszym właścicielem zbiorów był podkanclerzy litewski, Stanisław Szczuka. Odziedziczyła je po nim córka, primo voto Kątska, poraz drugi zamężna z Eustachym Potockim. W ten sposób zbiory przeszły do rodziny Potockich, a syn Szczukówny i Eustachego Potockiego, Ignacy, przewiózł je do Wilanowa i umieścił w salach pałacu na pierwszym piętrze. Następnym właścicielem Wilanowa był brat Ignacego, Stanisław Kostka Potocki, znany mąż stanu za czasów Księstwa Warszawskiego i Królestwa Kongresowego. Po nim Aleksander Potocki, wzbogacił zbiory książnicą Lubomirskich, otrzymaną w wianie za żoną, uporządkował bibliotekę i bogaty w niej dział rycin. Jego syn, August Potocki oddał Wilanów żonie Aleksandrynie z Potockich. Powiększyła ona znacznie zbiory zarówno przez zakupy, jak przez włączenie do nich bibliotek po ojcu, Stanisławie Septymie i po dziadku Szczęsnym Potockim. W ten sposób zbiory dwu odgałęzień rodziny Potockich połączone zostały w Wilanowie.

Aleksandryna Potocka zapisała Wilanów razem ze zbiorami Ksaweremu Branickiemu, po którym dziedziczył obecny właściciel, p. Adam Branicki. Ten ostatni powiększył bibliotekę wilanowską zbiorami rodziny Swinarskich z poznańskiego.

Zbierana w ten sposób i powiększana stale przez kilka pokoleń biblioteka wyrosła w jeden z poważniejszych w Polsce księgozbiórów prywatnych. Książek drukowanych obejmuje około 22 tysięcy tomów, z różnych dziedzin. Znaczną przewagę mają nauki humanistyczne, ale reprezentowane są też inne działy, np. bogaty zbiór książek z zakresu chemii, którą zajmował się Septym Potocki i bardzo cenny księgozbiór z zakresu historii sztuki i architektury, zebrany przez Stanisława Kostkę Potockiego. Biblioteka obfituje w okazy, stanowiące dziś białe kruki i rzadkości bibliofilskie. Ma sporo inkunabułów, pochodzących z klasztorów: Kanoników Laterańskich w Krakowie i Bernardynów w Opawie. Są dalej druki polskie z 16 wieku, cenne książki w zabytkowych oprawach. Jest kilka książek z bibliotek króla Ludwika XV i Ludwika Filipa. Dużą wartość przedstawia zbiór gazet polskich z 18 i 19 wieku. Rękopisów jest 697, w tem kilka z 14-go wieku, a kilkadziesiąt z późniejszego średniowiecza. Do cenniejszych rękopisów nowszego pochodzenia należy notatnik poetycki Niemcewicza i rękopis nieznanego powieści George Sand. Dużą wartość ma kolekcja nut z końca 18-go wieku. Zbiór graficzny obejmuje rysunki i ryciny z 18-go i początku 19 wieku.

Przekazanie zbiorów, o trudnej do oceny wartości, narodowi, otwiera źródło badań naukowych i udostępnia społeczeństwu znajdujące się dotąd w rękach prywatnych bezcenne wartości. (tw)

### Książki nadesłane

Stanisław Jarkowski: „Odpowiedź na dwa wypady: „O Polski Instytut Prasoznawczy” oraz „Ignorancja czy zła wola” p. W. Wolęta doc. dziennikarstwa na WWP w Warszawie”. Poznań 1932 Odb. z czasopisma „Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Papierniczy”.

Ks. Bp Bougaut: „Credo” Wvd II Poznań, 1932 Nakł. Księg. św. Wojciecha.

Julian Przewoź: „W głąb las” Poezje Cieszyn, 1932 Biblioteki „a r.” tom 3.

Ks. Emanuel Grim: „Jasienka Śląska”. W 5 odsonach II wvd przejrana i poprawiona Cieszyn 1932 Nakł. „Dziedzictwa Błog. Jana Sarkandra”.

Bohdan Nałęcz: „Nerantsula”. Poznań 1932. Księgarnia Dippla.



## Opjum w dziejach Chin

Nowe państwo Dalekiego Wschodu, Mandżuria, rozpoczyna swoje dzieje od aktu wrogości wobec Chin. Nieinaczej bowiem brzmi ustawa rządu mandżurskiego o nabywaniu opjum. Ustawa ta, jako przewidująca monopol opjumowego w Mandżurji, zagraża fizycznemu i moralnemu bytowi całej ludności, godząc w Chińczyków, którzy stanowią 95% mieszkańców Mandżurji. Poza to, dzięki wolnej sprzedaży opjum na całym terytorjum Mandżurji, szmugiel tego narkotyku do Chin będzie się odbywał w znacznie większych rozmiarach, niż dotychczas.

Legalizacja handlu opjum w Mandżurji spotka się z energicznym sprzeciwem rządu chińskiego, tak, jak to miało miejsce przed niespełna stu laty, kiedy to Anglja upatrzyła sobie Chin, jako największego odbiorcę produkowanego przez nią narkotyku z maku indyjskiego. Rząd chiński uciekł się wtedy do stanowczego kroku, niszcząc zapasy angielskiego opjum w Kantonie w ilości 20 tysięcy skrzyń, co na owe czasy stanowiło wartość 2 milionów funtów szterlingów.

Dzień ten 3 czerwca 1840 roku, święcą rokrocznie w Chinach jako dzień protestu przeciwko zakusom mocarstw europejskich na suwerenność Chin. Kiedy Chińczycy odmówili Anglikom odszkodowania za zniszczone towary, Anglijcy rozpoczęli kroki wojenne przeciwko Chinom. Wojna ta znana pod nazwą „wojny opjumowej“ trwała przeszło dwa lata i zakończyła się klęską Chińczyków, którzy po raz pierwszy wtedy starli się zbrojnie z Europą. „Wojna opjumowa“ stała się punktem zwrotnym w historii stosunków chińsko-europejskich. Odtąd Europa, wykorzystując najbliższe nieporozumie-

nia, wymusza zapomocą zbrojnych ekspedycji coraz to nowe ustępstwa i odszkodowania na swoją korzyść.

Pierwsze wzmianki o opjum w Chinach znajdujemy już w III w., wtedy go jednak używano wyłącznie jako lekarstwa. Opjum-narkotyki przedostaje się do Chin około r. 1600 z hiszpańskich naówczas Filipinów wraz z tytoniem i szybko zyskuje sobie zwolenników, o czym świadczy najlepiej fakt, że już w r. 1641 rząd cesarski był zmuszony wydać edykt, zakazujący używania tego narkotyku (jak również i tytoniu). Edykty cesarskie nie odnoszą jednak żadnego skutku, a na początku w. XVI handel i szmugiel opjum osiąga tak wielkie rozmiary, że zaczyna zagrażać finansom chińskim przez nadmierny odpiw z kraju srebra. Import opjum zmniejsza się dopiero w r. 1885, kiedy rząd cesarski zezwolił na uprawę opjum w Chinach.

Dokładnie trudno określić, ile dzisiaj Chin produkuje opjum. W przybliżeniu wartość roczna ich zbiorów wynosi około 20 milionów funtów angielskich. Już pod koniec panowania dynastji mandżurskiej, rząd cesarski starał się rozmaitemi nakazami wpłynąć na zmniejszenie uprawy opjum, jeszcze energiczniej wystąpił do walki z tym narkotykiem republikański rząd Chin, — wszystkie jednak zarządzenia antiopiumowe nie odniosły pożądanego skutku.

To też szmugiel przez granice lądowe i przez t. zw. „wolne“ porty chińskie kwitnie, mimo iż wszystkie państwa europejskie i Japonja są sygnatarjuszami przeróżnych konwencyj antiopiumowych.

M.K.

## Z galerji poprzedników Dunikowskiego

Trzej alchemicy na dworze cesarza Franciszka Józefa

Afera Dunikowskiego, rozpatrywana przez sąd karny w Paryżu, nie jest unikatem w dziejach ludzkości. We wszystkich epokach zjawiali się alchemicy, mniej lub bardziej bezinteresowni, oszuści lub ludzie dobrej woli. Przeważają afery oszukańcze. Jedną z najbardziej sensacyjnych, choć najmniej znanych afer tego rodzaju jest ta, której ofiarą padł przedostatni cesarz dawnej Austrii — Franciszek Józef. Działo się to w latach 1867 do 1870. Dopiero w lipcu 1930 r. prasa niemiecka podała ją do wiadomości publicznej na podstawie dokumentów z tajnych archiwów cesarskich.

### Cesarz Franciszek Józef polyka haczyk

We wrześniu 1867 roku zajechali do hotelu Wandla w Wiedniu trzej wytworni panowie. Nie byli oni byle kim. Jeden z nich to pułkownik armji hiszpańskiej hrabia Fresno y Landros, drugi Sycylijski Antonio Jimenez de la Rosa, były oficer armji neapolitańskiej i później jeden z dygnitarzy policji meksykańskiej. Trzecim był niejaki Romualdo Roccattini. Wszyscy trzej przyjeżdżali z Paryża. Zaczęli starać się o uzyskanie audiencji u cesarza Franciszka Józefa, zamierzając przedstawić Jego Apostolskiej Mości wynalazek o kolosalnej doniosłości.

Uzyskanie audiencji przyszło stosunkowo łatwo dzięki arystokratycznemu tytułom pułkownika Fresno. Cesarzowi przedstawił się jako... wynalazca złota. Odkryli sposób zamiany srebra na złoto. Proponują odstąpienie wynalazku Austrii w zamian za odpowiednie wynagrodzenie i udział w zyskach. Pragnęli otrzymać zgóry gotówką 5 milionów, a później 3 i pół miliona w ciągu dziesięciu lat.

Na zapytanie, dlaczego nie próbowali odsprzedać swego wynalazku cesarzowi Napoleonowi III, skoro znajdowali się w Paryżu, znaleźli łatwą odpowiedź. Wszyscy trzej są zdecydowanymi legitymistami i nie mogą popierać uzurpatora, za jakiego uchodził Napoleon III. W ich przekonaniu tylko Cesarz Austrii jest dziś reprezentantem i strażnikiem legitymizmu i w tym celu woleli udać się do Wiednia. Franciszek Józef polknął haczyk. Przyjął alchemików na swój dwór, polecając profesorowi politechniki wiedeńskiej von Schroederowi zbadać wartość wynalazku.

### Trzy lata komedji

Od owej chwili rozpoczęła się komedja sprawdzania wynalazku, która trwała trzy lata.

Wspólnicy najpierw ociągali się z przeprowadzeniem odpowiednich doświadczeń, nie omieszkawszy jednak pobrać ze skrzynki cesarskiej grubszych zaliczek i subwencyj. Franciszek Józef niecierpliwił się coraz bardziej; wreszcie demonstracja wynalazku odbyła się w kwietniu 1868 roku w obecności prof. Schroedera.

Uczony profesor przedstawił cesarzowi sprawozdanie, w którym czytamy: „Do żelaznego naczynia daliśmy 1500 gramów mieszaniny, sporządzonej wedle wskazówek Romualda Roccattini. Dodaliśmy do

tego 200 gramów srebra i 2800 gramów rtęci. Przez czterdzieści tygodni zachodziły w naczyniu przemiany chemiczne. Gdy wkońcu zostało ono otwarte, znalazłem wewnątrz proszek, który przy bliższej analizie okazał się czystym złotem. Można przyjąć tylko taką alternatywę: albo to złoto znalazło się w naczyniu przez oszustwo albo wytworzyło się przez rozkład mieszaniny“.

Latwowny uczoney wypowiedział się za drugą alternatywą. Bez wahania oświadcza w swoim sprawozdaniu: „Ponieważ Roccattini był jedyną osobą, która asystowała przy różnych operacjach, jakie przedsiębrałem, nie można przyjąć oszustwa. Proponuję więc rozpoczęcie fabrykacji złota na wielką skalę i to w mennicy państwowej“. Cesarz zgodził się bez wahania. Dotychczasowy dyrektor mennicy został spensjonowany, a na jego miejsce przyszedł Schroeder.

Od owego jednak czasu uczoney profesor nie znajdował już złota na dnie żelaznego naczynia pomimo licznych doświadczeń. Wszystkich trzech alchemików zaczął traktować jako oszustów, którymi też byli. Gdy Sycylijski de la Rosa zgłosił się do niego po nową zapomogę, odprawił go z kwitkiem. De la Rosa miał tupet niewyczerpany i odniósł się do cesarza. Franciszek Józef jeszcze raz dał się nabrać i udzielił subwencji byłemu oficerowi neapolitańskiemu przez dom Rotszylda w Paryżu.

Ostatni ślad tej afery znajdujemy w czerwcu 1870 roku. Wracając do Włoch, Roccattini protestuje przeciw obojętności, jaką okazuje Schroeder wobec wielkiego wynalazku i twierdzi, że uzyskał nadzwyczajne rezultaty w transmutacji metali. Dyrektor mennicy austriackiej zadawolił się odpowiedzią, że „zapewne piękne niebo włoskie czyni cuda“.

(i. n.)

## Zbrodnia uczzonego

Nie notowana dotąd w kronikach sądownictwa amerykańskiego sprawa kryminalna znalazła w tych dniach swój epilog na fotelu elektrycznym: profesor uniwersytetu zasiadł na strasznym krześle, by ponieść karę za straszną zbrodnię morderstwa!

Sprawa, o której mowa, wywołała w społeczeństwie amerykańskiemu niebywałą sensację. Bohaterką zająca była 19-letnia studentka medycyny Teodora Higgs, którą znaleziono martwą w domku letniskowym w sąsiedztwie miasta Columbus w stanie Ohio. Obdukcja zmarłej ujawniła, że nieszczęsna dziewczyna padła ofiarą morderstwa, przyczem ustalono, że nieznanemu sprawcy usiłował domek podpalić, aby w ten sposób zatrzeć ślady zbrodni. Ściany dworku oblane były naftą i tylko dzięki obfitemu deszczowi, który pożar ugasił, zamiar zbrodniarza puszczania domku z dymem, nie powiodł się. Wszczęte natychmiast dochodzenia wykazały, że morderce należy szukać w kołach uniwersyteckich. Zaarrestowano kilku

profesorów, w których towarzystwie Teodorę Higgs częściej widywano, zaś w toku dalszego śledztwa poszlaki zgzeszczały się coraz bardziej dokoła osoby profesora Snooka, którego wielokrotnie poddawano szczegółowym badaniom. Znaleźli się wnet świadkowie, którzy stwierdzili, że zamordowana studentka utrzymywała bliższe stosunki ze Snookiem i że często dochodziło pomiędzy obojgiem do gwałtownych scen. W końcu widząc, że wszelkie wybiegi na nic się zdały, Snook przyznał się do popełnionej zbrodni i wówczas dowiedziano się o szczegółach jego bestjałskiego czynu.

Oto w krytycznym dniu, profesor przedsięwziął w towarzystwie swej przyjaciółki wycieczkę samochodem. W czasie jazdy wynikła między nimi gwałtowna sprzeczka, gdyż panna Higgs zażądała kategorycznie, aby Snook poślubił ją, rozwiódłszy się z swoją żoną. Gdy profesor żądaniu temu stanowczo odmówił, jego towarzyszyca — jak twierdził oskarżony — wyjęła z torebki rewolwer, przykładając lufę do jego głowy. Działając rzekomo w samoobronie, Snook wyrwał dziewczynie broń z ręki i strzelił do niej. To twierdzenie podsądnego okazało się jednak kłamliwe, gdyż rewolwer — jak stwierdzono — był własnością Snooka.

Po dokonaniu zbrodni, profesor ciało swej ofiary ułożył w napotkanym po drodze domku letniskowym, który następnie usiłował podpalić.

Wyrok zbrodnicy uczony przyjął z cynicznym spokojem. Przeważającą rolę w sprawie zagrażała tylko osoby urzędowe. Kr.

## Niesamowite pomysły

uczonych sowieckich

Kurczenie się stopniowo zapasów środków żywnościowych skłania uczonych sowieckich do różnych badań i eksperymentów. Wśród licznych sposobów wytwarzania środków żywnościowych, odkrytych rzekomo przez laboratorja rządowe, należy wymienić jeden, który przynajmniej posiada cechy niezwykłej oryginalności. Donosi o nim szczegółowo prasa moskiewska Idzie o odżywianie ludności zapomocą energii żywotnej, posiadanej przez bydło, a mogącej być wykorzystaną bez uboju bydła. Uczeń twierdzi, że woły, konie, owce i wieprze mogą być poddane co najmniej 18 razy w roku specjalnym zabiegom wydobywania witamin i pewnych soków, które mogą być zmieszane z konserwami, chlebem, biszkoptami, kakao, lub w inny sposób zużywane w przygotowaniu żywności wybitnie odżywiającej. Bydło mogłoby dostarczyć tego rodzaju witamin i soków aż do wyczerpania, które nastąpiłoby mniej więcej po ośmiu latach. Pomysł ten chwalił bardzo cała prasa sowiecka, ubolewając równocześnie, że i majątek zootechniczny Rosji skureczył się nadmiernie z winy nieracjonalnego uboju bydła i ponieważ większa część trzody w Sowietach uległa śmierci głodowej. Prasa donosi również, że hodowla królików i rybółstwo rzeczne, które miały być poddane „racjonalnemu“ rozwojowi, nie dają żadnych, choćby skromnych rezultatów.

S. F.

## Sama przy kierownicy auta przez Saharę

We wschodnio-afrykańskiej kolonii angielskiej Kenya zbierają się co roku bardzo licznie bogaci turyści, by brać udział w polowaniach na grubego zwierza. W połowie listopada ub roku znalazła się tam również młoda Szwedka Ewa Dickson. Jeden z jej znajomych ośmielił wyrazić powątpiewanie co do jej odwagi i wytrzymałości fizycznej. Bez wahania dzielna Szwedka zakłada się, że sama przy kierownicy auta przebędzie Afrykę wschodnią i Saharę. Zakład wygrała.

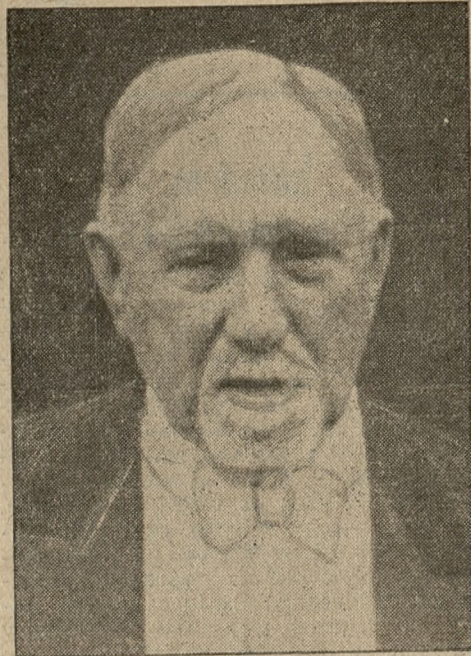
Mając do pomocy tylko chłopca do usług, 15-letniego murzynka, wyruszyła z Nairobi, stolicy Kenya, i przez północne Kongo belgijskie, Ubangi i Ubangi Szari dotarła najpierw nad jezioro Czad. W okolicy Borno miała do zwalczania wielkie trudności z powodu zerwania mostów przez powódzie. Niemniej szczęśliwie kontynuowała olbrzymi rajd przez Zindor, Niamey do Gao. Tutaj najtrudniejsza oczekiwała ją przeprawa. Olbrzymia Sahara rozpościerała przed nią swe piaski bez końca.

Jadąc dniem i nocą, nieustraszona podróżniczka zdołała pokonać Saharę, docierając najpierw do In-Salah, potem Golea i Gardaina, a wreszcie do Algieru, dokąd przybyła 28 grudnia. Przeprawa przez Saharę była bardzo ryzykowna i wymagała wielu wyrzeczeń. Lwią część miejsca w samochodzie zajmowała benzyna i woda; środki żywności trzeba było ograniczyć do minimum.

Odwagą przyszyja szczęście. Pomimo całego ryzyka i niebezpieczeństw, 25-letnia Ewa Dickson przebyła Saharę sama, dorzucając nowy liśc wawrzynu do wyczynów współczesnych kobiet.

## Włoska moda narodowa

Na mocy dekretu królewskiego została utworzona „Federazione Nazionale Fascista dell'Abbigliamento“, t. j. „Federacja narodowa faszystowska ubiorów“, która ma utworzyć pierwszą wystawę mód włoskich. Zarządzenie królewskie ma na celu niezależnie mody i przemysłu ubraniowego od Paryża i utworzenia własnych ośrodków mody we Włoszech.



Miljoner angielski i prezes związku właścicieli okrętów 85-letni Walter Runciman, który z okazji Nowego Roku został mianowany parą Anglii. Jako 12-letni chłopak zbiegł on kiedyś z domu i został marynarzem.

## Dziś koncert symfoniczny

w Teatrze Wielkim

Przypominamy o dzisiejszym koncercie Orkiestry Symfonicznej stoł. m. Poznania, na którym jako solista wystąpi świetny skrzypek - wirtuoz Zygmunt Bleier. Artysta ten cieszący się wielkim rozgłosem, odegra koncert skrzypcowy Czajkowskiego.

Pod dyktando Ernesta Hoffmanna orkiestra wykona Czajkowskiego „Symfonję IV f-moll“ oraz uwerturę „Romeo i Julja“.

W następnym koncercie, który odbędzie się w niedzielę dnia 8 bm, usłyszymy amerykańską pianistkę Edith Knox, na co zwracamy szczególną uwagę.

Dziś!

Dziś!

## Artur Rubinstejn

koncertuje dziś, w czwartek w Poznaniu! Niebawem zainteresowanie koncertem!

Artur Rubinstein, bezsprzecznie jeden z największych pianistów świata tytan fortepianu którego każdorazowy występ nawet w największych metropoliach muzycznych świata stanowi zawsze najwyższą artystyczną sensację — po triumfalnych sukcesach w Moskwie i Leningradzie — przybył na jedyny koncert do Poznania i wystąpi dziś, w czwartek, dnia 5 stycznia br. w Auli Uniwersyteckiej!

Artur Rubinstein to uznany fenomen muzyczny! Reprezentuje typ artysty, w którym niezwykły rozmach wirtuozowski splótł się z wielką poezją i głębią tonu. Pianista ten, to istotnie mistrz nad mistrze w całym tego słowa znaczeniu. Panuje nad fortepianem w sposób godny największego podziwu, zna wszystkie arkana sugestji odtwórczej!

Nic więc dziwnego, że Rubinstein podbił w zupełności muzykalną publiczność największych ośrodków muzycznych świata.

Program dzisiejszego koncertu Mistrza jest niezwykle urozmaicony! Artysta wykona dzieła Chopina (Les quatre scherzi (Brahmsa, Liszta) Sonet de Petrarca i Mephisto — Valse (oraz Prokofieff, Busoniego, Monpou de Falli i innych).

Zainteresowanie dzisiejszym koncertem Mistrza Rubinsteina niezwykle! Na koncert Mistrza wybiera się w komplecie cały muzyczny Poznań! — Bilety po cenach bardzo przystępnych, a jak na koncert Rubinsteina, wprost niebywanych od 1,50 do 5 zł, są do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, oraz od godz. 7 wiecz. przy kasie w Auli Uniwersyteckiej. zg 17 386



### Gdy milionerki się nuda

Na słonecznej plaży kalifornijskiej wymyślono nową zabawę: piękne panie stawiają domki z kart dużych rozmiarów.

# DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

## Idealizm w życiu gospodarczym

Istnieją — ekonomiści nastawieni jednostronnie na obserwację wyłącznie materialnych zjawisk życia zbiorowego. W ich oczach procesami gospodarczymi rządzą prawa mechaniczne, niezależne od świadomych usiłowań ludzkich. Co do nas, dalecy jesteśmy od takiego determinizmu. Uwazamy że na życie gospodarcze oddziałują nie tylko czynniki materialne, lecz i w drugiej mierze czynniki duchowe. To też uznajemy, że obok ekonomicznych środków poprawy położenia gospodarczego istnieją środki natury psychicznej. O nich to pragniemy pomówić w dzisiejszym felietonie, jako jednym z pierwszych w roku nowym.

Spółczeństwa znosiłyby kryzys gospodarczy łatwiej, gdyby powszechną była świadomość, iż wartości duchowe (twórczość naukowa i artystyczna, wyrobienie etyczne, tradycja kulturalna itp.) są równie potrzebne dla pełnego życia, jak wartości gospodarcze. Niestety świadomości tej niema w społeczeństwach powojennych. Przeciwnie: jesteśmy świadkami rozpasanej gry egoizmów jednostek, a nawet całych klas. W tych warunkach wskazane jest krzewienie idealizmu, jako odtrutki przeciwko materialistycznemu światopoglądowi i egoizmowi.

Rada ta może wydać się dziwną na łamach pisma polskiego. Wszak utarło się mniemanie, że Polacy to najwięksi romantycy pod słońcem! Otóż właśnie: pamiętajmy przedewszystkiem, że opiniję taką wyrobił nam dawne generacje XIX wieku; dzisiaj doszły do głosu inne zgoła warstwy, romantyzmem „dziedzicznie nie obciążone”. Następnie musimy sobie uświadomić, że przecież nie o przesadny romantyzm nam chodzić może, lecz o to, co tak pięknie określił prez. Masaryk, jako „praktyczny idealizm”. Dawniej, niestety, byliśmy niepraktycznymi idealistami... Dzisiaj zaś trzeba nam, by kultura gospodarcza była odczuwana jako organiczna część kultury ogólnej.

Można pozostać na gruncie kapitalistycznego porządku rzeczy, można chęć zysku uznawać za sprężynę działalności gospodarczej, a jednak równocześnie uważać zdobywanie dóbr materialnych za służbę społeczną. Trzeba nam społeczeństwa pracowników na niwie gospodarczej! Bez niego społeczeństwo nie wybaczy się np. od etatyizmu. Etatyizm bowiem w dużej mierze nie jest niczym innym, jak użyciem państwa dla celów, którym służyć powinien zmysł społeczny.

Porzucając górne i dalekosięgające rozważania, pragniemy wskazać na formę bardzo elementarną, pod którą winien przejawić się zmysł społeczny: mamy na myśli prostą rzetelność w stosunkach gospodarczych. Tak się fatalnie złożyło, że weszliśmy w okres przesilenia gospodarczego, wyzwoli z najcenniejszego waloru, jakim jest zaufanie. To zaufanie, bez którego w dobie kryzysu niema oparcia i współpracy.

Podstawy zaufania, podmyła inflacja. Zanik uciulanych ciężką pracą oszczędności w przeciwnieństwie do łatwych zysków spekulanci, — wszystko to zniechęciło szerokie warstwy do zasad starej, kupieckiej uczciwości. Powstał stąd „kryzys zaufania”, który dzisiaj dzieli ludzi od ludzi, narody od narodów. W świecie, w którym jedne narody duszą się w obfitości złota i towarów, drugie zaś narody żyją na poziomie nędzarzy, zbawienie przyścisnąć może tylko drogą przywrócenia zaufania. Ale dzieło odbudowy zaufania międzynarodowego musi być poprzedzone odbudową kredytu wewnętrznego.

W tym względzie szczególnie wiele do zrobienia pozostaje w Polsce, jako w kraju, leżącym na pograniczu Wschodu, wyznającym inną od europejskiej etyki kupiecką. Niemniej mimo ogromnych trudności, dzieła odbudowy zaufania musimy się podjąć. — Jak i w ogóle — dążyć musimy do przerożenia naszego życia gospodarczego czynnikami duchowymi.

— Eksport węgla drogą morską wyniósł w grudniu 1932 r. ok. 807 000 tonn, z czego przez Gdynię wywieziono 431 132 t., przez Gdańsk zaś 375 868 t.

— W dwóch największych fabrykach rumuńskich w Bohusji i Temeszwarze wybuchł strażak, który objął ogółem około 5 000 robotników.

## Na marginesie zagadnień mieszkaniowych

Polska jest jednym z nielicznych krajów, które, poza Rosją sowiecką, w swych stosunkach wewnętrzno-gospodarczych stosują zasady z okresu wojny, a więc z okresu wyjątkowego, które drogą zarządzeń administracyjnych regulują stosunki w pewnych dziedzinach życia gospodarczego i ograniczają dochody pewnych warstw społecznych. Dla przykładu wymienimy tutaj administracyjne regulowanie cen pewnych artykułów spożywczych, dalej szeroką dziedzinę spraw mieszkaniowych, wreszcie regulowane i stosunków na rynku pieniężnym.

Nie jesteśmy bezwzględnie zwolennikami zasad szkoły liberalnej pragnącej zredukować rolę państwa nieledwie do funkcji stróża nocnego, jednak zbyt silny nacisk państwa na samoczynne procesy życia gospodarczego jest, zdaniem naszym, jedną z najważniejszych przeszkód dla normalnego, zdrowego rozwoju gospodarczego.

Doświadczenie uczy nas, że tworzenie sztucznych formacji gospodarczych, mających realizować hasła sprawiedliwości społecznej, jest tylko częściowo skuteczne. Bo weźmy n. p. dziedzinę mieszkaniową i ocenmy bez uprzedzenia oddziaływanie ustawy o ochronie lokatorów. Szczęśliwe te rodziny, które mieszkają w starych domach i korzystają z dobrodziejstw ustawy. Ale ludności przybywa co roku kilkaset tysięcy.

Ruch budowlany został sparaliżowany ustawą, która zniszczyła całą warstwę przedsiębiorców budowlanych, budujących na własny rachunek. Domów czynszowych dzisiaj prywatnie nikt prawie nie buduje, a przedsiębiorczość komunalna i państwowa w tej dziedzinie nie zdołała zastąpić działalności dość licznych dawniej jednostek prywatnych. Niedobór mieszkaniowy wzrósł kolosalnie. Rozpiętość czynszów w domach nowych i starych zmniejszyła się wprawdzie ostatnio, wobec spadku kosztów budowy i silnego zmniejszenia się dochodów tych warstw, które na swoje potrzeby mieszkaniowe były skłonne poświęcić większe środki, jednak nadal istnieje.

Mamy dwie klasy ludności w miastach. Jedną część, wprawdzie większą, płaci tylko 57 proc. czynszu przedwojennego, przyczem niejedyn lokator zajmuje mieszkanie większe, niż mu faktycznie potrzeba; druga zaś część, mniejsza wprawdzie, ale stale się powiększająca, z konieczności poświęcać musi bardzo wysoki odsetek swych dochodów na czynsz mieszkaniowy w nowych domach, bądź też musi się zadowolić tylko nadzieją na uzyskanie mieszkania w starym domu i do tego czasu ograniczyć swoje potrzeby mieszkaniowe do minimum (mieszkać w meblowanym pokoju lub t. p.).

Pozostaje jeszcze warstwa właścicieli nieruchomości. I tutaj można wyróżnić kilka kategorii. Wskutek zmniejszenia się dochodowości wartości starych domów spada conajmniej proporcjonalnie. Wprawdzie zmniejszyło się również znacznie obciążenie hipoteczne nieruchomości, jednak nowo zaciągnięte pożyczki hipoteczne, konieczne często na remont i t. d., oprocentowaniem swem ciężar niesłychanie na budżecie danej nieruchomości. Właściciele domów z czystymi hipotekami otrzynują na ogół dochód, zapewniający im umiarkowane oprocentowanie włożonych kapitałów. Inaczej jest przy domach obdłużonych. Zmniejszenie oprocentowania wiarytelności instytucji kredytowej przyczyni się, z w ustawę konwersyjną wprawdzie poprawia znacznie sytuację zainteresowanych właścicieli — dłużników, jednak rozeszły się już pogłoski, jakoby rząd przygotowywał obniżenie dotychczasowych czynszów mieszkaniowych. Byłoby to wprawdzie logiczne uzupełnienie postanowień t. zw. ustawy konwersyjnej, jednak tylko w stosunku do tych nielicznych, co z obniżenia oprocentowania długów hipotecznych korzystają.

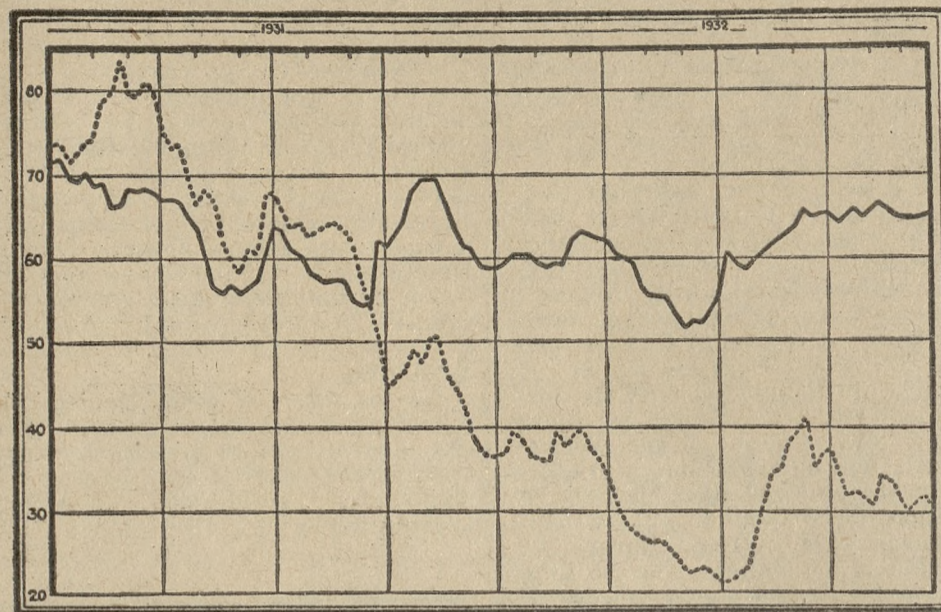
Niewiadomo jeszcze, czy obniżeniem czynszów dotknięte będą tylko stare domy, czy również i nowe. Szerokie rzesze lokatorów przyjmą oczywiście ze zrozumiałym zadowoleniem takie postanowienie. Wypada jednak stwierdzić, że administracyjne regulowanie stosunków mieszkaniowych posiada na dalszą metę tyle ujemnych

właściwości, że dobrze uczynią władze jeśli się zastanowią nad następstwami ewentualnego wzmocnienia swej ingerencji w tę dziedzinę.

Niewiadomo jeszcze, czy obniżeniem czynszów dotknięte byłyby tylko stare domy, czy również i nowe. Szerokie

rzesze lokatorów przyjąłoby oczywiście ze zadowoleniem takie postanowienie. Wypada jednak stwierdzić, że utrwalanie i pogłębianie administracyjnego regulowania stosunków mieszkaniowych posiada na dalszą metę niebezpiecznych właściwości, że wymagają one od władz wszechstronnego im się przyjrzenia i właściwej oceny przed uczynieniem kroku decydującego.

## Akcje przemysłowe angielskie i amerykańskie w 1931 i 1932 r. (1928 = 100)



Powyższy wykres ilustruje silny spadek akcji przemysłowych, jaki dokonał się na najważniejszych giełdach światowych — w Anglii i Ameryce w ciągu dwóch ubiegłych lat. Linia ciągła oznacza wskaźnik 30 najważniejszych akcji brytyjskich, linia przerywana — wskaźnik 50 akcji amerykańskich. Widzimy, że akcje amerykańskie spadły znacznie silniej: z ponad 80 na 21 w pewnym momencie, by jesienią r. ub. podnieść się na 40, a potem opaść na 30. Akcje brytyjskie odznaczały się bardziej stałą tendencją, nie opadły nigdy poniżej 50, a od maja ub. r. wykazują znaczny wzrost. Należy jednak przytem uwzględnić spadek waluty angielskiej, który musiał wpłynąć na wyższą ocenę papierów angielskich.

## KRONIKA GOSPODARCZA

### Kalendarzyk podatkowy

Ministerstwo skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w styczniu 1933 r. płatne są następujące podatki:

do 15 stycznia 1933 r. — państwowy podatek przemysłowy od obrotu, osiągniętego w grudniu 1932 r. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii i przedsiębiorstwa przemysłowe od I do V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze, — w tymże samym terminie uiszczają produkcję żarówek elektrycznych opłatę od żarówek elektrycznych w wysokości 20 groszy od żarówki sprzedanej na rynku wewnętrznym w grudniu 1932 r.;

podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w terminie do dni 7 po dokonaniu potrącenia podatku;

do 15 stycznia 1933 r. — zaliczka miesięczna na poczet nadzwyczajnego podatku od dochodu, osiągniętego przez notariuszy (rejentów), pisarzy hipotecznych i komorników w grudniu 1932 r.;

do 5 stycznia 1933 r. — podatek od energii elektrycznej;

do 31 stycznia 1933 r. — opłaty od schowków (safesów), pobrane na rzecz bezrobotnych przez przedsiębiorstwa dające w najem schowki w grudniu 1932 r.

Nadto płatne są w styczniu 1933 r. zaległości odroczone na raty z terminem płatności w styczniu 1933 r. tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

### PODATKI I OPŁATY

(p) **Podatek przemysłowy od obrotu.** Ministerjum skarbu obniżyło do 1 proc. stawkę podatku przemysłowego od obrotu, ściągającego od 1 stycznia 1933 r. przez cegielnie krajowe z transakcyj zawartych z firmami, które posiadają swoje siedziby na terenie Gdańska. (w)

### Z KRAJU

(k) **Od czego zależy zniżka cen artykułów hutniczych?** Donosiliśmy przedewszystkiem, że min. przemysłu i handlu podało do wiadomości publicznej, iż zasadniczą ceną żelaza sztabowego oraz formowego ulega obniżeniu o 11 proc. Również ceny pozostałych produktów hutniczych mają ulec zniżce niemiejszej niż 11 proc. Jak się obecnie dowiadujemy, przeprowadzenie tej zniżki uzależnia przemysł hutniczy od otrzymania rządowych zamówień interwencyjnych w wysokości 60 tys. tonn. Dopiero po 2 tygodniach od chwili otrzymania rzą-

dowego zamówienia zniżone ceny wytworów żelaznych będą obowiązywały w handlu.

(k) **Sporządzanie protestów wekslowych i czekowych.** W ostatnim numerze Dziennika Ustaw R. P. w ub. roku, w nr. 119 ogłoszono rozporządzenie min. sprawiedliwości o uchwaleniu rozporządzenia z dnia 16. 6. 1925 (Dz. Ustaw R. P. nr. 61, poz. 431) o oznaczaniu organów sądowych, upoważnionych do sporządzania protestów wekslowych i czekowych. Nowe rozporządzenie wchodzi w życie z 10 stycznia 1933 r. i ma na celu ujednostajnienie naszego ustawodawstwa wekslowego i wynikających z niego rozporządzeń. W danym wypadku dotyczy to kwestii sporządzenia protestów wekslowych i czekowych przez organa sądowe niektórych naszych dzielnic, a mianowicie b. dzielnicy pruskiej, gdzie te protesty dokonywać mogli na podstawie starych ustaw pruskich komornicy. Ostatniem rozporządzeniem ministra sprawiedliwości upoważnienie to dla komorników b. dzielnicy pruskiej zostało uchylone i sprawa protestowania weksli i czeków została ujednostajniona na całym terenie Polski w tym sensie, iż czynności te dokonywać mogą rejenci oraz urzędy pocztowe.

### Z ZAGRANICY

(z) **W Anglii myślą o dalszej reglamentacji przywozu.** Niedawno rozeszła się pogłoska, jakoby Anglja zamierzała przystąpić do skontyngentowania przywozu masła, a ostatnio wiadomości z Londynu stwierdzają, iż angielska komisja rządowa dla popierania rolnictwa zamierza również wprowadzić kontyngenty na przywóz sera i mleka. Posunięcia te mogłyby poważnie zagrozić duńskiemu wywozowi rolniczemu, a w pewnym stopniu dotknąć również i wywóz z Polski.

### Z WYDAWNICTWA

(w) **Rolnik-Ekonomista.** Ukazał się nr. 1 — organu Zw. Organizacji Rolniczych R. P., zawierający artykuły pp. Dr. W. Borowskiego „Konwersja długoterminowego kredytu emisyjnego”, M. Porowskiego — „Zagadnienie cen i porozumień kartelowych”, Dr. W. Ponikowskiego „Zużycie wytworów przemysłowych przez rolnictwo”, L. Domańskiego — „Premie zbożowe”, Dr. W. Babińskiego — „Nowelizacja prawa leśnego”. Nadto numer obejmuję przegląd rynków gdzie znajdziemy o: mówione rynki zbożowe zwierzęce drzewne, rybne i niarskie i drobiarskie. W dalszym ciągu zeszytu: kronika krajowa zagraniczna, wydawnictwa nadesłane i statystyka.

## Orkiestry wojskowe a bezrobocie muzyków zawodowych

O ciężkim położeniu muzyków zawodowych pisaliśmy już swego czasu, kiedy to przestrzegliśmy młodzież przed obieraniem sobie tego zawodu.

Obecnie otrzymujemy z kół zawodowych muzyków pismo, uzalające się gorzko na konkurencję, jaką stwarzają dla nich orkiestry wojskowe. Szczególnie teraz, gdy rozpoczął się już czas karnawałowy, odczuwa się ją bardzo ciężko. Warunki, w jakich pracują orkiestry wojskowe, są oczywiście tego rodzaju, że mogą one taniej obsługiwać publiczność. Stąd też stale mają zajęcie, podzielone nawet na najdrobniejsze zespoły, podczas gdy muzycy zawodowi powiększają stale szeregi bezroboczych.

W kołach tych uważa się to za rzecz dla nich krzywdzącą, że wolno członkom orkiestr wojskowych grywać na imprezach prywatnych. Domagają się przeto ze strony miarodajnej zarządzenia, któreby temu rychło kres położyło.

## RADJO

Sobota, dnia 7 stycznia 1933 r.  
**Poznań** (335 m) godz. 11.40 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 giełda; godz. 16.40 (W); godz. 17.00 (W); godz. 18.05 (W); godz. 19.23 sygnał czasu; godz. 19.30 tr. z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty; godz. 22.05 (W); godz. 22.40 komunikaty; godz. 22.50 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

**Warszawa** (1412 m) godz. 12.40 płyty gramofonowe; godz. 15.35 tr. z Krakowa; obrazki dla dzieci w opracowaniu J. Romowicza a) „Król Krak. Królewna Wanda i Smok Wawelski”, b) „Ewunia się bawi”; godz. 16.00 płyty gramofonowe; godz. 16.40 odczyt; godz. 17.00 nabożeństwo z Ostrej Bramy w Wilnie; godz. 18.00 muzyka z „Cristalu”; godz. 19.20 bieżące wiadomości rolnicze; godz. 19.30 „Na widnokręgu”; godzina 19.45 prasowy dziennik radiowy; godzina 20.00 muzyka lekka pod dyr. St. Nawrota i Xenia Grey (sopran); godz. 22.05 koncert Chopinowski w wyk. Józefa Wagnera; godz. 22.40 felieton pt. „Bez tematu” — p. Janina Warnecka; godz. 23.00 muzyka taneczna.

**Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen** (1635 m) 20.00 wieczór rozmaitości, 23.00 muzyka taneczna; **Budapeszt** (550 m) 20.10 gramofon, 21.45 muzyka lekka; **Praga** (489 m) 19.05 koncert, 20.00 „Nitouche” opt. Horvá, 22.15 wesoly wieczór związku dziennikarzy; **Wiedeń** (516 m) 17.55 muzyka taneczna, 20.00 wieczór walca, 22.15 koncert nocny; **Rzym** (441 m) 21.00 opera.

Niedziela, dnia 8 stycznia 1933 r.  
**Poznań** (335 m) godz. 10.00 nabożeństwo z Krakowa; godz. 11.58 sygnał czasu; godz. 12.05 odczyt roln. pt. „Przypomnienia na czasie” — wygl. p. T. Kwiatkowski; godz. 12.25 odczyt roln. pt. „Czego komornikowi nie wolno zająć w gospodarstwie” — wygl. p. A. Labijak; godz. 12.45 wykład dla gospodyń pt. „Rachunkowość w gospodarstwie kobiecym” — wygl. p. inż. K. Próchnicka; godz. 13.05 koncert z płyt; godzina 16.00 program dla młodzieży z Krakowa i Warszawy; godz. 16.25 płyty; godz. 16.45 (W); godz. 18.00 — 19.00 koncert solistów; wyk.: M. Janowska - Koczyńska (sopran), profesor St. Pawlak (skrzypce), profesor Fr. Łukasiewicz (akomp); godz. 19.25 sluchowisko z Warszawy; godz. 20.00 (W); godzina 22.00 sygnał czasu — kom. sport. i polic.; godz. 22.15 (W).

**Warszawa** (1412 m) godz. 10.00 tr. nabożeństwa ze Lwowa; godz. 12.15 tr. z Filh. Warsz. w wyk. orkiestry Filh. Warsz. pod dyr. J. Oziminskiego i Józefa Wagnera (fort.); w programie utwory L. van Beethovena; w przerwie „Niezbędne warunki pracy kobiet” — wygl. insp. J. Miedzinska; godzina 14.00 „Pogadanka konkursowa” z działu rolniczego; godz. 14.20 płyty gramofonowe; godz. 14.40 „O prowadzeniu gospodarstwa” — wygl. inż. Wojciech Chmielecki; godz. 15.00 kolendy polskie w wyk. chóru kościola św. Krzyża i orkiestry P. R. pod dyr. J. Maklakiewicza, H. Azarewicz (sopran), St. Kowalski (tenor), J. Koroliewicz (baryt); godz. 16.00 program dla dzieci: a) „Co się dzieje na świecie” w oprac. prof. W. Wilkosza (Kraków), b) feliet. W. Rogowicza pt. „U progów Azji”; godz. 16.25 płyty gramof.; godz. 16.45 „Kącik językowy” — prelegent prof. St. Słowski; godzina 17.00 koncert kameralny w wyk.: J. Dworakowskiego (I skrzypce), Z. Zegadło (II skrzypce), M. Szaleskiego (altówka), W. Sliwiński (kontrabas), A. Stromberg (klarnet), B. Górecki (fagot) i J. Czarnocki (waltonia); w programie oktet F-dur na kwintet smyczkowy Schuberta; godz. 18.00 muzyka lekka; godz. 19.25 sluchowisko — „R. H. Inżynier” Winawera; godz. 20.00 koncert popularny z udziałem A. Junowicza (flet), J. Głowniewskiego (flet) i L. Markiewicz (harfa); w przerwie wiadomości sportowe; g. 22.00 muzyka taneczna z „Oazy”.

**Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen** (1635 m) 12.00 koncert, 15.30 koncert, 17.15 muzyka lekka, 20.00 płyty, 20.30 tr. z Langerbergu; **Budapeszt** (550 m) 18.00 koncert, 19.10 tr. z teatru; **Wiedeń** (516 m) 17.00 koncert, 19.20 muzyka fortepianowa (Claudio - Arrau), 20.00 sluchowisko; **Praga** (489 m) 12.35 muzyka dęta, 17.45 płyty, 20.00 tr. kabaretu z Morawskiej Ostrawy, 21.00 koncert symfoniczny; **Rzym** (441 m)

20.45 „Fracassa” operetka Costy; **Sztokholm** (435 m) 20.00 transmisja komedii, 22.00 koncert orkiestry; **Bukareszt** (394 m) 19.40 płyty, 20.00 opera; **Mediolan** (331 m) 20.30 transmisja opery.

## SPORT

### Hokej na lodzie

W turnieju o puchar St. Moritz wyniki były następujące: „EKS” Wiedeń i „Cambridge” 11:0 (6:0, 3:0, 2:0); „LTC” Praga i „St. Moritz” 5:0 (3:0, 2:0, 0:0); „Edmonton Superiors” z Kanady i angielski zespół kombinowany 13:1 (4:0, 5:0, 4:1).

### Pięściarstwo

Turniej czwórkowy, który odbędzie się w święto Trzech Króli w sali kina „Metropolis” o godz. 11.30 w południe, wywołał duże zainteresowanie wśród miłośników sportu pięściarskiego. Udział bierze „Warta”, „Sokół”, „Goplanja” i „Drużyna Błękitnych”, które startują w następujących składach: (podajemy od wagi muszej do półciężkiej): „Warta” (Olszański, Polus, Rogalski, Sipiński, Matuszewski, Majchrzycki i Glessmann); „Goplanja” (Rogowski, Zieliński III, Walkowski, Lelewski, Radomski, Kulicz i Puszczkowski); „Sokół” (Romański, Wojnowski, Gola, Pierard — Ładek w rezerwie, — Misiurewicz, Rogowski i Fiszler); „Drużyna Błękitnych” (Walkowiak, Książkowski, Konieczny, Maciejewski, Zieliński i Przybylski). Błękitni w półciężkiej nie stawiają wskutek braku tejże w zespole Klub, który uzyska największą ilość punktów, otrzyma nagrodę honorową P. O. Z. B. Zawody rozpoczynają się punktualnie o godz. 11.30, gdyż startuje aż 13 par. Bilety nabyć można już od godz. 10 przy kasie, po umiarkowanych cenach.

P. mag. Hieronim Konwiński, ustąpił w środę wieczorem na zebraniu PZB ze stanowiska sekretarza.

### Tennis

**Amerka i Australia 8:4.** W trzecim spotkaniu również wygrali goście, przyczem Vines zrewanżował się, bowiem pokonał Crawforda 6:1, 6:2; młody, bardzo obiecujący Australijczyk Quist zwyciężył Van Ryn’a 6:4, 6:3; Allison i van Ryn wzięli odwet na parze Crawford i Hopman 6:2, 2:6, 6:4, 6:4.

## RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej.** Wieczór kolendowy odbędzie się w święto Trzech Króli o godzinie 17.15 na sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Goście mile widziani.

— **Koło Śpiewackie im. Bolesława Dembińskiego.** Roczne walne zebranie odbędzie się w piątek, dnia 6 bm o godzinie 16 w sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Na porządku obrad wybór zarządu.

— **Oddział Piłki Nożnej K. S. „H. Cegielski”** zwołuje na dzień 6 bm o godz. 10 rano na salę ćwiczeń Górna Wilda 180. roczne walne zebranie.

— **Tow. Krawców** urzędza dnia 6 bm tradycyjną gwiazdkę dla dzieci swych członków, których gwiazdor zaprasza choć z opóźnieniem z powodu braku śniegu i obdarzy darami Uroczystość odbędzie się w lokalu p. Gaworskiego, Nowy Rynek 4, o godzinie 14.30.

— **Tow. Wiośl. „Polonia”** urzędza w dniu 6 bm o godzinie 16 tradycyjną gwiazdkę dla biednych i sierot na Ratajach, na swej przystani, poczem wieczorek taneczny, urozmaicony różnemi niespodziankami.

— **Tow. „Braterstwo” Poznań - Wilda** Tow. urzędza obchód gwiazdkowy dla dzieci członków w sobotę 7 bm o godz. 17 na sali p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71. Zebranie planarne odbędzie się 15 bm o godzinie 16. — Należy dopłacić za 12 wypadek.

— **Koło Seniorów Stow. Młodz. Obywatelskiej par. archikatedralnej.** Zebranie planarne odbędzie się w sobotę, dnia 7 bm o godzinie 20 w Domu Katolickim na Śródcie. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

— **Stow. Porządku Publ. Pogotowie Narodowe Stare Miasto.** Roczne walne zebranie odbędzie się w sobotę dnia 7 bm o godzinie 19.30 w lokalu posiedzeń Chwałiszewo 37.

— **Związek Chrześc. Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych.** — Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 7 bm o godzinie 19.30 w lokalu p. Sobieszczyka, ul. 27 Grudnia nr. 19.

## Kino „Metropolis”

W sobotę, dnia 7-go stycznia o godz. 11 wieczorem

# Reduta Humoru i Śmiechu

Udział biorą:

**NIUTA BOLSKA** — świetna artystka scen polkich i amerykańskich  
**BOLCO KAMIŃSKI** — najmniejszy wzrostem artysta polski  
**WACŁAW ZDANOWICZ** — artysta teatrów „Nowości” i „Qui pro Quo” w Warszawie  
**WITOLD RYCHTER** — tenor operetki poznańskiej, ulubieniec publiczności  
**RAHA POPE** — znakomita tancerka scen zagranicznych.

W programie: **Najnowsze przeboje — Melodyjne tangi — Kuplety — Skecze Kartasze humoru! — Moc niespodzianek — Bumby śm echu!**  
Ceny miejsc **1,50 i 2 zł.** dg 2 164

**Przyjdź się uśmieć i zabawić — nie pożałujesz.**

— **„Canaria”, Tow. Hodowli Kanarków i Ochrony Ptaków Leśnych w Poznaniu.** Walne zebranie w niedzielę, dnia 8. b m., o godz. 10-tej przed poł. w lokalu p. Jarcokiej, ul. Maształarska. Ze względu na ważność obrad uprasza się o jaknajliczniejszy udział.

— **Tow. Przemysłowców Poznań-Wilda.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 8 bm o godzinie 10 na sali parafjalnej przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego. Na porządku obrad ważne sprawy — W kasie pośmiertnej płatny jest wypadek 80.

— **Koło Rodzicielskie przy 12 szkole powszechnej Poznań - Wilda** urzędza w niedzielę, dnia 8 bm o godzinie 18.30 wielkie przedstawienie amatorskie p. tyt. „Karnawał w Warszawie”, farsa operetkowa ze śpiewami i tańcami. Dochód z imprezy przeznacza się na akcję dożywiania biednych dzieci szkolnych.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Łazarz - Górczyn.** Gwiazdka dla dzieci, tylko szkolnych, odbędzie się w niedzielę 8 bm o godzinie 16 na salce gimnazjum Mickiewicza, ul. Marszałka Focha. Bony wydawać będzie od soboty dnia 7 bm skarbnik Błaszczak, ul. Łukaszewicza, narożnik Marc Mottego (skład).

— **Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”** obchodzi w niedzielę, dnia 8 bm 13 rocznicę swego istnienia. Po nabożeństwie, które odbędzie się rano o godz. 8.30 w kościele św. Wojciecha, nastąpi w sali Domu Królowej Jadwigi część uroczystościowa a wieczorem zabawa w salach Ogrodu Zoologicznego.

— **Związek Cechowych Czeladzi Ciesielskich.** Zebranie roczne walne odbędzie się w niedzielę 8 bm o godz. 11 w lokalu p. Koniecznego, ul. Maształarska 2. Na porządku obrad wybór nowego zarządu. Na wypadek nieprzybycia dostatecznej liczby członków ponowne zebranie o

20 min. później, prawomocne bez względu na ilość obecnych.

— **Koło Śpiewackie im. Moniuszki.** — Walne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 8 bm w małej sali Domu Rzemieśln. o godz. 17. Obecność wszystkich członków konieczna.

— **Związek Wermistrzów Polskich.** Zebranie planarne odbędzie się 8 bm o godzinie 11 w lokalu przy ul. Wroneckiej 13.

— **Poznański Klub Sportowy Głuchoniemych.** Zebranie planarne odbędzie się w dniu 8 bm o godz. 16 w lokalu p. Jarcokiej przy ul. Maształarskiej 8.

— **T. S. „Unja” Oddz. Piłki. Nożnej.** — Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 8 bm o godz. 15.30 na sali Zw. Kolejowców ul. Spokojna.

— **Koło Tow. Rękodzielników.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 8 bm o godzinie 17 w lokalu zebrania p. Gaworskiego Nowy Rynek 4.

— **Sodalicia Zawodowych Pielegniarek i Higienistek.** Zebranie planarne odbędzie się w niedzielę dnia 8 bm o godzinie 19 w czytelni sodalicyjnej ul. św. Marcina 69 II — Msza św. tegoż dnia o godz. 8 w kaplicy Sióstr Elżbietanek. — Sposobność do Spowiedzi św. rano przed mszą św. lub dnia poprzedniego.

— **Związek Inwalidów Cywilnych.** — Walne Zebranie dnia 8 bm o godz. 15 w lokalu p. Chmielewskiego, ul. Marszałka Focha 85.

— **Zw. Inwalidów, Wdów, Sierot i Emerytów Kolejowców.** Zebranie planarne odbędzie się dnia 9 bm o godzinie 16 na sali restauracji Pod Słońcem, ulica Górna Wilda 75.

**Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł.**

## Na Pomnik Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu

poświęcony uroczyste w święto Chrystusa Króla 30 października 1932 r.

275. wpłacono do kasy komitetu do dnia 3. I. 33 r. Lf 2 8 p

20.12.32. wyb. z skar. p. pom. 17.70	Stow. Młodz. Polsk. Mesk.	P. Libera, Buk. o laski	
21.12.32. " " " 12.52	Poniec	i przemien. w chorobie	5.-
22.12.32. " " " 6.66	Nowicka. Pozn.	W. Krotoszyn z podz. B. S.	2.-
23.12.32. " " " 15.83	Wael. Sołectk. Krzyżanki	z obfite laski	10.-
24.12.32. " " " 23.25	K. Nawrocki, Oborniki	N. Balińska, Plock	10.-
25.12.32. " " " 20.45	J. Jan Solarczyk, Perzycze	M. Bratkiewiczówna, Wrześ.	2.-
26.12.32. " " " 25.22	Barb. Maślanka, Rzedzin	nia, w pewn. int.	5.-
27.12.32. " " " 25.22	Stan. Prus, Ostrów	J. Grześkowiak, Wągrów	2.-
28.12.32. " " " 25.12	St. Zwierzycki, Grodzki z	A. Loster, Pozn.	5.-
29.12.32. " " " 10.01	podziek. za ozn. laski	A. Nedziewski, Krzywiń.	2.-
30.12.32. wyb. z skar. p. pom. 20.16	z prośbą o zdrowie	z prośbą o zdrowie	3.-
31.12.32. " " " 26.49	Stefek Piatkowski, Pozn.	Hel. Begalowa, Pępowo.	2.-
1.1.33. " " " 24.38	X J. Dańkowski, Łapanów	z podz. za odebr. laski	2.-
2.1.33. " " " 23.45	Bartkowiakowa, Pniewy, o	z pr. o błog. dla cal. domu	5.-
3.1.33. " " " 27.53	uprosz. zdr. dla dziecka	w Nowym Roku	5.-
Cech Malarski Kepno 10.-	M. Gajowczykówna, Krotoszyn	J. Pawlak, Ostrów	5.-
Z Par. Miedzichód n/W.	X. Bielawski, Radomsko	J. Wojciechowa, Ostrów	5.-
I złota obrączka.	Jadw. Majewska, Pelplin	Zw. Podof. rez. Ziem Zach.	25.-
W. M. Czerlenko 10.-	G. Serwinowa, Osie	Rzp. Polsk. Ostrów zebr.	25.-
Spółka Łowicka, Miaty 10.-	Z. i W. Kamowska, Gdańsk	F. Miettowa, Olsza	3.-
Józef Lameczek, Essen 21.-	M. Zawadzka, Radom	M. Knapczyk, Sucha	150.-
<b>Parafia Matki Boskiej Bol.</b>	Dr. J. Chojnacki, Kraków	Wl. Chuda, Bydgoszcz	10.-
<b>na św. Łazarzu w/g spisu:</b>	K. Kalkstein, Grudziądz	Ł. Nieborakówna, Dubiń	2.-
N. N. z prośbą o zdr. matki 2.-	B. Pospiechowa, Oborniki	W. Leksander, Kraków	2.-
Seiboldowa za wysł. prośby 10.-	z pr. o błog. i pok. w rodz.	J. Zieleniewska, Kraków	2.-
A. Ch. 5.25	Wl. Szwarcówna, Kościan	OO. Karmelitów Bosych.	2.-
T. i M. P. 5.-	T. Wasielewska, Chełmno	Kraków	2.-
O S. z pr. o błog. 5.-	X H. Borowicz, Rzgów	L. Jaworski, Kalisz	2.-
Fr. Koczyńska zam. wienca	St. Kwiatkowski, Świątni-	M. Marszałek, Krotoszyn	5.-
dla ś. p. Łatowskiej 10.-	ki G.	Fr. Handke, Matwy	5.-
Drliwstowa, Toruń, z pr.	X. St. Mielniewski, Babiak	I. Radziejewska, Jutrosin.	2.-
o zdrowie 5.-	J. Strzeliński, Czarnków	z podz. za odebr. laski	5.-
Razem zł 42.25	St. Łuczak, Szczepankowo	z prośbą o dalsze	2.-
Helwig, Berlin 10.-	A. Hetmański, Kościan	M. Montkowska, Orchowo.	2.-
St. K. Pozn. o powrót zagin.	J. Metelski, Leszno	z prośbą o Jalsza opiekę	5.-
syna 5.-	H. Musierowicz, Zgierz	Biurow. Parafii Archikatedr.	5.-
H. Z. Pozn. z podz. za dozn.	J. Krajewski, Czersk	w Poznaniu	5.-
laski z pr. o dalsze 20.-	St. S. Poniec, pr. o zdrowie	G. M. Necla, z podziek.	2.-
W. Skarbiński na upr. lask 3.-	matki 3.-	w pewn. int.	2.-
	B. Dembecki, Pozn.	A. A. Chylmański, Jabłono-	1.-
	B. Rubin, Dukla	nowo	
	St., Ostrów		

Konto P. K. O. nr. 207470. Sekretariat św. Marcin 69.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u CO Jezuitów msza św. o godz. 7 mej. na intencję wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

Kupony ulgowe ważne

# Cyrk „Olympia”

ul. Poznańska

OSTATNIE 3 DNI WSPANIAŁEGO PROGRAMU.

**Od dziś 2 OSOBY na 1 BILET**

Początek przedstawień o godz. 8,15.

Ceny miejsc rewelacyjnie niskie.

W piątek, sobotę i niedzielę 2 przedstawienia o godz. 4,15 i 8,15 wieczorem

dg 21456

Kupony ulgowe ważne

**„Tanganilla“**

(czytaj: Tanganilja) to najnowszy przebój taneczny, który zdobywa świat podobnie jak niegdyś walc wiedeński. Po raz pierwszy w Polsce ukaże się „Tanganilla“ w czwartek, 5 stycznia w „Adrii“. Zademonstruje ją p. Zygmunt Makowski przy bardzo oryginalnym akompaniamencie, mianowicie przy śpiewie „Rewellersów“. Początek o godz. 9.

**Dziewiąta Uczta**

Klubu Szyderców „Pod Kaktusem“ odbędzie się w sobotę dnia 7 bm. Będzie ona powtórką „Uczty Sylwestrowej“, która dziś już stała się w Poznaniu sławną. O bufecie „Szyderców“ powiedział sam p. dyrektor Trzczeński, że jest pierwszorzędnym! Na 4 lutego projek-

tuja Szydercy bal p. t. „Bal-Banal“; bliższych informacji udziela dyrekcja klubu.

**KSIĘGI STANU CYWILNEGO**

**Zrony:**  
Dnia 3 stycznia 1933 r.  
Apolonia Wegnerowa z d. Preissówna, wdowa, 67 l. Marja Bauerowa z d. Kowalska, wdowa, 72 l. Nepomucena Chrzastowska z d. Chrzastowski, wdowa, 84 l. Marja Włodarczykowa z d. Musielakówna, wdowa, 78 l. Marja Koernerowa z d. Walterówna, wdowa, 73 l. Laura Schreiberowa z d. Schillerówna, wdowa, 77 lat Pelagja Szwałkiewiczowa z d. Paprzycka, wdowa, 67 l.

**Składki i pokwitowania**

Na pomnik Serca Jezusowego: M. N. w pewnej intencji 2 zł; — B. M. z prośbą o wysłuchanie 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 290 zł.

Na bezrobotnych miasta Poznania: Personel F-y Standart Nobel 15 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 69,20 zł. Na chleb św. Antoniego: Z. D. 2 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 75 zł.

**TEATRY**

**Z Teatru Wielkiego**  
Jubileuszowe przedstawienie „Cyrulika sewilskiego“

Dyrekcji Teatru Wielkiego udało się pozyskać na jeden jeszcze wyjątkowy występ znakomitą artystkę p. Ewę Bandrowską oraz pierwszego tenora opery krakowskiej p. T. Szymonowicza, którzy wystąpią w „Cyruliku sewilskim“.

Będzie to zarazem 50 jubileuszowe przedstawienie cenionego reżysera p. K. Urbanowicza, który poraz pięćdziesiąty śpiewa swą świetną partję Don Basilia w arcydziele Rossiniego. Rolę tytułową odtworzy p. Al. Karpacki. Orkiestra pod batutą kpm. Z. Wojciechowskiego.

**PROSZEK „KOGUTEK“**  
DLA DOROSŁYCH  
USUWA NAJUPORCZYWSZY  
**BÓL GŁOWY,**

**OSTRZEŻENIE!** Chcąc nabyć proszki naszego wyrobu, należy przy zakupie AKCENTOWAĆ i wyraźnie żądać ORYGINALNYCH proszków z „KOGUTKIEM“ Gąseckiego, znanych od lat trzydziestu. Komu sprawią przykrość przyjmowanie proszku, niech żąda „Kogutek“ w postaci tabletek. ng 6 873

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.



Dnia 3 stycznia 1933 roku, o godz. 8 wieczorem, zasnął w Bogu, wskutek tragicznego wypadku, namaszczony Olejami św., nasz najdroższy siostrzeniec i kuzyn

**Bogumił Dembiński**

student Wyższej Szkoły Handl.

przeżywszy lat 24. Pogrzeb odbędzie się w piątek, o godz. 13,45 z kostnicy św. Józefa. Msza św. żałobna nazajutrz o godz. 9-tej w kościele św. Marcina.

W nieutulonym smutku pogrążeni

**ciocie, wujkowie i kuzynostwo.**

Poznań, Osieczna.

-Osobnych zawiadomień się nie wysyła. ng 2 159

Najst. Zakład Pogrzebowy P. Piasecki, Klasztorna 14, Tel 27-69.

W środę, 4 stycznia 1933 r., zmarł długoletni członek Towarzystwa naszego, ś. p.

**Franciszek Krzyżagórski**

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 7 bm., po mszy św (godz 9:30), z kościoła św. Marcina, na cmentarz, przy ul. Bukowskiej.

Cześć Jego pamięci!

Dyrekcja Tow. Przemysłowego (Starego Przem.)  
T. z. w Poznaniu. dg 2 160

Dnia 4 stycznia 1933, zmarł długoletni członek Towarzystwa naszego, ś. p.

**Franciszek Krzyżagórski**

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 7. bm., o godz. 10.30, z kościoła św. Marcina.

O liczny udział członków w pogrzebie prosi  
Towarzystwo Młodych Przemysłowców  
w Poznaniu. zg 17 384/5  
Wypadek 270.



Dnia 3 stycznia 1933 r., zmarł tragiczną śmiercią, ś. p.

**Bogumił Dembiński**

członek Komisji Doradczej Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu, członek Rady Okręgowej Unji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych w Poznaniu.

W Zmarłym Zakład traci świetnego doradcę, oddanego sprawie ubezpieczeń społecznych i dzielnego reprezentanta potrzeb i dążeń pracowników umysłowych. ng 7 351

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu.

Dnia 4 stycznia 1933 r. zmarł członek Komisji Rewizyjnej, a poprzednio członek Zarządu naszego Związku, ś. p.

**Franciszek Krzyżagórski**

W ś. p. Zmarłym straciłmy gorliwego współpracownika, zasłużonego około rozwoju naszej organizacji.

Panie świeć nad Jego duszą!

Związek Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych  
w Poznaniu. dg 2 157



Dnia 3 stycznia 1933 roku, zakończył swój żywot w 25 wiosnie życia, namaszczony Olejami Św., ś. p.

**Bogumił Dembiński**

Sekretarz Towarzystwa Urzędników Gospodarczych przy W. T. K. R.

W ś. p. Zmarłym straciła nasza organizacja niestrudzonego i oddanego całym sercem kierownika, to też pamięć o Nim wśród nas nie wygaśnie.

Niech spoczywa w pokoju!

Za Towarzystwo Urzędników Gospodarczych przy W. T. K. R.  
(— Bronisław Marchowski, prezes.

Wyprowadzenie zwłok odbędzie się w piątek, dnia 6. bm., o godz. 13,45, z Zakładu św. Józefa, na cmentarz św. Marciński. zg 17 391



**Mieczysław Ostrowski**

em. profesor gimn.

nasz nieodżałowany i najlepszy szef, najszlachetniejszy człowiek, zmarł 3 stycznia 1933 r.

Wdzięczną pamięć o Nim zachowa na zawsze personel księgarni i antykwariatu ul. Gwarna i ul. Strzelecka w Poznaniu.

Poznań, 5. 1. 1933. d 2 162

Zakl. pogrz. „Bracia Nowak“ Pl. Nowom. 10, tel 10-46.



Dnia 3 stycznia 1933 r., spodobalo się Panu Bogu zabrać do Grona Swolich Aniolków, naszą najukochańszą córkę, siostrzyczkę, siostrzeniczkę i wnuczkę, w dziewiątej wiosnie życia

**Oleńkę**

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 7 stycznia, o godz. 15-tej, z Zakładu św. Józefa. zg 17 379

W ciężkim smutku pogrążeni

Rodzice

Walentostwo Rogalczkowie

rodzeństwo i dziadkowie.

Poznań, ul. Mostowa 5a,  
Niewierz, Warszawa.

**Kupię**

porządki kowalskie, Jankowski, Poroziny, poczta Dopiewa, zd 63 193

Dnia 3 stycznia 1933 r., zmarł śmiercią tragiczną, nasz najukochańszy mąż i ojciec, ś. p.

**Mieczysław Ostrowski**

em. profesor i księgarz

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 6. bm., po poł., o godz. 2, z kostnicy nowego cmentarza św. Wojciecha, msza św. nazajutrz o godz. 8, w kościele św. Wojciecha.

W smutku pogrążeni

**żona, dzieci i rodzina.**

d 2 163  
Poznań, 5. 1. 1933.

Zakl. pogrz. „Bracia Nowak“ Pl. Nowom. 10, tel 10-46.

**Pokojowa-służąca**

do wszystkiego na majątek, do lat 25, potrzebna od 1 2 33, z pierwszorzędnej świadectwami. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 17 380.

**APTEKĘ**

na Pomorzu, sprzedam z powodu śmierci męża. Osob. koncesja. dom, większy ogród, i warzywny ogród, wodociąg z powietrznym motorem. Obiekt 30 lat w reku, bez długu, w stanie rewiz. lekarz na miejscu, probostwo katolickie i ewangelickie, stacja kolejowa z połączeniem do miasta, ze średn. szkołami. Potrzebna gotówka: 75 tysięcy złotych. Oferty Kurjer Pozn.ński zg 17 389.



**Podłogowe deski**

szpundowane i heblowane, listwy podłogowe, wyłogi, listwy profilowe, belki, kantówki, szalówkę i łaty oraz deski obrzynane i nieobryznane po cenach konkurencyjnych poleca

**Leon Żurowski,**

wkład drzewa i obróbka.

POZNAŃ, Tacyńskich 8/5

przy pl. Be.ardynski.

Telefon nr 10-87.

Fz 7 619-50 118



## WIELKA SPRZEDAŻ INWENTUROWA MASY PALT i UBRAŃ za 1/2 CENY

przeszło 5000 metrów materiałów najpoważniejszych fabryk Bielskich z opustem 33 1/3% wtem najmodniejsze czyste Bielskie kamgarny zawierające przeszło 500 gramów w metrze najlepszej czesankowej wełny po cenie 35,— zł, obecnie tylko 23,— złote za metr — proszę się przekonać. —

**UBRANIA na MIARĘ** pod egidą sześciu najzdolniejszych przykrawaczy odpowiednio w cenie niższe.

Ubiory balowe — fraki — smokingi — wizytowe w każdej cenie.

**FUTRA** — Kożuchy — Kurtki futrzane — skórzane i do polowania — Koce skóry — błamy — wydry za bezcen — Spodnie — Knykry — bryczesy jelonkowe kamizelki z rękawami — wiatrówki — ubiory narciarskie najtaniej

Zwiedzenie naszych magazynów nie obowiązuje do kupna.

**EDMUND RYCHTER POZNAŃ**

ul. Wrocławska 14.

ul. Fr. Ratajczaka 2.

ul. Wrocławska 15. filja

**Ostrów Wlkp.**

Zwagać na Firmę. — Ostrzegamy, szczególnie prowincje, przed łapaczami!!!

**Łyżwy**  
Rolle i sanie  
Narzedzia do wyrzynania  
Dzwonki i termosy  
Araraty do genienia  
Latarki stajenne i powozowe  
Wanny do prania  
Noże i widełki  
Łyżki i tyżerki poleca korzystnie  
**Jan Deterling**  
Skład żelaza  
Poznań, Szkolna 3  
Tel. 35-18 i 35-43.

Pz 7 974-1-41

**BLOK POLSKI JASON**  
Drukarnia Polska Sp. Akc.  
Oddział  
**Bydgoszcz**  
Jagiellońska 10

**Przestępstwem** byłoby wyludzić pieniądze, w obecnych ciężkich czasach, niewykonalnymi obietnicami. Nasz od wielu lat znany preparat „FREGALIN“, regenerujący krew i nerwy nie wymaga specjalnych komentarzy. Osoby, których podobizny umieszczamy niżej, stwierdzają znakomite działanie kuracji przeprowadzonej za pomocą FREGALINU. Głosy ich — najlepszym dowodem skuteczności Fregalinu. Najskuteczniejszym okazał się „Fregalin“ w cierpieniach nerwowych, ogólnym osłabieniu, zawrotach głowy, przemęczeniu i bólach reumatycznych. Prosimy zapytać o zdanie swego doktora. W naszym archiwum posiadamy tysiące listów dziękczynnych, dostępnych każdemu dla przejrzania. Wszystkie listy poświadczające rejalnie. Wysyłka skuteczna nasza apteka. Wyrób pod naukowym kierunkiem.



Lódź, Przędzelniana 31.  
27. 9. 32  
Z przyjemnością do-  
noszę, że moje ataki  
sercowe, bóle głowy, i  
opuchlizna nóg w kost-  
kach zostały przez  
używanie Fregaliny wy-  
leczone. Dziękuję Sz.P.  
najserdecznie!  
Anna Szalek.



Bolesławiec, pow. Wicłun.  
5. 9. 32  
Od kilku lat cierpiam  
na bicie serca, słabe  
nerwy i astmę. Nieo-  
ceniony preparat Frega-  
lina wyleczył wszyst-  
kie moje dolegliwości  
i wzmocnił moje nerwy.  
Józef Liniewicki.



Lomazów Maz.  
Kolejowa 68.  
24. 9. 32  
Mam lat 64, cierpiam  
na katalektę i ogóle  
osłabienie. Teraz  
po użyciu Fregaliny  
jestem zupełnie zdrowa  
i mogę wszystko jeść.  
Berta Lajszner.



Bielsko, al. Młyńska 277.  
24. 9. 32  
Już po użyciu 3 pudeł-  
tek Fregaliny czułem  
się silniejszym. Teraz  
po ukończeniu kuracji  
znikły moje cierpienia,  
ból stawów, głowy i  
śpiączka.  
Paweł Terek.



Różnierzewo, powst.  
Kępnia pow. Szubin.  
25. 9. 32  
Chętnie będę Fregalinę  
dalej polecać, ponieważ  
moje bólesci w plecach  
i śpiączka znikły. Już  
po użyciu 2 pudełek  
Fregaliny czułam się  
lepiej.  
Klara Kakuschke.



Pszczyna, Starostwo,  
ul. 3go Maja 4.  
15. 6. 32  
Nie mogłem być moich  
zniesić i cierpiam stale  
na bezsenność. Po  
użyciu Fregaliny wy-  
zdrowiałem zupełnie. Za-  
co, Sz. P. najserdeczniej  
dziękuję.  
Alfons Farzeł.

**Dr. med. H. SCHULZE,  
G. m. b. H. Berlin  
Charlottenburg 2-3922**

Po nadesłaniu poniższego wycinku jako dru-  
ku, proszę o próbkę „Fregalinu“, regenerują-  
cego krew i nerwy wraz ze „Złotą Księgą  
Życia“.

Imię i nazwisko . . . . .

Zajęcie . . . . .

Miejsce zamieszkania . . . . .

Ulica . . . . .

Prosimy wypełnić adres ółwkiem.

## LOKOMOBILE - MŁOCARNIE PAROWE GARNITURY młocarni.

**Lokomobile przemysłowe:**  
90/100 HP 12 atm., 32/36 HP. 8 atm. R. Wolf. nowo koncesjonowane.

**Lokomobile na kołach:**  
Th. Flóther 10. HP., Gerret & Sohns 6 i 12 HP., Brown & May 7 HP.,  
H Cegielski 8 HP., Foster & Co. 12 HP., Gütler 12 HP. Papiery kotłowa  
w porządku, stan doskonały z gwarancją.

**Młocarnie parowe:**  
Ransomes 54x24", Dawey Paxmann 54x24", Marshall 66x24". Hofer &  
Schrantz 36x18", oraz motorowa W doskonałym stanie z gwarancją.

**SPRZEDAŻ PO CENIE WŁASNYCH KOSZTÓW.**  
Niebywała okazja, żądać ofert i opisy. dg 2 143

**Fabryka Maszyn i Kociarnia I. Zdunek, Ostrów (Wlkp) Tel. 252.**

## KPINY Z PUBLICZNOŚCI

Wielkim głosem wykrzykuje „prado-  
żerca“: kupujcie „tanie“ żarówki.  
Strzeżcie się tego! T. zw. „tania“  
żarówka jest w rzeczywistości  
droższą, gdyż ukryty w niej „prado-  
żerca“ tyle bezużytecznie pochłania  
prądu, że w rezultacie kilka-  
krotnie więcej wydacie na oświe-  
lenie swego domu.

Należy kupować żarówki wyłącznie  
wysokiego gatunku, które są na-  
prawdą najtańsze w użyciu, a ta-  
kiemi są właśnie żarówki Philipsa...



## ŻARÓWKA PHILIPSA CHRONI WASZE OCZY, DBA O WASZĄ KIESZEN

**SZKŁO** ogrodowe, okienne i t. p.  
poleca  
**Polskie Biuro Sprzedaży SzklA S. A.**  
Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 38-43  
Pz 7 818-1-14

**Cech Cukierników w Poznaniu  
i właścicieli Kawiarni**  
zawiadamiają, że

**z dniem 7 stycznia 1933 r.**  
wolno kelnerom pobierać za obsługę

**tylko 10%**

a nie 15%, jak dotąd praktykowano.

dz 2 153

**Sadzonki drzew leśnych i parkowych  
Nasiona i rośliny pastewne dla zwierzyny  
Bazanty z zarodkowej hodowli** dz 2 152  
i inną żywą zwierzynę poleca  
Zarząd Lasów XX. Czartoryskich  
**Nadleśnictwo Babki**  
poczta Krzesiny — Wielkopolska.

Potrzebny jest od zaraz  
**urzędnik gospodarczy**  
dobrze polecony z kaucją 15 000 zł. Zgłoszenia do  
majątności Radzim, poczta Kamień Pomorski.  
zr 17 356

**Młyn - Parowy**  
o przemiele 25—30 tonn. w mieście powiatowym  
Wielkopolski, z budynkami gospodarczymi oraz do-  
mem mieszkalnym sprzeda lub wdzierżawi się na  
bardzo dogodnych warunkach. Zgłoszenia przyjmu-  
je Biuro Ogłoszeń „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11.  
pod nr. 52 33 Pz 7 929-52.33

**Gospodarstwo**  
przy Poznaniu 63 morgi ziemi  
czeskiej wpłaty 3 000 złotych.  
Bloch. Poznań. Długa 5.  
zd 62 757

**Gramofon**  
olezanek szafkowy okazjonalnie ta-  
nio sprzedam. Słowackiego 48,  
mieszkanie 6. zd 62 594

**WILLA**  
komfortowo urządzone, 10 pokoi z wszelkimi przy-  
należnościami i ogrodem w Szamotułach, bardzo ko-  
rzystnie do sprzedania lub wdzierżawienia. Zgło-  
szenia przyjmuje Biuro Ogłoszeń „Par“, Poznań.  
Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 52.32. Pz 7928 52.32

**Hurt i detal**  
**towarów kolonialnych**  
połączony z nowoczesnie urządzonej palarnią kawy w naj-  
ruchliwszej ulicy w Poznaniu zaraz do sprzedania. Zgło-  
szenia do Kurjera Poznańskiego pod zg 17 383.

Inteligencja Pomorza czyta  
**SŁOWO POMORSKIE**  
w Toruniu

**Księgowność abonamentowa**  
wykonywana przez rutynowanych buchalterów  
terminowo w biurze abonenta pod moim  
osobistym nadzorem za opłatą miesięczną zło-  
tych 60,— do 100 — łącznie z bitaniem rocznym.  
Zachowanie tajemnic handlowych zaręczam.  
**STANISŁAW JAROSZ**  
przysięgły rewizor ksiąg na obwód Izby Przemys-  
słowo-Handlowej i Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.  
**Kręta 7. Pz 7 963 53.32 Tel. 58-25**

**Obwieszczenie o licytacji**  
W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia  
25. 6. 1932 r., o postępowaniu egzekucyjnym Władz Skar-  
bowych (Dz. Ust. R. P. 62, poz. 580) Urząd Skarbowy w Po-  
znaniu podaje do ogólnej wiadomości, że dnia 7. 1. 1933,  
o godz. 11, w lokalu przy ul. Staroleckiej 28, odbędzie się  
sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości:  
**1 maszyny do pisania, 2 parowników, 1 dynamo.**  
Zajęte przedmioty można oglądać dnia 7 stycznia 1933 r.  
o godz. 10.45 do godz. 11 przy ul. Staroleckiej 28.  
ng 7 352 **Urząd Skarbowy III**

Provincial-Schulkollegium w Schneidemühl, zast.  
przez adw. Mühringa i Helbiga w Poznaniu, wniosło o po-  
zbawienie mocy listu hipotecznego dla hipoteki w kwocie  
1.000 talarów, zapisanej w księdze wieczystej Poznań, Aw.  
Marcin tom V, 1 wh. 109, w dziale III, pod lb 8 na rzecz  
Funduszu „Realschule“ w Międzyrzeczcu, stojącego pod za-  
rządkiem Provincial-Schulkollegium w Schneidemühl. Po-  
siadacz listu wzywa się, aby się zgłosił w podpisanym  
Sądzie, pokój 74, najpóźniej w dniu 28 kwietnia 1933, godz.  
12, i przedłożył list, gdyż w przeciwnym wypadku list za-  
stanie pozbawiony mocy. Poznań, dnia 23 grudnia 1932.  
Sąd Grodzki. ng 7 250

3. N. 2/32. **Uchwała.** Na wniosek kupca Franciszka  
Kleszy z Mogilna, przedłuża się dłużnikowi termin odro-  
czenia wyplat o dalsze 3 miesiące. Termin dalszego odro-  
czenia wyplat liczy się od dnia 6 stycznia 1933 r. do 6 kwie-  
tnia 1933 r. Mogilno, dnia 3 stycznia 1933 r. Sąd Grodzki.  
ng 7 249

**Przetarg przymusowy.**  
W sobotę, 7. 1. br., o godz. 9.30, sprzedam najwięcej da-  
jacemu za gotówkę, przy ul. Małe Garbary 5, w firmie  
Express: **większą ilość krawatów.**  
Dawid, komornik sądowy, Poznań, ul. Śniadeckich 26.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

# OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:  
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n230a, z21205, d1811  
i t. d. = 1 słowo.  
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

## 9 SZUKA MIESZK.

**Jednopoikowego** mieszkania poszukuje młode małżeństwo. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 61 133

**1-2 pokoi** z kuchnią poszukuje w centrum od zaraz. Place czynsz, zgóry. Warunki do Kurjera Poznańskiego zdg 62 279

**Mieszkania** 3-5 pokojowego zależnie od wielkości czystego nie wyżej II piętra wprost od gospodarza od lutego, czynsz ewentl napród na dłuższy czas. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 607

**2** pokoje z przynależnościami w śródmieściu na Łazarzu lub Jeżyckich parter lub I. piętro poszukiwane zaraz dla emerytki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 584

**4 pokojowe** poszukuje dobry patnik śródmieście. Zaosenia Kurjer Poznański zdg 62 578

**Poszukuję** 1 większego lub 2 mniejszych pokoi próżnych. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 562

**6 pokojowego** mieszkania od 1 kwietnia poszukuje adwokat. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 62 519

**Mieszkania** 5-6 pokojowego, komfort śródmieście poszukuje od 1 marca. Pośrednicy wyłączeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 629

**2-4** pokojowego mieszkania poszukuje najchętniej śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 643

**Pokoju** kuchnią, ewentl. pokój poszukuje wplacie pół roku zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 730

**Pokoju** lub pokoju z kuchnią wprost od gospodarza 3/4 roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 675

**Dwunokojowego** lub jedno kuchnią od gospodarza czynsz zgóry urzędnik kolektowy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 60 772

**Jedno** dwu pokojowe kuchnia śródmieście poszukuje zaraz samotna osoba wprost gospodarza czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 4 899

**Pewny płatnik** poszukuje trzypokojowego mieszkania w pobliżu Urz. Poczt I. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 876

**3-5** najchętniej śródmieście od zaraz poszukuje Oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 150. Pz. 7 980 150

**Mieszkanie** 4-5 pokoi I-II. p. wprost od gospodarza centrum stały lokator poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 928

**10 ZAMIANA MIESZKANIA**

**Komfortowe** dwunokojowe mieszkanie zamieniam na takie same 3-4 pokojowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 660

**Czteropokojowego** s'łoneczne, front. I. gaz elektryczność odrestaurowane. Wierzbicice zamieni profesora na 5 okolic Bożego Ciała. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 896

**11 POKOJE UMEBL.**

**Pokój** z wygodami i całkiem dobrem utrzymaniem przy nteligentnej rodzinie, może być bez utrzymania. Słowackiego 37 m. 2 front. parter lewo. zdg 62 245/6

**Dwuosobowy** Kraszewskiego 9b m. 5. zdg 62 733/4

**Niekrepujący** Patrona Jackowskiego 35 II. prawo. zdg 62 219

**Próżny** lepszy „Kalifornia”, Marszałka Focha 48. zdg 62 225

**Urzednikom** Ratajczaka 11 a. m. 69. zdg 62 295

**Pokój** zaraz. Długa 4. m. 10. zdg 62 404

**Kwiatowa** 3 mieszkanie 3. wszelkie wygody, telefon. zdg 62 344

**Klatka** schodowa ciepły dwonok. Orzeszkowej 16 zórny dzwonek. zdg 62 488

**Komfortowy** s'łoneczny dobrze s'ruowanej osobie. Kwiatowa 6 I. prawo. zdg 62 070

**750** pożyczki poszukuje wyższy urzędnik wojsk miesięczne spłaty, dobry procent. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 357

**List** hipoteczny, absolutnie pewny. 12 000 sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 62 312

**4-6 000** pożyczki poszukuje intensywnie gospodarstwo rolne 150 mórg na 1. hipotece. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 609

**Poszukuję** 20 000 zł na I. hipotece na wille w Sołaczu przynosząca 12 000 zł czynszu oddam 5 pokojowe mieszkanie komfortowe Oferty Kurjer Poznański zdg 62 639

**Hipotekę** 16 tys. 12 proc. w Poznaniu — sprzedam za 12 000 Oferty Kurjer Poznański zdg 62 657

**Za** 10 000 dolarów 8% list. dolar. starych kumie konieczne przed 15. b. m. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 895

**4-6 tysięcy** przystanie jako współnik do jakiegokolwiek interesu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 840

**Pieniądze** większe mam. Szukam dobrego interesu. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 942

**Wspólnik** do wytwórni artykułów gotówkowego, pokrowanego, poszukiwany. 6 000.— 10 000.— zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 923

**15 000 zł** na I. hipotece nieruchomości — wartości 200 000 zł za listem hipotecznym poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 955

**500** pożyczki procent pokój niekrepujący podług umowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 954

**Wspólnika** z gotówką 3-4 000 złotych poszukuje wytwórni artykułów codziennego użytku. Współpraca niekolejona. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 961

**8 DO WYNAJĘCIA**

**Pokój** kuchnią ogródkiem 61 zł. Zgłoszenia adm. dom P. K. E. Gajowa 1. dz 2 139

**2 pokoje** z kuchnią. Górczyska 7. zdg 62 582

**2 pokoje** próżne do wynajęcia. Ul. Skarbowska 1. m. 5. zdg 62 576

**3** pokoje do wynajęcia we wili z wszelkimi wygodami. Zgłoszenia Słoneczna 4. przy G-unwaldzkiej. zdg 62 529

**2** pokoje kuchnia zaraz wprost od gospodarza. Ul. Prochorowych 5. zdg 62 652

**Trzypokojowe** komfortowe centrum przy Ratajczaka I. piętro, częściowo umeblowane. Adres Kurjer Poznański zdg 62 728

**Pięciopokojowe** śródmieście odstępnie. Adres Kurjer Pozn. zdg 62 806

**Dwunokojowe** mieszkanie. Szmania, Ratajczaka 10. podwórze parter. zdg 62 880

**Trzypokojowe** kuchnia czynsz 60, pokój kuchnia 20 złotych wynajmie „Pawilon”. Marszałka Focha 15. zdg 62 885

**Czteropokojowe** komfortowa, centralne tancio. — Szlagowska 10. zdg 62 961

**200** woinych mieszkań składów różnego rodzaju. Pośrednicy bez płatnie. „Centrala”. Wierzbicice 27. /zdg 62 958

**1-2 pokoje** z kuchnią do wydzierżawienia. Warszawska 151. Osiedle. zdg 62 900

**Trzypokojowe** duże zaraz wynajmie tancio. Warszawska 173. Osiedle Arndt. zdg 62 913

**Dwa** pokoje. jednopoikowe kuchnia rok zgóry. Kubiak. Sanieźwi-ki 3. zdg 62 913

**Czteropokojowe** i dwunokojowe mieszkanie do wynajęcia. Sołacz Podolska 2. zdg 62 943

**Czteropokojowe** II. względnie III. piętro nica Podgórną wybitnie s'łoneczne przepiękne (odnowić!) komfortowe natychmiast gospodarza. Chętnieby wziął pożyczkę. Poważne, dokładne warunki zgłoszeń Kurjer Poznański zdg 62 776

**Tokarnie** na żel silna około 250 wys. kłów w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 530

**Jadalnię** ciężka mebla, barok kupię okazynie gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 614

**Kupię** dom składam w Poznaniu wplacie 25 000. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 618

**Kupię** dobrze wygranę skrzypce. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 632

**Wille** 5-7 pokojowa Poznań kupię. — Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdg 62 645

**Pianino** kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 735

**Maszynę** do pisania dobra kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 731

**Zajęcie 3,50 zł** bez skóry — Józef Piaczyński, sk ad delikatosew, Podgórną 10. telefon 1879. zdg 62 114

**Motocykl** mało używany kupię natychmiast za gotówkę. Marka, cena Kurjer Pozn. zdg 62 811

**Wille** 2-3 mieszkaniowa kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 653

**Kupię** młyn wodny ca. 80 przemiału gospodarstwem okolicy Poznania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 863

**Wille** może być nie wykolejoną kupię. Zaosenia Garcarska 5 kawiar-nia. zdg 62 906

**Kupię** domek z ogródkiem. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 948

**150 000** cegły korzystnie gotówką. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 941

**6 KAMIENICE**

**Kamienicę** dwupiętrowa, wolnem mieszkaniem i anichrzem piętrowym sprzedam dochód 8 400. cena 75 tys. Warunki weł umowy Przy całej gotówce taniej. Zgłoszenia pod dz 2 140 do Kurjera Pozn.

**Kamienica** 4 piętrowa w Poznaniu, dochód 10 000 rocznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 535

**Rysunki** szybko tancio wykonuje J. Bieżański budowniczy Działalności 9 parter. zdg 60 188

**Trzypiętrowa** kamienica Łazarzu donosi 7 300 tancio przy wplacie 20 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 399

**Kamienice** w Poznaniu, w śródmieściu z powódw rodzinnych sprzedam od gospodarza: czteropiętrowa dochód 12 000 wplaty 60 000 Dwupiętrowa dochód 8 000, wplaty 40 tys. Narozniekowa dla inwalidów kupca rzemieślnika dochód 6 000 wplaty 30 000. Dwie wille w Sołaczu s'licznym ozrodem garażem po 6 000 dochodu, nadająca się cała na sanatorium. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 638

**Wille** czteromieszkanowa blisko śródmieścia sprzedam 21 000, wplaty 15 000. Gmieszczowski, Pocztaowa 30. zdg 62 720

**Kamienicę** komfortowa śródmieście, czynsz roczny 21 000, cena 155 000, wplaty 65 000, reszta amortyzacja sprzedam. Pocielski, Skarbowska 17, parter. telefon 24 47. zdg 62 821

**Kamienicę** komfortowa śródmieście składami sprzedam 185 000, wplaty 70 000, dochód 28 000 Maciejewski, Dąbrowskiego 88. telefon 62 66. zdg 62 761

**Kamienicę** komfortowa 4 piętrowa sprzedam 210 000, wplaty 80 000, dochód 23 600, hipotece amortyzacyina na 25 lat po 7% 90 000. Wolne mieszkanie 4 pokojowe. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. telefon 62 66. zdg 62 760

**Kamienicę** dochód 9 000 sprzedam 70 000. — Czarniecki, Marcina 62 II. zdg 62 963

**Administrację** domu (ów) obejmie kupiec za małe mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 888

**Kamienicę** nowa dochód 10 500 za 75 000 sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański, zdg 62 857

**7 PIENIĄDZ**

**1 500 zł** na I. hipotece — dom wartości 10 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 884

**Samochód** ciężarowy czarny 6 cyl. tancio gotówką sprzedam. Dąbrowskiego 79. szkoła szoferów. zdg 62 769

**Sypialnia 480** jasny dąb marmur lustra kryształowe, owalne prima wykonanie. Nowy Dom Komisowy Woźna 18. rz 4 901

**Jadalnia 475** ciemny dąb jak nowa osiem krzesel w skórze sprzedam Nowy Dom Komisowy Woźna 18. rz 4 900

**Pianino** tancio sprzedam, Dąbrowskiego 65, parter prawo. zdg 62 789

**Kolonjalka** mieszkaniami 1 800 sprzedam. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 833

**Boksa** psa ostrego sprzedam. Traugutna 15, parter. zdg 62 827

**Willa** piętrowa, komfortowa, 10 ubikacji, s'liczny ogród owocowy w Jarocinie. Cena 28 000 zł, wplaty 20 000. Zgłoszenia Otręba, Jarocin Kilńskiego. zdg 62 949

**Dom** z piekarnią powiat leszczyński sprzedam, wydzierzawie, lub za mienie. Kempa Leszno, Dworcowa ng 1 340

**Gospodarstwo** 80 morgow, powiat leszczyński, kompletny inwentarz wprost od właściciela na sprzedaż. Zgłoszenia agentura Kuriera. Leszno, ng 7 339

**F-a Siostry Strich Gwarna 15 — Robótki** rysowane, poduszki, obrusy, mezełki, monogramy, welny, nici wszystko nietylwaie tancio. Tg 810

**Adwokatowi** odstąpię urzadz kancelarii bardzo dobrze zaprowadzone, położone pierwszej klasy z powodu wyjazdu w Ostrowie. Zgłoszenia Guhr, Ostrow. Poznański, ng 7 344

**Dostarczamy Wypożyczamy Sprzedajemy** najtanciej porcelane Omielowska — porcelane hotelowa — całkowie urzadzania — całkowie wyprawy. — Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24. podwórze. zdg 62 965

**Meble** tancio wprost z s'ładnicy poleca K. Bakos ul. Weneclajska 1. Most Chwałkowski, przy krzyżu. zdg 62 944

**Wage** stołowa, maszynie do prania tancio. Słowackiego 35. m. 10. zdg 62 897

**Jadalnia** solidna 700. Stołarnia, Bukowska 9. zdg 62 878

**Radio** aparat 5 lamp Telefunken z g'łównikiem. Słowackiego 27. m. 5. zdg 62 950

**Meble** bufet, stoly, kanapy, fotele, stoliki, umywalnia komoda lustra salonowe sprzedam okazynie Kreta 22. m. 6. od 2 do 5. zdg 62 929

**Frak** na jedwabiu nowy, Cieszkowskiego 6 mieszkanie 6. zdg 62 950

**Meble** używane sprzedaje kupuje Piekarczyk 5. zdg 62 872

**Sypialnię** nowoczesne 950 zł z prawdziwym marmuram, lustrem materace 20 sprężynowe wkłady adamazkowe, biurka 130 oraz wielki wybór w gabineciech i jadalniach. Długoletnia gwarancja. Szczaniecki, Tama Garbarska 3. zdg 62 909

**Najlepsze** kompletne posciele odda Lu'ska. Ogrodowa 12. m. 13. zdg 62 908

**Wyżły rasowe** 4 miesięczne do sprzadzania. Zgłoszenia piśmiennne Kurjer Pozn. ng 7 353

**5 KUPNA**

**Kupię** szczenie ratlerka. Oferty Dr. Staroniewicz, poczta Mosina. dz 2 105

**Srebro** złoto, meble porcelana, brzozy kryształ kupuje „Lanus”. Strzelcka 1 narożnik placu Świętokrzyskiego. zdg 62 042

**Maszynę** damska wpuszczana i dywan większy kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 228

**Maszynę do pisania** dobra a niedroga kupię za gotówkę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 62 560

**Lamacz** kuchów kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 151

**Kupię** kase używana z blokiem „National”. Zgłoszenia agentura Kurjera Pozn. Leszno, ng 7 341

**Rzeźnictwo** Poznań mot. zaped tancio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 370

**Majątek** 1 600 mórg dobrej ziemi wzorowo zagospodarowany z najlepszymi budynkami w bliskości Poznania wprost od właściciela do nabycia do objęcia 200 tys. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 615

**Pianina** od 450 zł okazynie nowe od 1 900 Przedstawicielstwo: Plac Wolności 2 (parter wysoki). zdg 62 640

**Futro** meskie czarne, kolnierz wydra brunozwa jak nowa tancio sprzedam. Woźna 18, mieszkanie 4. zdg 62 641

**Willa** nieufakozona 6 pokojowa z ogrodem w dobrej dzielnicy korzystnie do sprzadzania. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 644

**Urządzenie** do składu kolonialnego. Filipowska, Janikowice poczta Tarnowo Podgórne. zdg 62 649

**Skład obuwia** w Poznaniu z przyległym dzidem warszlatem 2 okna wystawowe, 2 wejścia z towarami i kompletnym urzadzaniem składu i warsztatu 33 lata w reku jednego właściciela dobrze prosperujący z powodu zmian w rodzinia zaraz do objęcia. Zgłoszenia od godziny 7 wiecz. T. Szańczewski, Mostowa 4 a. m. 4. zdg 62 658

**Pianino** Ecker Original sprzedam. Kreta 5. m 22. zdg 62 736

**Gramofon** szafkowy 65.— sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 62 732

**50** mórg przy Poznaniu. Cena 14 000 Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 729

**Skład** towarów krótkich z mieszkaniem sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdg 62 727

**Sprzedam** szybko decydującemu tancio wille śródmieściowa mogą ogrodu, powód wyjazdu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 678

**Skład** przy św. Marcynie sprzedam. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 62 706

**Meble** mało używane kompletna kuchnia z sypialnią z powodu wyjazdu. Grochowa Łaki 5, mieszka. 12. zdg 62 750

**Pianino** zagraniczne krzyżowe za bezcen. Strzelcka 26 m. 6. zdg 62 741

**Sprzedam** kolonialnie tancio. Kościelna 54. zdg 62 900

**2 500 mórg** pszemno-żytniej w tem 200 mórg laki gorzelnia inwentarz żywy i martwy nadkompletny, dzierżawa na 110 funtów na 10 lat, stacja w miejeu powiat krotoszyński. Oferty Kurjer Pozn. zdg 60 948

**Klubowy** garnitur elegancki jak nowy, sprzedam 150. Grobla 4, mieszkanie 2. zdg 62 747

**Kiosk** dobrze prosperujący sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 62 716

**Pianino** sprzedam. Patrona Jackowskiego 31, mieszkanie 3. zdg 62 790

**Okazyjniel** ca. 1 100 mtr. szyn 80 mm wys. po nadzwycza niskich cenach odda Sielad Maszyn telefon 18-85. zdg 62 787

**Kalendarze** Marjańskie hurtownie 0.70, Jan Bielecki, Poznań, Woźna 8. zdg 62 766

**Zakład fryzjerski** damski, meski, dobrze zarowadzone w śródmieściu zaraz do sprzadzania lub za kancja do oddzierzawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 768

**Parcele** 1 500 kwmetr. Dębiec okazynie sprzedam Dudok, Wielkie Garbary 34. rz 34. zdg 4 833

**Wyraźne i czytelne pismo** jest koniecznym warunkiem przy wszystkich zleceniach ogłoszeniowych, — jeśli się chce uniknąć błędów w gazecie i niepotrzebnych wskutek tego nieporozumień Otrzymujemy często ogłoszenia tak nieczytelnie napisane, że wskutek koniecznego odniesienia się do inserenta, ulega zamieszczenie niepożądanaj zwłocze.

Za błędy, powstałe wskutek niewyraźnego pisma na zleceniach ogłoszeniowych, odpowiedzialności nie bierzemy.

**Administracja.**

**1 SPRZEDAŻE**

**30 drzwi** Stołarnia Żurkiewicz Wielkie Garbary 11. zdg 61 176

**Klerycy** Birety oboczki, kołnierzyki, kapelusze. C. Adamski Nowa 7. Filia Gniezno, Chrobrego 6. zdg 62 510

**Motocykl** B. S. A. 2 cylindrowy z przyczepką bardzo mało używany sprzedam. Bressel Linie poczta Lwówek (Wlkp.) ng 7 239

**Przybory** dla fryzjer karbowek szrzenie, maszyny spirytusowe najtanciej St. Wenzlik „Poznań Aleje” Marcinkowskiego 19. dz 1 860

**Używane pianina** poleca tancio z gwarancja B. Sommerfeld skła fabryczny o a in Poznań ul

**Pokój**  
frontowy czysty. Słowackiego 30  
m. 4 zdg 62 665

**Studentom**  
frontowe 25 zaraz. Spokoja 21.  
m. 6 zdg 62 668

**Dwuosobowy**  
Śniadeckich 9 mieszkanie 8.  
zdg 62 608

**Dwuosobowy**  
wielki. Matejki 54 m. 1.  
zdg 62 600

**Pokój**  
Szwajcarska 16 m. 19. zdg 62 599

**Elegancki**  
pokój. Działyskich 13 m. 6.  
zdg 62 597

**Frontowy**  
elektryczność tania. Gąsiorow-  
skich 11. m. 10. zdg 62 536

**Pokój**  
zaraz 1 lub 2 inteligentnym pa-  
niom Rynek Wiledecki 75 miesz-  
kanie 5 zdg 62 533

**Elegancki**  
pokój ewentl. z salonem z całym  
komfortem. Wyspiańskiego 13  
m. 2. telefon 66-46 zdg 62 539

**Dwuosobowy**  
Czesława 11a m. 4. zdg 62 538

**Pokój**  
do wynajęcia dla małżeństwa lub  
dwóch panów od zaraz. Marszał-  
ka Foch 27. wchód 6 mieszkanie  
51 zdg 62 533

**Pokój**  
niezbyt młwy elektryczność cen-  
tralna ogrzewanie łazienka tele-  
fon zaraz Mickiewicza 21/25. m.  
6 oglądać 3-5 zdg 62 531

**Pokój**  
jedno - dwuosobowy ogrzewa-  
nie elektryczność. Śniadeckich 13  
m. 6. zdg 62 529

**Podgórna**  
2a III. prawo jedno - dwuoso-  
bów utrzymaniem - bez.  
zdg 62 523

**Ogrodowa**  
12. m. 3. pokój utrzymaniem.  
zdg 62 229

**Pokoik**  
15 zł. Łąkowa 15 m. 4. zdg 62 619

**Parter**  
małżeństwu. Połna 3. m. 2.  
zdg 62 620

**Duży**  
niekremujący wygodny. utrzymanie.  
bez opłat. Czesława 10 par-  
ter lewo. zdg 62 648

**Gabinet**  
sypialnie ul. Jędrkowskiego wy-  
naime. Adres Kurjer Poznański  
St Rynek nr 4891

**Balkonowy**  
pianinem elektryczność łazienka  
pani na stanowisku dobrym ut-  
rzymaniem. Stroma 7. mieszka-  
nie 6. zdg 62 654

**Dwuosobowy**  
Aleje Marcinkowskiego 3 b m. 17  
zdg 62 655

**Pokój**  
czysty Półwiejska 33 I mieszka-  
nie 6. zdg 62 650

**Kantaka 6**  
pierwsze piętro wynajmie fronto-  
wy pokój. zdg 62 726

**Pokój**  
wynajmie. Śniadeckich 22 miesz-  
kanie 1. zdg 62 601

**Gabinet**  
dla pana i dwuosobowy utrzyma-  
niem. Składowa 1 mieszkanie 20.  
zdg 62 604

**Dwa**  
pokoje dobrze umebłowane wy-  
najmie dwóm panom. Ogrodowa  
4 mieszkanie 3. zdg 62 704

**Pokój**  
czysty Matejki 66 mieszkanie 7.  
zdg 62 705

**Dwuosobowy**  
Mielżyńskiego 3. m. 9. zdg 62 742

**Pokój**  
czysty umebłowany z elektrycz-  
nością centralnym ogrzewaniem i z ła-  
zienką wynajmie zaraz. I. piętro.  
Jasna 5 mieszka. 6 zdg 62 744

**Pokój**  
dla urzędniczki wejście z klatki  
wynajmie. Ogrodowa 23 mieszka-  
nie 5. zdg 62 747

**Niekremujący**  
Wierzbicice 18 parter. prawo.  
zdg 62 748

**Niekremujący**  
Małeckiego 25 m. 2. zdg 62 749

**Klatki**  
odpowiedni biuro. Świetokrzyski  
3. III. prawo. zdg 62 721

**Strzelecka 2**  
mieszkanie 6 dwuosobowy utr-  
zymaniem bez zdg 62 718

**Pokój**  
jedno dwuosobowy dobrze ume-  
błowany zaraz wynajmie. Rataj-  
czaka 27 II. zdg 62 708

**Dwuosobowy**  
frontowy. Marcina 58 mieszka. 8.  
zdg 62 712

**Centrum**  
dwuosobowy. Aleje Marcinkow-  
skiego 17a mieszka 7. zdg 62 788

**Słoneczne**  
Strzelecka 25. m. 8. zdg 62 779

**Małżeństwu**  
umebłowany kuchnia Zygmun-  
towicz. Przemysłowa 40.  
zdg 62 836

**Dwuosobowy**  
utrzymaniem 85.- elektryczność.  
Marcina 29 III. zdg 62 651

**Skromny**  
pokoik. Wrocławka 19 m. 14.  
zdg 62 784

**Dwuosobowy**  
zaraz lub 15 Piekary 7 mieszka-  
nie 8 zdg 62 783

**Niekremujący**  
komfortowy łazienka elektrycz-  
ność. Kwiatowa 6. m. 1.  
zdg 62 773

**Ładny**  
dwuosobowy solidnym. Skarbo-  
wa 13 m. 2. zdg 62 765

**Centrum**  
dobrze umebłowany osobom na  
stanowisku. Szkolna 11. m. 8.  
zdg 62 767

**Jednosobowy**  
frontowy. Wszystkich Świętych  
4. 12. rz 4 902

**Pokój**  
klatki schodowej. Marcina 64.  
mieszkanie 26. zdg 62 832

**Łąkowa**  
16. wspólny osobno. m. 10.  
zdg 62 830

**Nobliwy**  
niekremujący elektryczność. Wa-  
ly Jana III 11 mieszkanie 4.  
zdg 62 829

**Pokój**  
Kozłowska. Focha 38 I.  
zdg 62 828

**Dwóch**  
panów utrzymaniem a 90 zł. No-  
wa 6. mieszkanie 7. zdg 62 825

**Pokój**  
na biuro z telefonem. Św. Mar-  
cin 14. m. 9. zdg 62 814

**Pokoik**  
panience tano za 27. Adres Kur-  
jer Pozn zdg 62 791

**Dwuosobowy**  
Bukowska 9. m. 3. zdg 62 793

**Cichy**  
elektryczność. Wszystkich Świę-  
tych 8 m 5 zdg 62 794

**Niekremujący**  
Pamiętkowa 11. mieszkanie 7.  
zdg 62 805

**Studentkom**  
(tom) utrzymaniem bez śródmie-  
ście. Wały Kościuszki 7. m. 1.  
zdg 62 810

**Pokój**  
2 panom. Kopernika 10. m. 7.  
zdg 62 808

**Niekremujący**  
słoneczny frontowy. Siemiradz-  
kiego 2. m. 6. zdg 2 034

**Pokój**  
św. Józefa 3. m. 10. zdg 62 852

**Pokój**  
Fr. Ratajczaka 20 m. 5.  
zdg 62 841

**Frontowy**  
utrzymaniem - bez zaraz. Mar-  
cina 4 I. zdg 62 960

**Niekremujący**  
elektryczność zaraz klatki scho-  
dowej. Wielkie Garbary 8. miesz-  
kanie 10. zdg 62 963

**Próżny pokój**  
tylko samotnej osobie od zaraz  
do wynajęcia. Kraszewskiego 11.  
mieszkanie 11. zdg 62 964

**Pokój**  
frontowy. Łąkowa 19. mieszka 3.  
zdg 62 898

**Frontowy**  
niekremujący dobre utrzymanie  
od zaraz. Szewska 11 m. 4.  
zdg 62 899

**Czysty**  
elektryka. Słowackiego 35. m. 13.  
zdg 62 800

**Umebłowany**  
bez pościeli 1-2 osób. Słowac-  
kiego 42. I. prawo. zdg 62 891

**Obszerny**  
słoneczny frontowy 1-2 panom  
(paniom). Piotra Wawrzyniaka  
30. m. 7. zdg 62 892

**Pokój**  
jednosobowy centralne ogrzewa-  
nie. Śniadeckich 24 m. 10.  
zdg 62 931

**Słowackiego**  
33. mieszkanie 17 centralne dwóm  
zdg 62 926

**Półwiejska**  
2. m. 6 (utrzymaniem) pianino.  
zdg 62 924

**Dwuosobowy**  
Młynska 5. m. 2 zdg 62 921

**Pokoje umebłowane**  
ślężne, separtne wejście. So-  
łacz dla oficerów. Oferty Kur-  
jer Poznański zdg 62 951

**Dwuosobowy**  
Wierzbicice 17. m. 9. zdg 62 875

**Dwóm panom**  
pierwszorzędem utrzymaniem  
świetłem opałem 95. Plac Nowo-  
miejski 5. dom ogrodowy mie-  
szkanie 31. zdg 62 864

**Pokój**  
Józefa 9 mieszka. 8. zdg 62 858

**Pokoik**  
wynajmie gaz cna z światłem.  
kawa herbata 35 zł Mickiewicza  
7 mieszkanie 9. zdg 59 442

**Dwuosobowy**  
pokój z gaz cna z światłem ka-  
wa i herbata 50 zł wynajmie. Mi-  
ckiewicza 7. mieszka. 9. zdg 59 443

**Klatki**  
inteligentowi. Wielkie Garbary  
29 8. zdg 62 915

**Biuro**  
lub pokój wynajmie. Elektrycz-  
ne. telefon. Piekary 13. m. 6.  
zdg 62 905

**Pokoje**  
duży mały odnajme. Nowomiejs-  
ki 6a m. 25. zdg 62 902

**12 SZUKA POKOJU**

**Pani**  
solidna spokojna szuka czystego  
pokoju przy zacnej rodzinie cen-  
trum. Oferty Kurjer Poznański  
zdg 62 912

**Bardzo**  
spokojny opałem. kawa herbata  
swobodny ewentualnie obiadam.  
student IV roku prawa cena kon-  
kretna Oferty Kurjer Poznań-  
ski zdg 62 667

**Pan**  
szuka pokoju czystego spokojne-  
go. niekremującego śródmieście.  
najchętniej używaniem telefonu.  
łazienki. Oferty wraz z ceną Kur-  
jer Poznański zdg 62 611

**Poszukuje**  
1 ewentl 2 umebłowanych pokoi  
z telefonem w śródmieściu od 1.  
II 1933. Oferty do Kurjera Poz-  
nańskiego zdg 62 604

**Szukam**  
pokoju dwuosobowego zaraz 25.-  
Oferty Kurjer Poznański  
zdg 62 577

**Poszukuje**  
1 większego lub 2 mniejszych  
pokoi przyznaczone. Oferty Kurjer  
Poznański zdg 62 561

**Szukam**  
pokoju frontowego czystego u sa-  
motnej bliżej śródmieścia Oferty  
cena Kurjer Poznański  
zdg 62 650

**Studentka**  
pokoju skromnego. elektrycz-  
nością opałem. Oferty warunkami  
Kurjer Poznański zdg 62 633

**Pokoju**  
szukam 15-20 zł. Oferty Kurjer  
Poznański zdg 62 733

**Pokoju**  
umebłowanego 2 osoby używa-  
niem kuchni do 40 zł. Oferty  
Kurjer Poznański zdg 62 743

**Osoba**  
samotna. uczciwa. własną po-  
ścielą szuka pokoju za posługę.  
Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 700

**Pokoju**  
za korepetycję poszukuje student-  
ka. Oferty Kurjer Poznański  
zdg 62 745

**Pokoju**  
niekremującego. jednosobowego.  
Jeżyce lub Łazarz. Oferty Kur-  
jer Pozn. nr 7 337

**Inżynier**  
poszukuje pokoju widnego czy-  
stego. elektryczność pościel oko-  
ło 50 zł. Oferty zdg 62 962

**Pokój**  
dla 2 panów z wszelkimi wygo-  
dami od 9 stycznia. Szczecińskie  
oferty Kurjer Pozn zdg 62 938

**Szukam**  
pokoju umebłowanego. elektryz-  
ność. ogrzewanie za ewentualne  
udzielanie lekcji (matematyka. fi-  
zyka). Oferty Kurjer Pozn.  
zdg 62 795

**Szukam pokoju**  
100.- z utrzymaniem. elektr.  
opał. blisko Coll. M. (Czerwka po-  
żądana). Oferty Kurjer Pozn.  
zdg 62 792

**13 LOKALE**

**Ubikacje warsztatowe**  
lub na garażu 20 i 25 mkw za-  
raz wolne. Marsz. Focha 18.  
portier. zdg 62 491

**Garaż**  
duży na 2 samochody do wynaj-  
ęcia - wiadomość telefonicznie  
61-54. zdg 61 941

**Ubikacji**  
warsztatowej 40-50 zł poszukuje  
Oferty Kurjer Poznański  
zdg 62 636

**Mała ubikacja**  
na czyste laboratorium chemicz-  
ne z piecem kuchennym lub gaz-  
owym poszukiwana. Oferty Kur-  
jer Poznański zdg 62 637

**Biurowe**  
piękna ubikacja wysokiej parter.  
plac Świetokrzyski zaraz odda  
gospodarz. - Poważne warunki  
zgłosić Kurjer Pozn. zdg 52 777

**Na pensjonat**  
centrum miasta obszerny pokój  
wolny. Oferty Kurjer Poznański  
zdg 62 781

**Fryzjerner**  
biegu. wydzierżawie. Niczka. Zu-  
pańskiego 13. zdg 62 837

**Restauracje**  
śródmieście. 3 pokojowe mieszka-  
nie sprzedam zamienie na inny  
interes. Oferty Kurjer Pozn.  
zdg 62 889

**Warsztat**  
garaż oddam tania Karas. Poczu-  
towa 3. zdg 62 910

**Składu**  
próżnego na kolonialne. drogerie  
od gospodarza poszukuje. Pośred-  
niczy wykluczeni. Oferty Kurjer  
Poznański zdg 62 907

**Lokale**  
Nabiał filje piekarska. rzędnie-  
two. dobre położenie wydzierża-  
wie. Oferty Kurjer Pozn.  
zdg 62 930

**Kawiarnię**  
urządzona. ruchliwe miejsce wy-  
dzierżawie. Oferty Kurjer Pozn.  
zdg 62 940

**14 DZIERŻAWY**

**Poszukuje**  
12 pokojowego dworu z parkiem  
na wsi w okolicy Poznania ład-  
nie położonego celem wynajęcia  
na parę lat. Zgłoszenia z poda-  
niem czynszu rocznego do Kur-  
jera Poznańskiego zdg 62 610

**Składu**  
przy Focha okolicy parku Wilso-  
na lub Dąbrowskiego poszukuje.  
Oferty Kurjer Pozn zdg 62 692

**Maszynę**  
krawiecką lub damską pożyczę.  
dam 10 zł miesięcznie. Oferty  
Kurjer Poznański zdg 62 756

**Piekarnię**  
wydzierżawie w wsi kościelnej 1.  
III. 33 - Zgłoszenia przyjmuję  
Słomiński Otorowo pow. Szamo-  
tuły. zdg 62 906

**2**  
pokoje oddzierżawie. "Zorza"  
Chwaliszewo 2. zdg 62 960

**Składu**  
mniejszego z mieszkaniem po-  
szukuje. Zgłoszenia z warunkami  
Kurjer Poznański zdg 62 653

**15 LETNISKA  
I UZDROWISKA**

**Zakopane**  
wynajmie pokoje. Przyjmuję  
wydzielone narciarskie. Bliżko teni-  
sowiska narciarskich. Kuchnia do-  
bra ceny niskie Zgłoszenia Rad-  
wańska Zakopane - Bystre wil-  
la Sulejówko. zdg 62 916

**16 OSOBISTE**

**Pan Janusz Dyboski**  
proszę jest o podanie swego  
adresu do Kurjera Poznańskiego  
zdg 62 598

**Panie Jankowski**  
list odebrałam zapóżno proszę o  
wyznaczenie ponownego spotka-  
nia. Kurjer Poznański zdg 62 642  
Helena Kruszczynska.

**21 ZGUBY**

**Zegarek**  
złoty bransoletka zgubiony w  
drogę do kina "Słońce" upra-  
szam uczciwego znalazcę oddać  
za wynagrodzeniem. Ratajczaka  
11a. 2 wejście m. 25.  
zdg 62 796

**22 ROZMAITE**

**Akuszerka**  
Kleinwächterowa Poznań cen-  
trum ul. Romana Szymbalskiego  
2 pierwsze piętro lewo drugi  
dom od placu Świetokrzyskiego.  
zdg 62 897

**Swetry**  
wszelkiego rodzaju damskie me-  
skie dobre najkorzystniej. Fabry-  
ka Torków Jan Dobry. Aleje  
Marcinkowskiego 7. zdg 62 492

**Chiromant**  
światowej sławy Morawski Kal-  
win obecnie w Poznaniu Hotel  
Monopol. zdg 62 409

**Zakład Higieniczno  
Kosmetyczny**  
Masaż odciążający przemiana-  
materiał kosmetyczny. indwi-  
dualna pielęgnacja twarzy far-  
bowanie włosów brwi. usuwanie  
brodawek. kąpiele elektryczne  
lampa kwarcowa. Maserak-wa.  
św. Marcina 74. ng 6 686

**Śniadzielnia Spożywców**  
Polskich Nauczycieli Szkół Po-  
wszechnych w Poznaniu przepro-  
wadza likwidację Pretenzie na-  
leży zgłaszać w 14 dniach od  
przewodniczącego p. Dokowicza.  
Wierzbicice 2. Zarząd.  
zdg 62 822

**Hemoroidy**  
Czopki hemoroidalne "Varicol"  
z kuzumkiem usuwają ból pie-  
czenie. swędzenie. krwawienie  
zmniejszają guzy (zylaki) Sprze-  
dają apteki. ng 6 676

**Iwonicz - Zdrój**  
poleca do kuracji domowej sód  
jodobromowa siolek 600 g 2.25  
Woda mineralna butelka 1.50 Za-  
dać w drogeriach lub od Dyrekcji  
Zdroju dg 1 862

**Maskowe**  
kostjumy tania wypożyczam. -  
Półwiejska 24 parter. prawo.  
zdg 61 716

**Obiady**  
z trzech dań po 80 groszy. Stow.  
św. Zyty Piekary 2. zdg 62 020

**Koncesję**  
alkoholową wydzierżawie. Oferty  
Kurjer Poznański zdg 62 062

**Dyplomowana**  
krawcowa przyjmuję płaszcze -  
wykwintne suknie 6 zł. Skrzywa 3  
m. 8. zdg 62 671

**Ordery**  
towarzystwom daje komis Naj-  
niższe. Kapelusze Wodna 21.  
zdg 62 778

**Jasnawidz**  
Mobeł rozlażawie wszelkie naj-  
trudniejsze sprawy przeszłości -  
przyszłość. Wozna 5. piąte.  
zdg 62 771

**Koldry**  
wykonuje stare przerabia Smo-  
czyńska Kwiatowa 8. zdg 62 751

**Wypożycz**  
eleganckie ubranie frakowe smo-  
dyńska wymowa. Ratajczaka 38.  
mieszkanie 14. 6-8 zdg 62 253

**Akuszerka**  
Krajewska Strzelecka 2 przy  
Placu Świetokrzyskim przyjmuje  
panie udziela porady i pomocy  
płożniczej zdg 51 523/9

**Stolarskie**  
rysunki intarsje tania. Wene-  
cjańska 6. tył. dom piętrowy  
płożniczej zdg 61 892

**Akuszerka**  
Blaszczakowa Dębca Malinowa  
3 przyjmuje panie udziela po-  
rady zdg 60 759/60

**Maskowe**  
kostjumy wypożycza Pawlikow-  
ska Poznań Wozna 15.  
rz 4755/56

**Książkowskie**  
zakładam prowadzę. Abonament  
20 zł. Oferty Kurjer Pozn.  
zdg 62 888

**Franciszek Nowicki**  
Dąbrowskiego 100. przeprowadz-  
ka. zdg 62 816

**Krawcowa**  
szyje suknie balowe tania gu-  
stownie. Skarbowska 18 parter.  
prawo podwórze. zdg 62 882

**Sławną Jasnowidz**  
Wierzbicice 27 parter. zdg 62 957

**Praktyczne**  
podarki swetry pullovery suk-  
nie ubranka najsolidniejszą naita-  
nie wykonuje przerabia "Pri-  
cot". Pocztowa 23. Pz 7 356-50 48

**Chiromantka**  
wschodnia. sławy wszechświato-  
wej wróży. Plac Bernardyński  
3. II. zdg 62 871

**23 OZENKI**

**Przemysłowiec**  
włóczęw w starszym wieku bez-  
dzietny 4 pokojowe mieszkanie.  
szuka żony wdowki bezdzietnej  
lub starszej nannę gotówką po-  
żądana Oferty Kurjer Poznań-  
ski zdg 62 515

**Brunetka**  
młodego usposobienia poszukuje  
meza od 25-35 lat na lepszej sta-  
lejszej posiadzie. Oferty Kurjer Pozn.  
zdg 62 563

**Wdowa**  
lat 46 samotna krawcowa pozna-  
pana starszego w celu matrymo-  
nialnym. dzieci młode widziane. Oferty  
Kurjer Poznański zdg 62 416

**Panna**  
lat 22 posiadająca większe o-  
szczędności szuka znajomości pa-  
nów na stanowiskach w celu ma-  
trymonialnym Oferty Kurjer  
Poznański zdg 62 634

**Wdowiec**  
około czterdziestki intel. przy-  
siołny solidny w wieku lat 42.  
pos. hurt. przedsiębiorstwa ożeni  
się Panie do lat 33 przyst. intel.  
z majatkami zechca. Laskawe  
zgłoszenia z fotof. do Kurjera  
Poznańskiego zdg 62 647 skiero-  
wać. Pośrednictwo krewnych i  
znajomych mile widziane. Dy-  
skrecja zapewniona.

**Adwokat**  
3 lata praktyki poszukuje zamoż-  
nych na cel ożenku Oferty  
Kurjer Poznański zdg 62 674

**26 I.**  
oszczędna. inteligentna. skromna  
wyprawa. zapozna towarzysza  
życia. Poważne zgłoszenia Kur-  
jer Pozn. nr 4 898

**32 I.**  
zospodarna zapozna rzemieślnika  
na całej posiadzi. Cel matrymo-  
nialny. Zgłoszenia Kurjer Poz-  
nański nr 4 897

**Wdowiec**  
lat 32. troje dzieci. posiada wła-  
sne gospodarstwo 50 morgowe.  
maszynę zabudowaną. blisko  
Leszno. poszukuje na tej drodze  
odpowiedniej partii celem ożen-  
ku. Majątek jest pożądany  
Oferty możliwe z fotografiją.  
która się pod słowem zwraca  
Agentura Kurjera Pozn.. Leszno  
nr 7 333

**Dla**  
mej siostry 32 lata przystojnej.  
inteligentnej posiadającej re-  
staurację mieszkanie poszukuje  
w braku znajomości odpowiedniej  
partii Panowie tylko inteligentni.  
kmpcy lub urzędnicy zechca  
nadesłać oferty z fotografiją do  
Kurjera Poznańskiego zdg 62 971

**Kawaler**  
około czterdziestki. oficer eme-  
ryt poszukuje odpowiedniej żony  
Tylko poważne i szczerze ofe-  
ry wraz z fotografiją. której  
zwrot i dyskrekcja zapewniam słowem  
honoru do Kurjera Poznań-  
skiego zdg 62 932

**Która**  
pani dopomocze finansowo stu-  
diach rolniczych. Cel matrymo-  
nialny. Laskawe oferty Kurjer  
Pozn. zdg 62 901

**Piekarz - cukiernik**  
kawaler lat 30 z gotówką poszu-  
kuje odpowiedniej towarzyszkę  
życia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 799

**24 LAUKA**

**Książkowskie**  
stenografii korespondencji ma-  
szyny wyuczamy Wpis codzien-  
nie. Wycuznym starym się o  
posady. Postęp. pl. Sapieżyńska  
2a zdg 62 393/4

**Kursy**  
handlowe rozpoczynam 4 stycz-  
nia Tyran Zaworska Strzelec-  
ka 33. Słabym bezpłatna po-  
moc zdg 59 148

**Anielskiego**  
w trójce złotego doskonała lon-  
dyńska wymowa. Ratajczaka 38.  
mieszkanie 14. 6-8 zdg 62 253

**Szkoła Tańca  
Makowskiego**  
pl. Wolności 14 a. Pz 7 969 58 17

**Książkowskie**  
stenografii języka polskiego mię-  
nieckiego. rachunkowy udział  
Kromczyńska Ogrodowa 16. Ce-  
ny przystępne zdg 62 643

**Szkoła tańców  
Mikołajczak - Kledecka  
Pocztowa 29**  
Kurs dla początkujących rozpo-  
czynamy w śróde 11 stycznia go-  
dzina dwudziesta Osoby starsze  
wycuzymy nowoczesnych tańców  
uproszczona metoda w kilku lek-  
cjach. Dla zamiejscowych rezer-  
wujemy nadszkie światła  
Pz 7 25 51.69

**Jakanie**  
oraz wszelkie wady językowe u-  
suwa w 12 lekcjach pod gwaran-  
cją Podoczniński wysyłam za-  
przesyłką 5 zł. Jan Lance ul.  
Kantaka 1 III. 3-5 zdg 61 849

**Kursy Tańców  
Szczyrkowy  
Pocztowa 23, parter**  
Zgłoszenia każdego czasu.  
zdg 62 605

**Szkoła tańców  
Baletmistrza Szczyrka  
Dom Rzemieślniczy**  
Zgłoszenia każdego czasu.  
zdg 62 552

**Student**  
uniwersytetu udziela korepetycji  
języku francuskiego. polskiego.  
Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 764

**Doświadczony**  
korepetytor udziela lekcji w za-  
kresie gimnazjalnym. Laskawe  
zgłoszenia Kurjer Pozn.  
zdg 62 831

**Studentka**  
poszukuje w śródmieściu ciepło-  
niekremującego pokoiku zaraz  
ewentualnie za lekcie. - dobry  
francuski i łacinę. Oferty Kur-  
jer Pozn. zdg 62 813

**Poszukuje**  
nauczyciela w Poznaniu, u któ-  
rego mógłbym zdać egzamin z  
7 klasy szkoły powszechnej -  
Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 843

**Trzy lekcje tańca  
Makowskiego**  
wystarcza do uzupełnienia. Zabo-  
wienia pl. Wolności 14 a.  
Pz 7 984-53.30

**Niemieckie**  
lekcyj i konwersacji udziela aka-  
demik niemiecki. Oferty Kurjer  
Poznański zdg 62 874

**25 MUZYKA**

**Gruntownie**  
lekcje fortepianu. Strzelecka 23b.  
parter. zdg 62 663

**Pianista**  
potrzebny zaraz. Oferty Kurjer  
Poznański zdg 62 690

**Mandolin**  
gitary udziela. Podgórna 13.  
mieszkanie 10. zdg 62 715

**Fortepian**  
do ćwiczeń. Wierzbicice 16 mie-  
szkanie 29. zdg 62 780

**Orkiestrę**  
kwartet angażuje od zaraz Hotel  
Francuski. Gniezno. ng 7 345

**Pianiste**  
i skrzynka potrzebuje "Paryżan-  
ka". Półwiejska 30. zdg 62 798

**26 ROZRYWKA**

**Kino Tęcza**  
Wolga. zdg 63 774

**Sympatyczny**  
pobyt poleca "Paryżanka". Pół-  
wiejska 30. Koncert. zdg 62 797

**27 SZUKA PRACY**

**Szofer**  
inteligentny szuka posady. Oferty  
Kurjer Poznański zdg 50 065

**Księgowy**  
pewny w bilansowaniu i spra-  
wach podatkowych. dobry kora-  
spondent polsko - niemiecki. prosi  
o stałe zatrudnienie lub prace  
dorywcze także na prowincji. -  
Laskawe oferty Kurjer Poznań-  
ski zdg 61 942

**Emeryt**  
poszukuje posady inkasenta ma-  
gazyjiera. Zgłoszenia Kurjer Poz-  
nański zdg 61 841

**Gospodyni**  
kuchnia warszawska poszukuje  
posady. Bydgoszcz. Dietza 24 -  
Starczakowa. zdg 62 557

**Kasjerka**  
z kancją poszukuje posady Zgło-  
szenia Kurjer Poznański  
zdg 62 222

**Zakładam**  
uproszczone księgi handlowe do  
wymiaru podatku obrotowego i  
dochodowego na warunkach prz-  
stępnych Oferty Kurjer Pozn.  
zdg 62 230

**Goźelnik**  
dziesięć lat praktyki obeznany z  
rolnictwem szarżaria elektrow-  
nia i książkowskie poszukuje  
posady od zaraz. Laskawe zgło-  
szenia proszę skierować do Ku-  
rjera Poznańskiego zdg 62 476

**Srednim**  
wieku szuka posady z gotowaniem praniem z niemieckim językiem z skromnym wynagrodzeniem Oferty Kurjer Poznański zdg 62 580

**Panienska**  
z dobrej rodziny znająca szyć, robótki pomocą w lekcjach szuka posady jako przychodnia do dziecka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 672

**Gospodyni-kuchmistrzynie**  
samodzielną przyjmie posade od 15. 1. 33. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 62 673

**Posługi**  
poszukuje najchętniej śródmieściu z gotowaniem lub bez albo innego zajęcia na cały dzień. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 62 615

**Bona - freblanka**  
zdrowa, czysta z długoletnią praktyką mogącą pomóc w nauce polskiego, niemieckiego, szyć, robótki skromne wynagrodzenie poszukuje posady. miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 606

**Krawczyjni**  
poszukuje szyć od 15 do dworu na kilka miesięcy 50 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 603

**Pani**  
wiek średni przyjmie posade opiekunki - zarządczyni lub wydawczyni u samotnych osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 585

**TEATRY**

**Teatr Polski: Dziś „Dzimb”**  
Piątek, 6. 1. godz. 3.30 pop. „Betleem Polskie”.  
Piątek, 6. 1. godz. 8 wiecz.: „Pani Prezesowa”.  
Sobota, 7. 1. „Dzimb”.

**Teatr Wielki (Opera): Piątek,**  
6. 1. godz. 3 po poł.: „Za dawnych dobrych czasów”.  
Piątek, 6. 1. godz. 8 wiecz.: „Dorina”.

**Sobota, 7. 1. „Cyrukil Sewilski”** z E. Bandrowską i T. Szymonowiczem.  
**Niedziela, 8. 1. godz. 3 po poł.:** „Dziewczę z Holandji”, ceny zniżone.

**Teatr Nowy: Dziś „Spódniczka**  
czy toga”.  
Piątek, 6. 1. go. 1/2. 3 po poł.: „Krołówna Lala” bajka dla dzieci, ceny znacznie zniżone.

**Piątek, 6. 1. godz. 8 wiecz.:**  
„Spódniczka czy toga”.  
**Sobota, 7. 1. „Spódniczka**  
czy toga”.

**Komedia Muzyczna: Dziś**  
„Taniec szczęścia”.  
Piątek, 6. 1. godz. 4.30: „Wielka Rewja pod tytuł: „Szukasz Szczęścia”  
Wstap Na Chwilę”, po cenach zniżonych.

**Piątek, 6. 1. godz. 8 wiecz.:**  
„Taniec szczęścia”.  
**Sobota, 7. 1. „Taniec szczęścia”.**

**Teatr Narodowy: W piątek,**  
6. 1. o godz. 15 „Krzyżacy”, godz. 17.30 „Urwis”, godz. 20.30 „Ogniem i mieczem” w Kórniku.

**DZISIAJ W KINIE**

**Apollo: „Mata Hari”.**  
**Aurora: „Scotland Yard”.**  
**Corso: „Pochodnia”** oraz „Legion Walecznych”.  
**Colosseum: „Zemsta Chińczyka”.**  
**Muza: „Parada Miłości”.**  
**Metropolis: „Mata Hari”.**  
**Oza: „Aniołowie Piekła”.**  
**Orzeł: „Król Stepów”.**  
**Odeon: „Kabirja”.**  
**Renaissance: „Wesoły Pechowiec”.**  
**Roxy: „Mała Awanturka”.**  
**Stinks: „Grzesznica bez winy”.**  
**Słońce: „Komenda Serc”.**  
**Tecza: „Wolga”.**  
**Wilscna: „Na Zachodzie bez zmian”.**

ANIOŁOWIE ANIOŁOWIE ANIOŁOWIE  
**PIEKŁA**  
Największy film świata.  
Kino dźwiękowe „OAZA”  
Plac 6-tu Krzyżski.  
Pg 7 979-53.31

**Dziewcze**  
do dziec poszukuje posady. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 62 416

**Z dobrej**  
rodziny średnim wykształceniem i muzyką panienska znająca również wszelkie prace biurowe poszukuje posady biurolistki nau czycielki lub towarzyszy skromne wynagrodzenie. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 541

**Panienska**  
z dobrej rodziny z poleceniem, znająca księgowość, pisanie na maszynie, szyć, prasowanie sztywnej bielizny oraz różne robótki szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 475

**Książkowa**  
korespondentka (pol.-niem.) przyjmie zajęcie popołudniowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 429

**Panienska**  
lat 22 ukończona licjum i szkoła ogrodnicza poszukuje posady nauczycielki dzieci z pomocą w ogro dzie i administracji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 61 990

**Panienska**  
poszukuje posady do dziecka lub składu male wynagrodzenie. — Skład Komisowy, Słusarska 3, „Leopolis”. zdg 62 616

**Inteligentna**  
panienka w krytycznym położeniu będąca przez 3 lata do pomocy elkarzowi znająca rozmaite zabiegi poszukuje posady podobnej biurowej do dziec korepetycje lub jakiegokolwiek byle uczycielki chętnie na godziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 623

**Inteligentna**  
panienka lat 27 znająca język polski niemiecki muzykę robótki ręczne oraz szyć poszukuje posady do dziec w lepszym domu miejscowość obojetna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 624

**Nauczycielka**  
poszukuje posady, przygotowuje klasy gimn. wyjedzie na wieś. — Oferty Kurjer Poznański zdg 62 635

**Dzielna**  
krawcowa przyjmie posade, ewentualnie na 2 miesiące. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 737

**Maszynistka**  
poszukuje posady od zaraz za wynagrodzeniem 50 — miesięcznie u adwokata. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 723

**Posługaczka**  
uczciwa umiejąca gotować poszukuje posady w pensjonacie lub prywatnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 722

**Książkowa**  
korespondentka-maszynistka polskoniemiecka poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 679

**Gdzie**  
brak dziewczyny lepszej rodziny, zaufanej gospodarnie oszczędnej w gospodarstwie domowym samodzielnej zamieszkuje się ewent. wychowaniem dzieci pomoże w interesie zarzą lub później. Swa dectwa bardzo dobre, wernunek szlachetna państwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 681

**Śluzacy**  
strzelec poszukuje miejsca służby w księżych domach dobre referencje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 682

**Śluzaca**  
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem, najchętniej do państwa z Małopolski. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 684

**Pokojowa**  
pierwszorzedna z dobrymi świadectwami z prasowaniem sztywnej bielizny szuka posady. Miej scowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 685

**5 000**  
kauchi złoży kupiec za posade. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 693

**Poszukuje**  
posługi w okolicy Łazarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 61 876

**Dziewczyna**  
znająca wszelką prace wchodząca w zakres domowy umiejąca gotować z dobrymi poleceniami, poszukuje posady od 15. m. m. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 710

**Panna**  
lat średnich, sierota uczciwa, religijna przyjmie posade do jednej lub dwóch osób miejscowość obojetna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 770

**Młody**  
technik dentystyczny, szuka posady za nieka pensje, pracuje nowoczesna metoda. Korony i mostki, lane zęby nitowane procezy lane w złocie i cynie od zaraz lub później. zdg 62 752

**Krawcowa**  
szyje elegancko tanio, szuka pracy w dom poza dom. Kramarska 25. m. 9. nr 4 594

**Osoba**  
starsza zna gotowanie szuka posady do bezdzietnych państwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 870

**Dzielny mlynarz**  
długoletnia praktyka, chlubnymi świadectwami i dobrimi referencjami poszukuje posady od zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 972

**Ogrodnik**  
kawaler 10 letnia praktyka bardzo dobrimi świadectwami oraz referencjami poszukuje posady od zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 248/9

**Inwalida**  
wojenny, kupiec lat 39, poszukuje jakiegokolwiek posady jako ksiązkowy-bilansista, władający językiem polskim, niemieckim i angielskim w słowie i piśmie oraz francuskim w słowie posiadający 14 lat praktyki na stanowiskach kierowniczych w kraju i zagranicą. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań ul. Koźia 8, pokój 5, telef. 39 97. zdg 62 739/40

**Sierota**  
lat 18, sumienna i czysta z dobrimi świadectwami poszukuje posady gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 835

**Robotnik**  
szuka jakiegokolwiek pracy, dam kaucje 100-150 zł. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 820

**Śluzaca**  
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 819

**Dziewczyna**  
z dobrymi poleceniami szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 818

**Szukam**  
posługi całodzienną. Oferty Kurjer Pozn zdg 62 817

**Dziewczyna**  
dobrze poleciona poszukuje posady z gotowaniem od 15. 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 807

**Panienskę**  
w nauce szyć lub robótek oddam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 855

**Krawcowa**  
szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Pozn zdg 62 854

**Poszukuje**  
jakiegokolwiek pracy. Jestem kwalifikowana instytutorka klimatystwa, sześciolatnia praktyka, pisze na maszynie, znam księgowość, oraz prace gospodarstwa domowego; może opiekować się dziećmi. Świadectwa dobre warunki skromne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 62 847

**Ogrodnik**  
kawaler po wojskowości poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 62 845

**Nauczycielka wychowawczyni**  
z dłuższą praktyką i znajomością nowoczesnych metod nauczania, zamieszkuje w swoim zawodzie; zamieszkuje się z młodszą i starszą — może być również jako wychowawczyni-korepetytorka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 970

**Maszynistka**  
młoda, biegle pisząca dyktandem, praktyka biurowa poszukuje posady 40 zł miesięcznie — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 888

**Poszukuje**  
posady obojetnie w jakiej branży władam językiem polskim, niemieckim i francuskim. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 932

**Drogerzysta dyplomowany**  
z kilkoletnią praktyką który pracował w aptekach i drogeriach, wolny od ówcy wojskowych, poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 62 925

**Nauczyciel**  
obeznany z książkowością, szuka zajęcia, Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdg 62 922

**Śluzaca**  
uczciwa dobrimi świadectwami poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 865

**Poszukuje**  
posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 866

**Szwajcar**  
z kilkoletnią praktyką z dobrimi poleceniami obeznany w szerszym stronnictwie w swym zawodzie szuka mniejszej lub większej posady od 1. 4. 33. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdg 62 867

**Gorzelnik**  
poszukuje posady pomocnika lub kierownika zarazem o ile możliwość jako praktykant gospodarczy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 869

**Ogrodnik**  
pszczałczar, 8 lat praktyki dobre świadectwa poszukuje posady zaraz lub później. Szczerzoła Wyto-mysł, poczta Stary Tomysł, zdg 62 856

**Sierota**  
z lepszej rodziny prosi o posade do dziec lub prac domowych, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 914

**Śluzaca**  
zdrowa, uczciwa do wszelkich prac domowych szuka posady. — Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 6 912

**Czeladnik**  
rzeźnicki, dobry fachowiec, szuka pracy w zawodzie rzeźnicznym Poznań lub w prowincji pierwszorzedne świadectwa. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 62 911

**Szwajcar - dojarz**  
lat 30 od dzieciństwa w zawodzie z najlepszymi doświadczeniami i dobrimi świadectwami szuka posady od 1. 4. do większej obory oddolowej lub zarodowej. Zna się również na chowie cielat. Łaskawe oferty A Pruchmiewski Gorzawo poczta Ryczywół, pow. obornicki, zdg 62 967

**Mamka**  
zdrowa góralka wdowa poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 937

**Rutynowana kasjerka - książkowa**  
posiadająca jak najlepsze świadectwa przyjmuje stanowisko odpowiedzialnej najchętniej w majątku. Zgłoszenia proszę przesyłać pod adresem Caritas przy parafii św Barbary w Zabikowie powiat Poznań. dg 2155

**Młoda**  
inteligentna i pod gwarancją uczciwa osoba poszukuje posady zarządczyni domu (nie u pana samotnego). Posada równość praktykę kilkoletnią, potwierdzoną dobrimi świadectwami, jako kasjerka i książkowa, Łaskawe oferty Caritas przy parafii św Barbary w Zabikowie pod Poznań.

**200,—**  
kaucji złote, uzyskując posade biurolistki (dwuletnia praktyka) kasjerki - nauczycielki (dziewięcioletnia praktyka) wyrezyceielki pan domu lub (p.) dobre świadectwa i referencje. Wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 60 804

**Bufetowy**  
poszukuje posady lub bufetu na własny rachunek. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 900

**Włodarz**  
rzadca, lat 39, z dobrimi referencjami poszukuje posady od 1. 4. 1933. Agencja Wrunki ng 7 350

**Inteligentna**  
panienka objęłaby posade jako dobra pomocnica krawieczki ewentualnie trzdzien próbny. — Oferty do Kurjera Pozn. zdg 62 119

**Kucharka**  
restauracyjna poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Kurjer Poznański zdg 62 191

**Intelig. panienska**  
z lepszej rodziny poszukuje posady od 1. 4. lub 15 do dziec ewent. tualnie do nietergowania starszej pani zna szyć i gospodarstwo. Aders wskaże Kurjer Pozn zdg 60 257

**Ekspedjentka**  
rzeźnicka poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Kurjer Poznański zdg 62 104

**Czeladnik kowalski**  
pilny pracowity poszukuje pracy u majstra lub samodzielnie na majątku zaraz lub 1. 4. Oferty Poznański zdg 62 254

**Rutynowana**  
kasjerka książkowa poszukuje posady na majątek od zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 281

**Panienska**  
do lekkich prac w cukierni lub restauracji poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 270

**Dziewczyna**  
skromna z cościowiek gotowaniem poszukuje posady od 15. 1. 33. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 62 249

**Robotnik**  
trzeźwy, sumienny pracowity, poszukuje jakiegokolwiek posady za dobrym poleceniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 327

**Dziewczyna**  
z dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 517

**Zaraz**  
poszukuje sie orkiestry trio albo kwartetu oraz paniensk do bufetu, możliwie z kaucją. Zgłoszenia Hala Miejska Tczew. dg 2155

**Bona**  
z praktyką u dziec potrzebna do 3 letniego chłopca na wieś Pożądana znajomość książkowosci gospodarczej. Zgłoszenia dokładne szczególamy co do osoby kwalifikacji i referencji do Kurjera Poznańskiego zdg 62 311

**Bony - wychowawczynie**  
z dłuższą praktyką i dobrimi referencjami poszukuje do 3 letniego chłopca w dom lekarza. Zgłoszenia eksped. Kurjera Pozn. pod dg 2 143

**Czysta**  
pracowita posługaczka. Kwiatowa 6. m. 1. zdg 62 772

**Przedstawicielstwa**  
rejonowe powierza fabryka perfumeryjno - kosmetyczna osobom przedsiębiorczym posiadającym niewielką gotówkę lub ewarancje. Dobra egzystencja ewent. peneja zapewniona. Oferty „Par” Poznań pod 53 23. Pg 7 982 53.23

**Pracza**  
prasująca z poleceniami potrzebna. Józefa 5 m 12. zdg 62 919

**Panne**  
i kelnera do obsługi nie konieczne fachowca z gwarancją. Górna Włda 15 m. 3. zdg 62 956

**Uczni**  
zegarmistrzowski dobrze wychowany potrzebny. Chwałkowski św Marcin 40. zdg 62 873

**Wspólnik**  
do piekarni z objęciem kierownictwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 62 917

**Śluzaca**  
do wszystkiego dobrem gotowaniem praniem prasowaniem sztywnej bielizny Bogacka Aleja Marcinkowskiego 13 m 39. zdg 62 826

**Kroju**  
szycia wyczam w 2 miesiącach. Waly Królowej Jadwigi 3a. mieszkanie 9. zdg 62 724

**Ostatnie dni**  
„Zemsta Chinczyka”  
Warner Oland  
Pg 7 983-149

**Krawiec**  
do domu potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 62 888

**Śluzaca**  
z dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Marsz. Pocha 43 1. mieszkanie 4. zdg 62 689

**Do chłopców**  
9 i 10 lat potrzebna panienska na 3 godziny popołudniowe. Zadania szkolne nauka języka niemieckiego. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 62 690

**Ogrodnik**  
samodzielną kawaler kwiaciarz, specjalista hodowli alpejskich fiołków, potrzebny do ogrodu handlowego. Wynagrodzenie miesięczne z utrzymaniem. Nie uwzględnione bez odpowiedzi. Kraków Czarnkowiejska 80. ng 7 332

**Inteligentna**  
panienka do 3 dziec od 5-9 lat zaraz potrzebna. Marsz. Pocha 53 mieszkanie 5. zdg 62 711

**Pomocnik**  
gorzelniczy z kursem potrzebny natychmiast. Bomiński Góra powiat jarociński. zdg 63 936

**Uczniwy**  
sposób zarobkowania wskaże. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 62 959

**Przystojna**  
młodsza panienska potrzebna do Gdyni do pomocy w składzie cukierek lub prowadzenia ksiązk. Oferty z dołączeniem fotografii i życiorysu do Kurjera Poznańskiego zdg 62 945

**Kierownika**  
poszukuje pierwszorzedne przedsiębiorstwo gastronomiczne. Kaucja pożądana. Zgłoszenia Kurjer Poznańskiego zdg 62 839

**Humor zagraniczny**  
Wymagająca żona.  
— Erneście, przyjdź zobaczyć, czy dobrze przywiązałam spadości. :n?  
(Humorist Londyn). S. F.



**Wymagająca żona.**  
— Erneście, przyjdź zobaczyć, czy dobrze przywiązałam spadości. :n?  
(Humorist Londyn). S. F.

**Przedpłata**  
na miesiąc styczni 1933 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznań miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

**W wydaniach wielkostronnych i uroczystościowych** poprzeda normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filija Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

**Ogłoszenia**  
na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 200 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 13.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 w stróża; do wydania wieczornego „Drobne” do godz. 12, większe według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówekowych): słowo nagłówekowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.